

ALİM NƏBİOĞLU

VÜQAR ƏHMƏDİN

SÖZ DÜNYASI

Bakı – 2003

Naşir:

Rafiq XAN SAYAD oğlu
Nyu-York Elmlər Akademiyasının
həqiqi üzvü

Elmi redaktor:

Məhəbbət MEHDİYEVƏ
Filologiya elmləri namizədi,
əməkdar mədəniyyət işçisi.

Rəyçi:

Xeyrulla MƏMMƏDOV
Filologiya elmləri doktoru, professor.

A.Nəbioğlu «Vüqar Əhmədin söz dünyası», Bakı, 2003,
«El-Alliance», 242 səh.

Kitab filologiya elmləri namizədi, Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, nəğməkar şair Vüqar Əhmədin çoxşaxəli yaradıcılığının tədqiqatına həsr olunub. Kitabda V.Əhmədin poeziyası, nəsr və dramaturgiyası, musiqi tədqiqatçısı, qəzet redaktoru, radio - televiziya fəaliyyəti, bəstəkar və müəllimliyi, onun haqqında sənət adamlarının fikirləri, müsahibələri öz əksini tapıb. Tədqiqat kitabı tələbələr və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

İSBN 9952-29-022-5

© Alim Nəbioğlu
«El-Alliance» şirkəti

TANIŞLIQ

Vüqar Əhməd (Əhmədov Vüqar Mikayıl oğlu) 1963-cü il aprel ayının 17-də Bakı şəhərində anadan olub. 1980-ci ildə Bakıdakı M. Müşfiq adına 18 saylı orta məktəbi, eyni zamanda 12 saylı 7 illik musiqi məktəbini bitirmişdir. 1984-cü ildə N. Tusi adına APU-nin filologiya fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1990-cı ildə həmin ali məktəbin aspiranturasında təhsilini uğurla başa vurub.

1984-87-ci illərdə Şamaxının Dərəkənd kəndində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi işləyib. 1987-ci ildən taleyini Azərbaycan televiziyası və radiosuna bağlayıb. 1987-ci ildən 1991-ci ilin fevral ayına qədər Azərbaycan radiosunun musiqi baş redaksiyasında ədəbi redaktor və xalq musiqi şöbəsinin böyük redaktoru kimi fəaliyyət göstərib. Filologiya elmləri namizədidir. Azərbaycan EA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun doktorantı, Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvüdür. Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətində referent, «Novruz» qəzeti və «Azərbaycan dünyası» nəşriyyatında baş redaktor vəzifələrində çalışmışdır. 1991-ci ildən Jurnalistlar Birliyinin, 1994-cü ildən isə Yazıçılar Birliyinin üzvüdür. Bakı şəhəri Ali Mədəniyyət şurası, Şəhriyar adına mədəniyyət mərkəzi bədii şurası və Azərbaycan Teleradiosunun bədii şurasının üzvüdür. «Muğam» Assosiyasının, Dağıstan Ədəbiyyatçılar İttifaqının üzvüdür. Elmi əsərləri bir çox xarici ölkələrdə dərc olunub.

Azərbaycan – İran ədəbi və mətbuat əlaqələri sahəsində xidmətlərinə görə «Araz» Ali Ədəbi mükafatına layiq görülüb. «Füzuli - 500», 2 dəfə «Zirvə», «M. Araz», «A. Şaiq», «Min bir

mahnı», «Məftunedici qələm», «Sənətinin fatehi» və s. mükafatların laureatıdır.

Hal-hazırda Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Şirkətinin musiqi verilişləri redaksiyasında baş redaktorun müavini, «Min bir mahnı» qəzetinin baş redaktorudur.

«Mir Cəfər Pişəvərinin həyatı, mühiti və yaradıcılığı» mövzusunda doktorluq dissertasiyası yazıb müzakirə edilib və müdafiəyə təqdim olunub. 23 kitabın müəllifidir. Azərbaycan bəstəkarları tərəfindən nəğməkar şairin sözlərinə 500-dən çox mahnı bəstələnib. V.Əhmədin mahnularından ibarət 7 video və bir neçə audio kaset, kompakt disk albomu «Səbuhi» studiyası tərəfindən kütləvi tirajla buraxılmışdır.

Ailəlidir: bir oğlu, bir qızı var.

ÖN SÖZ

V.Əhməd bizim ən istedadlı alimlərimizdən biridir. Mən Vüqarın tədqiqatlarını çox maraqla izləyirəm, çox orijinal tədqiqatçıdır. Xüsusən də, Seyid Cəfər Pişəvəri haqqında tədqiqatları çox lazımlıdır. O, Cənubi Azərbaycanda bizim milli dövlətimizin yaranması nöqtəyi-nəzərindən S.C. Pişəverinin elmi arxivini üzə çıxarıb. Onun təkcə siyasi xadim deyil, həmçinin gözəl şair, mütəfəkkir, qəzetçi olduğunu, bütövlükdə Pişəverinin tam simasını canlandırmışdır, Azərbaycan oxucusuna M.Pişəvəri haqqında kompleks təsəvvür yaradan tədqiqat məhz V.Əhmədə məxsusdur. Və burada V.Əhməd özünü gözəl tarixçi, ədəbiyyatşünas, dərin tədqiqat qabiliyyətinə malik bir tədqiqatçı alim kimi göstərib. V.Əhmədin bu tədqiqatı Seyid Cəfər Pişəvəri haqqında yazılan ən görkəmli, ən səmballı tədqiqat əsərlərindən biri və birincisidir. Təsadüfi deyil ki, bu gün Pişəveridən yazanlarımız V.Əhmədin tədqiqatına istinad edir. Düzdür, V.Əhməd özü də bir çox tədqiqatlara istinad edib. Amma hazırda bizim əlimizdə Pişəvəri haqqında məhz yeganə V.Əhmədin fundamental tədqiqatıdır və bunu mən V.Əhmədin elm aləmində çox böyük uğurlarından hesab edirəm. Biz V.Əhmədi təkcə alim kimi tanımırıq. O, bizim dəyərli musiqiçimiz, sözü, qələmi, ilhamı olan şairimizdir. Kövrək qəlblə şair – nasir - dramaturqdur.

V.Əhməd musiqimizi, muğamlarımızı, dərin bildiyi üçün musiqimizi, muğamlarımızı, onların yaranma tarixini müntəzəm tamaşaçılarıımıza izah edir təhlilini verir. Özü mahnı da yazır, hərdən musiqi də bəstələyir. Vüqar musiqini yaxşı bildiyi üçün sözlərin özündə də bir musiqi görür, sözlər necə deyərlər, hazır mahnı mətnidir. Yəni o, musiqini o qədər ki, gözəl bilir, duyur onun sözləri elə bil musiqinin qəlbinə, donuna girir. Bəstəkarların V.Əhmədin şerlərinə tez-tez müraciət etmələri təsadüfi deyil, çünki başqa şairlərlə işləmək daha böyük əmək sərf edir. Çox böyük görkəmli nəğmə üstə şer yazan şairlərimiz var, ancaq V.Əhmədin onlardan əsas fərqi ondan ibarətdir ki, o şerlə yanaşı musiqini də gözəl bilir və onun əsərlərinə musiqi bəstələmək bəstəkarlarımız üçün çətinlik törətmir. Bəzən,

V.Əhmədin mahnılarının bu qədər çoxluğunu görüb heyrətlənərək ona başqa rəng verənlər də olur. Ancaq mən tam səmimi qənayətimlə deyirəm ki, Vüqarın şerləri elə musiqidir.

Vüqar yaxşı mühitdə böyüyüb, dinimizi də yaxşı bilir. Bakı kəndlərində dindar mühit güclü olur. Vüqar da gözünü açıb o mühitdə formalaşmış. Hacı Madərlə qohumdur. Hacı Madərin böyük məclislərində Şeyx İslamdan tutmuş bütün tanınmış din xadimlərimiz iştirak edib. Vüqar da o din xadimlərimizi görüb, onlardan bəhrələnib, öyrənib. Dini nöqteyi - nəzərdən Vüqarın hazırlığı yaxşıdır. Ona görə də o bizim həm lirik, həm də nəğməkar şairimizdir. Mən ona bir status da verirəm – DİNİ ŞAİR.

Dini bilməsən, dini şerlər yazmaq çətindir. Din başqa şey deyil, dinlə zarafat etmək olmaz. Dini gərək gözəl biləsən. Dinimiz, Peyğəmbərimiz, İslamımız, İslamın görkəmli şəxsiyyətləri haqda bilmədən yazmaq, onları poeziya dili ilə tərənnüm etmək ayrı cür qeyri-mümkündür. Bu baxımdan Vüqarın bəxti gətirib. Ümumiyyətlə, Vüqar çox istedadlı gənkdir. Gözəl ailəsi var, mən Vüqarı öz ailə üzvümün biri hesab edirəm. Gözümüzün qabağında böyüyüb, saf, təmiz adamdı. Bizim musiqimizin təmizliyi, saflığı, milliliyi uğrunda, musiqimizin milli çərçivədən kənara çıxması, yad nəfəslərdən qorunmasında Vüqar Əhmədin milli televiziyaımızda bu işə məsul şəxs kimi Azərbaycan musiqisində milliliyin saxlanması, qorunması və milli zəmində inkişafı naminə gördüyü əvəzsiz xidmətləri təqdirəlayiq hesab edirəm. Vüqara Allah-Təala alim kimi, şair kimi, musiqiçi kimi gözəl istedad verib. Bunların fəvqündə Vüqar etibarlı dostdur. Dostluğu qiymətləndirmək, ona sadıq qalmaq kimi insani keyfiyyətləri mən Vüqar Əhməddə daha qabarıq görürəm. Gözəl insanlıq, adamlıq, sözün əsl mənasında Azərbaycan vətənpərvəridir V.Əhməd. Arzu edirəm ki, Vüqar layiq olduğu doktorluq alimlik dərəcəsinə alsın, çünki o buna layiq alimlərimizdəndir.

V.Əhmədin yaradıcılığı haqda aparılan bu tədqiqatı qiymətləndirirəm və təqdirəlayiq hesab edirəm.

*Vasim Məmmədliyev
Azərbaycan Milli Elmlər
Akademiyaasının müxbir üzvü*

ALLAH YARADANDIR, ANA İSƏ...

Vüqar Əhmədin yazarlarını və V.Əhməd yaradıcılığı haqqında olan kitabların nəşri mənə ləzzət verir. Niyə? – mən V.Əhməd yaradıcılığı ilə tanış olanda gördüm ki, o, məndən yazır, mənim həyatımdan yazır, mənim uşaqlıq, gənclik illərimdən yazır, mənim anamdan yazır, mənim duyğularımdan yazır, məni mən kimi yazır.

Təvazökarlıqdan uzaq olsa da deyim ki, tənqidçi-jurnalist Alim Nəbioğlu bir yazar kimi mənə kəşf etmişəm. Gənc olmasına baxmayaraq işıq üzü görənlər üçün nəfis tərtibatlı, rəngarəng mövzulu neçə-neçə kitablarının nəşri olmuşam. Fəxr edirəm ki, bu gün yetirmədiyim yeni səpkili – tədqiqat xarakterli kitabı ilə oxucuların görüşünə gəlir. Mən bu tədqiqat əsərini dənə-dənə oxudum, iradlarımı da bildirdim. Açıq Alimin tədqiqatçı kimi nöqsanları da az deyil, inanıram ki, gənc olmasına baxmayaraq o, nöqsanlarını tezliklə düzəldəcək və mükəmməl tədqiqatçı kimi elm dünyamızda öz sözünü deyəcək. Məni heyretləndirən tədqiqat zamanı müəllifin obyektivliyi, əsərin qəhrəmanını tam dolğunluğu ilə oxucusuna çatdırmasıdır.

İndi mən sizə məni bir nəşir kimi Vüqar Əhməd qələminə bağlayan sirləri açacağam.

«Cənnət – analarınızın ayaqları altındadır» deyib Həzrəti Məhəmməd. Ana müqəddəsdir, ana şirindir, ana əzizdir. Ana haqqında çox yazılıb, çox sözlər deyilib. Ancaq ananın şah əsəri olan «Anam mənim»i məhz qəlblərin şairi Vüqar Əhməd yaratdı. Yaşada-yaşada yaratdı. Ana ətrinə ehtiyac duyanlara, o sığıla həsrət qalanlara analı bir dünya yaşatdı. Analarını kimsəsizlər evinin kəndarına atan qeyrətsiz oğulları ayıldı, neçə-neçə oğulu anaya, neçə-neçə ananı oğluna qovuşdurdu Vüqar Əhməd. O, «Anam

mənim» deyərək öz anasının simasında bütün anaları ümumiləşdirərək idel bir ana obrazı yaratdı.

O, mənim anamı, sənin ananı, analarına anasını bir daha kəşf etdi və sübut etdi ki, ana daha güclüdür; xəstələndə səni heç bir həkim sağalda bilmədikdə, ananın bir an başına sığal çəkməyi, nəvazişi sənə şəfa verir. Çünki hər birimiz anamızın bir hissəsi kimi dünyaya gəldik. Allah yaradandır. Ana isə...

Vüqar Əhməd yaradıcılığında ana obrazı üstünlük təşkil edir. Elə ona görədir ki, Vüqar müəllimin anaların tərənnümünə xidmət edən bütün nəğmələri xalq tərəfindən sevilir, bəyənilir, geniş pərəstişkar sevgisi qazanır. «Anam mənim» isə axırıncı illərdə ən çox populyarlıq əldə edən yeganə, hər an dinlənən nəğmədir, Vüqar Əhməd sözünün gücündən doğan nəğmə...

Vüqar Əhmədin anaya verdiyi belə yüksək qiymətin nəticəsidir ki, ana xeyir-duası nəğməkar şairi daha yüksək zirvələrə qaldırır. Ananın qədrini bilən, torpağının, elinin, dilinin, dininin də qədrini bilər. Vüqar Əhməd məhz belə şəxsiyyətlərimizdəndir. Mən nəğməkar şairə yaradıcılıq nailiyyətləri arzulayıram. Vüqar Əhməd kimi bir şairin əsərlərini nəşr etmək böyük və şərəfli işdir. Çünki o, sözün qədrini və dəyərini bilir, ətrafındakını duyur, hamımızın qəlb çırpıntılarını ümumiləşdirərək bir-birindən gözəl əsərlər yaradır.

Bu günün qızı, gəlini sabahın anasıdır. Nənə də, bibi də, xala da, bacı da anadır. Ona görə də Vüqar Əhməd bu poemasında bütün bu məqamlara toxunur. Öz iki övladlarının anasını «dünyamsan mənim» adlandırır. Axı, Hüseyn və balaca Almaxanımı dünyaya gətirən Səbinə xanımdır. Vüqar müəllimin mənəvi dünyası olan Səbinə xanım. Çünki ananın özünə də ana lazımdır. Yaşlıya da, ahıl qocaya da ana lazımdır. Anasız həyatın nə mənası?..

Nə Günəş de, nə Ay de
Ana, mənə layla de.

Nə gözəl düşündürücü, təsirli misra.. Sadə dildə deyilən bu misranın hikməti böyükdür. Çünki ana laylasından şirin musiqi

yoxdur. Ən böyük musiqi əsəri də elə ana laylasıdır. Ona görə də Vüqar Əhməd ana laylasını Günəşdən də, Aydan da üstün tutur.

Poemanı oxuduqca insan göz yaşlarını saxlaya bilmir, necə deyərlər, gücü gözlərindən axan yaşına çatır. Ancaq poema sanki anasız qalanlara analı bir dünya bəxş edir. Hər bir söz, hər bir sətir sənə öz ananı xatırladır; istər anam həyatda olsun, istər axirət dünyasında, bax budur sənət, qələmin, sözün gücü. Budur anaya sevgi, analığa qiymət, sədaqət, vəfa. Budur yer üzünün əşrəfi sayılan insana tanıtdırmaq, özünü özünə, ruhunu ruhuna qaytarmaq, qəlbində qeyrət çəpəri qurmaq... Eşq olsun o qələm sahibinə!

Rafiq XAN SAYAD OĞLU
Nyu-York Elmlər Akademiyasının
həqiqi üzvü, naşir

USTAD XEYİR-DUASI

Vüqar Əhmədin namizədlik dissertasiyanın elmi rəhbəri olmuşam, tədqiqat işinə qarşı çox məsuliyyətlə yanaşaraq monumental tədqiqat işi aparıb. Tədqiqat üzrə işləri zaman olduqca dəyərli nəticələr əldə edib. Gənc olmasına baxmayaraq öz tədqiqat işi ilə elmimizə layiqli töhvələr bəxş edib. Bir də onu qeyd edirəm ki, V.Əhməd sözdən lazımınca və dəyərincə istifadə etmək qüdrətinə malikdir. Vüqarın hər bir uğuruna sevinirəm və onun uğurlarını görəndə ustadı kimi fəxr edir, öyünürəm. Sevinirəm ki, yetişdirməm həm poeziya sahəsində, həm də ədəbiyyatşünaslıq elmində nailiyyət əldə edib.

Nəğməkar şair kimi mahnıları dillər əzbəridir. «Pişəvəri» kimi tarixi bir əsərin müəllifidir.

Vüqara uğurlar arzulayıram!

Xeyrulla Məmmədov
Filologiya elmləri doktoru,
professor

MƏNİM DƏ ÖMRÜM BELƏDİ

1963-cü ilin aprel ayının 17-də Bakıda bir oğlan uşağı dünyaya göz açdı. Qeyri-adi uşaq idi, belində Peyğəmbər xalı da vardı. Bu uşaq tanınmış Məşədi Sultan Əhmədin nəvəsi, Mikayıl Mahmud kişinin övladı idi. O, ailənin ilki deyildi. Ona qədər həmin ailədə beş uşaq dünyaya göz açmışdı. Elə bu oğlan uşağı həmin ailənin sonbeşiyi oldu. Uşağa ad qoymaq istəyənlərin sayı olduqca çox idi. Ona görə də anası Almaxanım belə qərara gəldi ki, uşağa ad «püşkatma» yolu ilə qoyulsun. İnciklik yaranmasın deyər, belə də oldu. Xalası Havanisə xanımın seçdiyi, püşkə çıxan Vüqar adı hamının xoşuna gəldi. Bu ad təzə, necə deyərlər Vüqar adının nübarı olduğundan böyük bir marağa səbəb oldu. Uşaq Vüqar adı ilə böyüməyə başladı. Olduqca utancaq bir oğlan idi, ancaq uşaq olsa da, anası dua oxuyan zaman ona qulaq kəsilərdi. Həmin dualara qulaq asmaqdan yorulmazdı. Qəlbində «Allah»la ünsiyyətdə olmaq istəyi baş qaldırmışdı. 7 yaşı tamam olanda özü Allaha dualar etməyə başladı. Dini kitablarla, dinlə maraqlandı. Anasından eşitdiyi, ana babası Kərbəlayi Əzimin, ata babası Məşədi Sultan Əhmədin din haqqında fikirləri onu maraqlandırdı. Dilindən Allah sözü düşmədi. Bir qəribəliyi də var idi. Nə arzulayırdısa, həmin arzusu da çin olurdu.

İllər ötdü. Vüqar Mikayıl Müşfiq adına 18 sayılı məktəbin birinci sinfinə getdi. Ancaq Vüqara məktəbdə şəhərli yox, bir kəndçi uşağı kimi baxırdılar. Ailədə altı uşaq olduğuna görə onun şəhərli olmasına müəllimlər inanmırdılar. Bir gün Vüqar dərstdən evə qayıdanda anası onu gözləri dolu vəziyyətdə görür. Ana qəlbi incə olduğu qədər də kövrək olur. Ona görə də ana oğlunu bu vəziyyətdən çıxarmaq üçün saçlarını tumarlayır, nə hadisə baş verdiyini soruşur. Gözləri yaşla dolan Vüqar deyir:

- Ana, ay ana, neyləyirdin altı uşağı? Məktəbdə müəllimlərim mənə deyirlər ki, sən kəndçisən. Axı mən kəndçi deyiləm.

Ana özünü saxlaya bilməyib gülür və deyir:

- Ay oğul, sən buna görə heç ürəyini sıxma, sən əsl şəhərli balasısan. Sən belə şeylərə fikir vermə. Hələ atan razı olsaydı, 10 uşaq olardız.

Atası Mikayıl Mahmud kişi gəmiçi idi. Həştərxan-Krasnovodski gəmisində gəmi kapitanının köməkçisi işləyirdi. Vüqar da tez-tez atası ilə gəmi səyahətinə çıxar, dənizin göyertəsindən dalğaların üstündə şütüyən qağayıları seyr edərdi. Qağayıları seyr edən zaman ata oğlunu kənardan müşahidə edirdi. Oğlunun əlində ağ kağıza nə isə cızma-qara etdiyini görəndə bir qədər təəccüblənir. Bəlkə uşağı bir də göyertəyə gətirməyim, deyər fikirləşir. Bir gün yenə həmin səhnə təkrar olunur. Ata oğluna yaxınlaşıb nə etdiyini soruşdu. Vüqar birdən demək istəmədi. Sonra isə yazdığı kağız parçasını atasına göstərdi. Bu Vüqarın qağayıları müşahidə edə-edə qələmə aldığı ilk şəri idi. Beləcə, o gündən gələcəyin nəğməkar şairinin imzası ailə və qohumlar arasında tanınmağa başladı və şəriyyət dünyamıza üz tutan bir şairin təməli qoyuldu. O bu gün şerlərini sevə-sevə dinlədiyimiz, sözlərinə bəstələnən mahnılardan zövq aldığımız, tanınmış musiqişünas-alim, filologiya elmləri namizədi Vüqar Əhməd idi.

KİMDİR VÜQAR ƏHMƏD?

*Uca Allahıma, Peyğəmbərimə
Qəlblər nurçusuna, həzrət Əlimə,
İlahi varlığa-gülənbərimə,
Dualı olacaq bu iki əlim.*

Hər gün iki əlini açıb Allaha tutub, ondan Qarabağın xilas gününü diləyən bir vətəndaş, xalqını, Vətəninini sevən bir azəri, Allaha, dinə itaət edən mömin bir bəndə, ürək çırpıntılarını misralara çevirən şair, hər zaman axtarışda olan alim, musiqimizin təbliğinə xidmət edən musiqişünas, nasir, dramaturq, gözəl ailə başçısı, övladlarına layiqli ata, doğmalarına yaxın sirdaş, dar günün dostu, mərasim adamı, əməli-saleh insandır - Vüqar Əhməd.

*Qoşa gəzdiyimiz hər bir dar dalan,
Geniş xiyabanlara, həm dövlətlərə
Söylərəm dərdimi, ancaq heç zaman
Demərəm dərdimi mən özgələyə.*

O özü boyda bir sirr qalasıdı. Dərdini, qəmini özgələrdən gizli saxlayır. Könül pəncərəsini, qəlb dünyasını heç kimə açmır. Bəlkə də

onun könül pəncərəsini, qəlb dünyasını onu olduğu kimi qəbul edib, dərk edən olmadığından özünü tənha hiss edir. Kişi ağlamaz deyərlər. Ancaq o bu xalqın ağrı-acılarına hər gün ağlayır, özü də gizli, təklidə. Bəzən onun göz yaşları aysberqi belə əritmək gücünə malik olur. Bəlkə elə ona görədir ki, gözlərinin dərinliyində kədər var. Nə qədər kədəri gizlətməyə çalışsa da, buna nail olmur. Axı bu insan bəndəsi nə qədər haqsızlıqlarla, ədalətsizliklərlə rastlaşar. Nə qədər ağrı-acı yaşayar. Haqlı ola-ola haqsızlıqlarla yol yoldaşı olur, sonda isə özünün haqlı olduğunu sübuta yetirir. Rastlaşdığı bu haqsızlıqları Tanrı sınağı sayır. «Tanrı ən çox sevdiyi bəndəsini sınağa çəkir» deyir və belə anlarda Rəbbinə üz tutur.

*Ən böyük elçisi-Peyğəmbərimdi,
İslamda parlayan ilk gövhərimdi,
İliyim, qanımdı, can cövhərimdi,
Ya Rəbb, ya Rəbb, ya Rəbb, ya Rəbbim mənim.*

Bəlkə ona görədir ki, son zamanlar ürəyindən şikayətlənir. Ürək daş deyil ki, bu qədər ağrıları çəkə bilsin. Xəstə ana və bacısına qulluq etmək, onlarla birgə olub dərdlərinə şərik olmaq üçün həmişə tələsir. Anasını xəstə çarpayısında görəndə isə gözləri payız buludu kimi dolur, anasından həzin bir layla istəyir, uşaqlıq illərinə qayıdıb qayğısız yaşamaq üçün:

*Bir az dərdim dağıldı,
Sandım ömrüm nağıldı.
Səsin şəkər, noğuldu,
Tez ol, yoxsa boğuldum,
Ana, mənə layla de.*

Çox ağrılar yaşadı. Oğlu Hüseyn dünyaya gələndə sevinci sonsuz idi. Ancaq Hüseyn dünyaya gələndə ağlayıb qışqırmadı. Bu Vüqar Əhmədi çox narahat etdi, uşağın sağ qalacağına ümid yox idi. Ancaq anasının dualarını Tanrı eşitdi, Allah öz Hüseyninə yardımçı oldu. İndi Hüseyn qayğısız böyüyür, anasına bir dünya sevinc bəxş edir. Qızı dünyaya gələndə isə yenə ağrı-acılarla rastlaşdı. Dostu Hüseyn Allahyarovun qayğısı ilə Almaniyadan lazım olan iynə vaxtında gətirilib xəstəxanaya çatdırılmasaydı, çoxdan qızçıqaz dünyasını dəy-

işmişdi. «Mənim qazandığım milyonlar deyil, milyonlara bərabər dostlardır» - deyir Vüqar Əhməd. Ancaq yaşadığı bütün ağrı-acılardan heç zaman şikayətlənmədi, kimlərisə lənətləmədi, rüzgarına şükr eylədi. Deyirlər, Allah dərdi dərd çəkənə verir. Bəlkə ona görədir ki, Vüqarın dərdli şerləri insanı düşündürə-düşündürə ağladır, sızladır:

*Arzularım səs eylədi,
Dərdim-sərim bəs eylədi.
Mənim də ömrüm belədi,
Rüzgarıma şükr eylədim.*

O, təmənnəsiz bir dostdur. Heç zaman təmənnə götürməyən, qapılar döyməyən, vüqarını alçalmağa qoymayan, özünə və qarşısındakına qiymət verməyi bacaran bir insandır. İmkani daxilində insanlara yaxşılıq etməyə çalışır. Ancaq özü çox vaxt yaxşılıq etdiyi insanlardan pislik görür, inciyir. Ancaq ürəyi ilə bərişə bilmir, o insanın günahlarını bağışlayır, umu-küsüyə son qoyur, onunla danışmağa başlayır. Tərifı çox sevmir. Biri özünü tərifləyəndə, özündən-razı gəzəndə xoşuna gəlmir. «Ağac nə qədər bar versə, başını aşağı əyər» deyir. Yalanla bərişə bilməsə də, tez-tez yalanlarla, ikiüz-lülüklə rastlaşır. Həyatın qəribə gərdisinə baxa-baxa düşünür – niyə insanlar belə dəyişir, İlahi...!?

*Mən təmənnə bilmədim,
Ruzu üçün dinmədim,
Bir ürəkdən gülmədim,
Vallah, yoxdu günahım.*

BİR ÜRƏKDƏN GÜLMƏDİM

- *Vüqar müəllim, bəlkə uşaqlıq illərinizə qayıdaq. Sizinlə birgə o illərin yadda qalan bir xatirəsini yadınıza salaq.*

- Binəqədi kəndində nənəmgildə qalırdım. Nənəmin də çoxlu toyuq-cücələri var idi. Çox utancaq idim. Bərk acmışdım, utanmışımdan nənəmə deyə bilmirdim ki, acmışam. Toyuqlara verilmək üçün ayrılan quru çörəyi götürüb gizlicə yeməyə başladım. Birdən rəhmətlik xalam məni gördü, quru çörəyi əlimdən aldı və məni evə

aparıb təzə bişmiş çörək verdi. Mən də onu şirin-şirin yedim. Oyuncaqları çox sevərdim. Böyük bacım mənə bir ağ ayı kukla almışdı. Kuklanın burnunu o qədər dişləmişdim ki, heç özünə oxşamırdı. Bir gün anam şəhərdən kəndə gəldi, məndən soruşdu ki, ay Vüqar, nə-nəngildə darıxmırsan ki? Dedim ki, ay ana, burada bir nənəm var, bir də onun iti, ayrı heç nə yoxdur. İt də həyətdəki hinduşkanı boğdu. Anam güldü və mənə şəhərə gətirdi. O vaxt iki yaşım var idi. Bu hadisəni indi də xatırlayıb gülürəm.

- *Şer yazmağa həvəs Sizdə necə baş qaldırdı?*

- Atamın əmisi Əhməd Bilal ilk teatr rejissorlarından biri olub. Şerə, sənətə xüsusi hörməti olub. Mən də Nizamini, Füzulini, Xaqanini, Hüseyn Cavid, Sabiri, Vahidi oxuyandan sonra şerə həvəsim artdı. Keçmiş V.İ. Lenin adına API-nin filologiya fakültəsinə daxil oldum, bədii ədəbiyyatla daha yaxından tanış oldum. Şerlərimlə, məqalələrimlə dövrü mətbuatda çıxış etməyə başladım. Mətbuat xətti ilə bir çox vəzifələrdə çalışdım. 15 ildir ki, Azərbaycan Dövlət Tele-radio Verilişləri Şirkətində çalışıram. Filologiya elmləri namizədiyəm. Doktorluq dissertasiyama müdafiə etmişəm, ancaq hələ də təsdiq etdirə bilməmişəm. Pişəvəri kimi bir sənətkarı araşdıran yeganə alim hələ də süründürməçiliyə düşəndir.

- *Nədən bu qədər sadəsiz?*

- Sadəlik gözəllikdir. Mənim də xoşbəxtliyim elə sadəliyimdədir. İnsan nə qədər sadə olarsa, xalqın gözündə bir o qədər ucada dayanar. O qədər sadəyəm ki, bəzən mənə tanımırırlar da. Sadəliyimə görə çox əzablar da çəkmişəm. Ancaq heç zaman sadəliyimdən əl çəkməmişəm, heç zaman vəzifə düşgünü olmamışam. Bir parça çörəyimi tapıb, ona şükür etmişəm. Eyvaz Borçalı yaxşı deyib:

Bu dünya gözəl dünya,

Düzəlmir gözəl dünya.

Bir halal qazanc paya

Uzanır yüz əl, dünya.

Öz halal zəhmətimlə ömür payımı yaşamışam . Roldan-rola, cildən cildə girməmişəm, yaltaqlığı bacarmamışam. Necə sadə olmuşamsa, elə də qalmışam.

- *Şerləriniz necə yaranır?*

- Desəm ki, şerlərim bir-iki aya başa gəlir, vallah yalan olar. Mən bədahətən yazıram. Bəzən bir şad xəbərdən, bəzən dəhşətli bir hadisədən sonra məndə şer yaranır. Bir şerə uzağı 5 dəqiqə vaxt sərf edirəm. Nəyinsə, kiminsə, plan xatirinə şer yazmıram. Şer sex deyil ki, planı doldursun. O, daxildən gəlməlidir. Əgər şerlərim kimlərinə qəlbinin sarı siminə toxuna bilirsə, şerdə keçən ömrümə heylsilənməyə dəyməz.

- *Hansı fəslə daha çox sevirsiniz?*

- Yazı. Çünki yazda təbiət daha gözəl olur, hər yerdə gül çiçək açır, ağaclar çiçəkləyir, sanki insanın həyatı da təzələnir. Təbiətə vurğun kəsilərək ilham alırsan, bir qədər də güclənirən. Özündən biixtiyar olaraq şerlərin həyata vəsiqə alır, rahat nəfəs ala bilirsən. Bir də yazda sevənlər əhd-peyman bağlayırlar, sevgiyə sədaqət andı içirlər. Məhəbbət şirinləşir, sevgi güclənir.

- *Cənubi Azərbaycanla əlaqələriniz necədir?*

- Cənubi Azərbaycan mədəniyyəti mövzusu mənim yaradıcılığımın ayrılmaz bir hissəsidir. Mən uzun illər Cənubi Azərbaycanda yaşayan incəsənət ustalarının, mədəniyyət xadimlərinin yaradıcılıqları ilə bağlı axtarışlarımla müntəzəm dövrü mətbuatda çıxış etmişəm. Təbriz, Tehran kimi şəhərlərin nüfuzlu qəzetləri mənim yaradıcılığımıza işıq tutub. Orada çoxlu dostlarım var. Onu da qeyd edim ki, o taylı, bu taylı Azərbaycanımın musiqisi, şəriyyəti ilə həmişə fəxr etmişəm və bizim şerlərə o taylı soydaşlarımızın vurğunluqlarından mənəvi qida almışam.

- *Oxuculara və sizi tanımayanlara bəlkə bir sirrinizi açasınız?*

- Xalq çalğı alətlərinin hər bir növünü çala bilirəm. Elə bir xalq çalğı aləti yoxdur ki, mən onu əlimə alanda məndə nə isə alınmasın. Bu özü bir vergidir. Ancaq oxumaq fikrim yoxdur. Çünki lazımi qədər müğənnilərimiz var.

- *Həyatda ən kədərli gününüz hansı olub?*

- Anamı çox sevirəm. O, infakt keçirən gün mənim ən kədərli günüm olub. Həmin gün mənim üçün nə qədər ağır olsa da, sənətinə böyük hörmət bəslədiyim Baloğlan Əşrəfovun həkimlə birgə anamı baş çəkməyə gəlməsi məni doğrusu çox sevindirdi. Sanki kədərin içərisində bir sevinc yaşadım. «Anam mənim» mahnısını öz anamın simasında bütün analara ünvanlayıram və onların böyüklüyü qarşısında baş əyirəm. «Anam mənim» mahnısının məşhurlaşması üçün Baloğlan Əşrəfova dərin təşəkkürümü bildirirəm. Bu mahnı Ba-

loğlanla Vüqarı müəyyən bir zirvəyə qaldırdı. Musiqisi Rauf Məmmədovundur.

- *Ağaran saçlarınıza görə heyifsilənmirsiniz ki?*

- Əgər saçlarıma dənələr düşübsə, deməli illərimi, günlərimi hədəvə yaşamamışam. Saçın ağarması müdriklik deməkdir. Bəzən ağaran saçları da qınayıram. Niyə belə tez ağardınız, - deyirəm. Ancaq nə etməli? İllər, bir də yaş öz sözünü deyir. Çoxları saçları ağaranda rəng vururlar. Ay başınıza dönüm, kişi nədir, rəng nədir? Mən bunu xoşlamıram. Təbii insan olduğumdan, təbiiyyə də sevirəm. Sünilik tez gözə çarpır. O, qəlbi boşluqdan, dəyərsizlikdən yaranır. Daxilin də mənliliyi olan insan heç zaman sünili ola bilməz və nə qədər çalışsa da, süniliyin əlamətlərini özündə cəmləşdirə bilməz. Əgər qara saçla dən düşürsə, saçlarına qarlar ələnirsə, deməli, sən varsan, yaşayırsan, arsız adam deyilsən.

- *Elə bir itginiz olubmu ki, onun ağrısını bu gün qəlbinizdə çəkirsiniz?*

- Hüseyn Cavid gözəl deyib:

Fələyin yazdığını mən poza bilsəydim, həmə

Onu öz arzumu, muradımla yazardım təzədən.

Nə itirmişəmsə və həmin itginin ağrısını bu gün də qəlbimdə alışı-alışı çəkirsəmsə, qoyun o sirr olaraq qalsın. Məni o itgi ilə baş-başla buraxın, təzədən o anlara, o dəqiqələrə Vüqarı qaytarmayın. Axı o təzədən geri dönmən deyil...

Söhbətimizin bu yerində Vüqar müəllim siqaret tüstülətdi, gücü siqaretə çatdı. Araya sükut çökdü, nə o dindi, nə də mən.

Qoyun o dərdi tək yaşayım. Olarmı? *Yenidən sükut çökür.*

- *Deyirlər «bar verən ağaca daş atan çox olur». Sizə daş atanlar çoxmu olub?*

- Mən özümü Vüqar Əhməd kimi dərk etdiyim gündən daşlara tuş gəlirəm. İndi özünüz təsəvvür edin də, görün mən nələr çəkirəm. Ancaq dözüürəm, qurbanı olduğum qadir Allah mənə səbr və dözüüm verir. Nə yazmışamsa, bu xalqımıdır. Mən şəxsi mənafeyimə görə yox, xalqımın mənafeyinə görə yaşayıb, yazmışam. Bu sənətdə məni qəbul edənlər də olub, etməyənlər də. Ancaq heç zaman Vüqar Əhməd olduğumu unutmamışam. Şöhrət heç zaman başımı gicəlləndirməyib. Əgər bir şairin şerlərinə mahnı bəstələmirlərsə, şerləri ifa olunmursa, mənim nə günahım. Gözəl şerə hər yerdə yer var. Bəxtiyar Vahabzadənin vurğunuyam, şerlərinə özünün ifasında qulaq

asmaq mənə ləzzət verir. Məmməd Arazın şerlərinə Əminə Yusifqızının ifasında qulaq asmaq istəyirəm. İfaçıdan çox şey asılıdır. Mən gözəl bir şer yaza bilərəm, ancaq bəstəkar elə bir musiqi bəstələyər ki, şerimin gözəlliyi də itə bilər. Elə də olur ki, hər hansı bir zəif şerə bəstəkar elə bir musiqi yazır ki, gözəl ifa ilə birlikdə həmin şerin zəifliyi itir. Nüsrət Kəsəmənli, Vahid Əzizin məhəbbət şerlərini çox sevirəm. Nüsrət məhəbbətdən çox gözəl yazır, Vahid Əzizə isə bir insan kimi vurğunam. İdealım isə Əlağa Vahiddir.

- *Niyə şair məclislərinə getmirsiniz?*

- Mən məclis adamıyam, elə bir toy, yas mərasimi yoxdur ki, mən orada olmayım. Hətta küsdüyüm, danışmadığım bir insanın da doğmalarının yas mərasiminə gedirəm. Şair məclislərinə isə, Siz qeyd etdiyiniz kimi, getmirəm. Düzdür, özüm Yazıçılar İttifaqının üzvüyəm. Tam səmimiyyətimlə deyirəm ki, o adi bir kağız üzərindədir. Onların mənə nə xeyri. Ona görə də daha çox xalqın arasında olmağa çalışıram, onlardan çox şeyi öyrənirəm və onları qələmə alıram. İllər illəri, nəsillər nəsilləri əvəz edir. Mən də çalışıram ki, bir fəslin, bir ilin şairi olmayım, ömrümün hər ilində öz sözümlə deyim və gələcək nəsillər Vüqar Əhməd sözündən bəhrələnsinlər.

- *Eşitdiyimizə görə İsveçdə sizin kitabınız çıxacaq?*

- Bu xəbəri eşidəndə həm sevindim, həm də kədərləndim. Pişəvəri haqda kitabımın İsveçdə təqdim etmə mərasimi keçirildi. Dünya azərbaycanlılarının iştirak etdiyi bu mərasimə gedə bilmədim. Müəllif mən ola-ola, iştirak edə bilmədim. İştirak etməyim üçün sponsor tapılmadı. Bəhrüz Həqqi İsveçdə bu kitabı ərəb əlifbasına çevirir. Yaradıcı insan üçün belə xəbərlər həyatda gözəl izlər buraxır, nə qədər küskün olsan belə, sabaha inamın, ümidin artır.

- *Nisə xanım Qasımova Vətənə qayıtmağında, ikinci sənət ömrünün yaşamağında özünü Sizin qələmə aldığımız «Arzular məndən uzaq» şerinə borclu sayır...*

- Bir neçə ildən öncə sevimli müğənnimiz Nisə Qasımova Vətəndən küsüb, Moskvaya pənah apardı. Doğrusu, Nisə kimi bir sənətkarın bu addımı məni çox məyus etdi. Getməsinin səbəblərini mən açıqlaya bilmərəm. Ona görə mən xəbər göndərdim ki, Nisə geri dönsün. Mən «Arzular məndən uzaq» adlı bir şerlə Nisənin keçirdiyi hissləri qələmə aldım və Nailə Mirməmmədli həmin şerimə mahnı bəstələdi:

*Düşdüm Vətəndən uzaq,
Dərdim var qucaq-qucaq.
Qəlbim buz kimi sazaq,
Arzular, arzular, arzular.*

Əgər mənim şerim Nisə xanımın qayıtmasına səbəb oldusa, ikinci dəfə sənət meydanına qayıtdısa və buna görə özünü mənim şerimə borclu sayırsa, mən ona «çox sağ ol» deyirəm. Şerimin gücü varsa, qəlbləri rıqqətə gətirirsə, deməli hələ qarşıda sabahlar bizi səsleyir.

- *İlham mənbəyiniz nədir?*

- İnsanlara, doğma təbiətə, Vətənimə, Qarabağıma, ailəmə, övladlarıma, onların anasına olan sonsuz məhəbbətim tükənərsə, mən şer yaza bilmərəm. Yaxşı dostlar az deyil. Onlara hər hansı bir şerimi ithaf edəndə, həmin şeri onlar dinləyəndə üzlərinə, çöhrələrinə qonan sevincdən mənə də pay düşür. Hər hansı bir məclisdə, el şənliyində şerimi dinləyəndə, həmin şer haqqında xoş sözlər, rəylər eşidəndə mən yaşayıram, bir qədər də güclənirəm. Mən Allahın sevimli bəndələrindən biriyəm. Ona görə də şerimdə dinə, Allaha xüsusi yer ayırıram. Bu heç bir maarifləndirici xarakter daşmır. Sadəcə olaraq, mən insanları Allahla ünsiyyətdə olmağa, son ümidlərini Allaha bağlamağa səsleyirəm. İnsan heç bir zaman yolunu azmamalı, Allaha yaxın olmalı, əməli-saleh işləri ilə könüllərə köçərək özünə əbədi yuva salmalıdır.

- *Vüqar müəllim, sizin üçün dünya beş günlük deyil ki?*

- Mən bu suala şerimlə cavab vermişəm:

*Şənbəsi var, bazarı,
Min cür dərdi, bezarı.
«Dünya» adlı bazarı,
Dünya beş günlük deyil.*

- *Niyə təmtəraqlı təqdimatdan qaçırırsınız? Titullarınızı sadalamırsınız?*

- Mənim üçün o titulları sadalamağa ehtiyac yoxdur. Nədənsə bəzən titulların sadalanması, şablon təqdimat insanı qıcıqlandırır və insanı təqdimat xəstəliyinə yoluxdurur. Mənim ən böyük təqdimatım elə Vüqar Əhmədin özüdür. Səni, şerlərini sevən səni təqdimatsız da sevr. Çox titullarım var, ancaq bir dəfə də olsun onları sadala-

mamışam. Bəlkə də buna heç vaxt ehtiyac duymamışam. On beş ildir ki, Teleradionun əməkdaşyam, bunu edə də bilərdim, ancaq gülünc görünmək istəməmişəm.

- *Son olaraq şerlərinizin heyranlarına arzularınız?*

- Doğrusu ilk və sonuncu şer kitabım olan «Ağ saçlı palma» 1995-ci ildə çıxıb. Təzədən belə bir səpgili kitabla oxucuların görüşünə gəlməyə heç fikrim də yox idi, ancaq kitabın naşiri fizika-riyaziyyat elmləri namizədi Rafiq Xan Sayad oğlu Babayevlə söhbətimizdən sonra bunu qətiləşdirdim. Oxucuları şerlərimlə (o cümlədən qəzəl ruhlu), sözlərimə bəstələnmiş mahnılarımla başbaşa buraxıram. Hər birinizə də ilk öncə cansağlığı, bol ruzi arzulayıram. Qoy Tanrı özü sizə yardımçı olsun. Qadir Allah dualarınızı eşitsin, minarələrdən Allahu-Əkbər səsi eşidilsin, beşiyimizdən ana laylası əskik olmasın. Cənnət Qarabağ yenidən bizi öz qoynuna alsın. O taylı, bu taylı Azərbaycanda yalnız sülh nəğməsi eşidilsin.

*Göydən gələn mələksən,
Həzin mehli küləksən.
Dünya, cahan deməksən,
Əzizimsən, əzizim.*

Mənim hər bir oxucum göydən gələn mələkdir.

DUYMADI MƏNİ KİMSƏ...

*Allah, Allah, dünyada
Duyaydı məni kimsə,
Heç olmasa rüyada
Duyaydı məni kimsə.*

O, bu dünyada öz ömrünü yaşayır, yaradır, şerləri ilə insanları düşündürür. Bu qədər sevilən şair-alimi isə bütün varlığı ilə duyan yoxdur. Elə ona görə də özünü tənha hiss edir. Vüqar Əhməd, deməyin ki, duyaydı məni kimsə. Əgər sizi duymasaydıq, şəriyyətdə dünyanıza üz tutub həmin dünyanın sakini olmazdıq. Yaşa, yarat, ey nəğməkar şair. Unutmayın ki, şerlərinizin heyranları hər an Sizdən yeni şerlər gözləyir. Bunun özü Sizi duymaq deyilmi?

**VÜQAR ƏHMƏDİN
POEZİYASI**

SÖZ DÜNYASINA SƏYAHƏT

SÖZ DÜNYAM VAR...

Rus şairi Aleksandr Blok şairləri üç qismə ayırır: şəxsiyyəti şerindən üstün olanlar, şeri şəxsiyyətindən yüksəkdə duranlar, şəxsiyyəti ilə şeri vəhdət təşkil edənlər.

Tədqiqat obyektim olan nəğməkar şair Vüqar Əhmədi mən üçüncü qismə aid olan şairlərdən hesab edirəm. Şəxsiyyəti ilə şeri vəhdət təşkil edən nəğməkar şair... Riyakarlıqdan, yalandan, ikiüzlülükdən uzaq, mayası düzlükdən, dindən, Vətən, Torpaq sevgisindən, xalq məhəbbətindən yoğrulmuş şəxsiyyəti kimi şerləri də səmimidir, ürəyəyatımlıdır. Təmənnəsiz şəxsiyyət olduğu kimi şerləri də təmənnəsizdir. Həyatı, insanları sevdiyindən şerləri də həyatidir, gündəlik həyatımızın reallıqları, olayları olduğu kimi – düzü düz, əyrini əyri şəkildə oxucu kütləsinin ixtiyarına buraxılır. Kövrək, saf qəlbin hökmü ilə yazılan şerlər insan qəlbinin zərif tellərinə toxunur, xəyallar dünyasına qərq edir. Həmin xəyallar dünyasının sakini olduqda isə qəlbə bir ümid qonur, qəlbəndə ümid toxumu cücərir. Deməli, sən bu dünyaya təsadüfən gəlməmişən. Yaşamağı sədət sayan Vüqar Əhməd həyatda yaşadığı ağrı-acılara baxmayaraq hər açılan sabaha ümidlə baxır. Ümum-xalq sevgisi qazanan şerləri sadə xalq dilinə yaxın bir şəkildə yazıldığından, xalqın nəbzini tutduğundan elə səslənən kimi dillər əzbəri olur. Sadəliyi gözəllik, oxucu sevgisini sirli bir dünya sayan Vüqar Əhməd sadədir. Sadə olan bir insanın şerlərindəki bu qəddər mürəkkəb fəlsəfi fikirlər, anlamlar isə onun söz boxçasının tükənməməzliyindən xəbər verir. Vaxtilə fransız mütəfəkkiri M.Monten özünün «Təcrübələr» əsərində oxuculara müraciətlə yazırdı ki, mənim kitabımın məzmunu mənim özüməm. V.Əhmədin də şerlərinin məzmunu da onun özüdür: eşqlə, məhəbbətlə bağlı kövrək yaşantıları, doğmalarının, əzizlərinin itkisinin niskilidi, Vətəninin, el-obasının ağrısının doğurduğu sızıltılardı və doğma yurda vurğunluğunun iftixarını.

V. Əhməd şerlərində diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də şerlərindəki adilik yox, sadəlikdir. Patetikadan, təmtəraqdan, tribunluqdan uzaq bu şerlər həzinlik üzərində köklənməyi və pıçıltı ilə ifasını tələb edir. V.Əhmədin şerlərini anlamaq, olduğu kimi dərk

etmək üçün cəhd göstərməyə heç bir ehtiyac duyulmur, sadəcə olaraq, bu şərləri yaşamaq lazımdır. Müəllif intellekti, ağılı zora salmaqla hərəkətə gətirmir, məlum həqiqətləri özünün emosional tutumlu yaşantıları kimi təqdim edir.

Dinamika, şəxsi təbiətinin cizgisi kimi Vüqar Əhmədin poetik aləmində özünü göstərir. Onun qələm dünyası da maddi varlıq kimi rəngarəngdir. Qələminin hərəkət dinamikasında isə dəyişməyən yalnız qayədir.

Şəhid verən torpağın hər qarışı Vətəndir,
Harda «Segah» çalınsa, ora mənə Vətəndir,
Qibləgahım anamdır, son gümanım Vətəndir,
Dinim, Kəbəm, Quranım, səcdəgahım Vətəndir.
Vətənə əsl oğul, uğrunda can verəndir,
Gəzməyə qərib ölkə, ölməyəsə Vətəndir.

Vətənə, onun bahar-qışına, bəyaz qarından boylanıb üşüyən erkən bənövşəsinə biganə qalmır. Hörumçək toruna əsir olan, uçuşu yarı yolda dayanmış adicə payız yarpağından da təsirlənir Vüqar Əhməd. Yarpaq, Vətən, Torpaq dərđini, son gümanı olan Vətəninə sevgisini, tariximiz olan segaha olan qayğını, hörməti ümuminin dərđinə çevirməyi bacarır.

Şair xalq üçün, Vətən üçün alışıb yanmasa həmvətənlərinə haqq və həqiqət yolunu göstərə bilməz. Bir sözlə, şair dünyaya yaşamaq üçün deyil, özünü yandıraraq başqalarını yaşatmaq üçün gəlir, cəmiyyətin dərđini, xalqının yaşadığı vəziyyəti öz şəxsi dərđi kimi qəlbində daşımalıdır.

Bakı, Gəncə, Naxçıvan, Qarabağım Vətəndir,
Göz açdığım Abşeron, göy Xəzərim Vətəndir.
Dəli Kür, Xan Arazım, ulu Göyçəm Vətəndir,
Sazlı-sözlü Borçalım mənə doğma Vətəndir.
Nəğməkar bir oğluyam bu Vətənin, bu elin
Vüqar Əhməd söyləyir: Azərbaycan Vətəndir.

Şair şərlərində Azərbaycanın bütün bölgələrini tərənnüm və təsvir edir. Göz açdığı Abşerondan, onun göy Xəzərindən ilham alır. Bəzən ahı Dəli Kürə, bəzən ikiyə bölünmüş Vətənin həsrət qalmasına dönən Xan Arazı, bəzən də ulu Göyçəyə çatır. Sazlı-sözlü Borçalının sevimlisi olduğundan bəzən həmin məkana üz

tutur, Azərbaycanı qarış-qarış gəzir. Azərbaycanın bir nəğməkar oğlu kimi Vətəni Azərbaycanla fəxr edir, qürur duyur. Vüqar Əhməd təkcə bu taylı Azərbaycanın nəğməkar şairi deyil. Onu Cənubi Azərbaycanda, yəni o tayda daha çox tanıyırlar, sevirlər.

Bölinübdür Vətən iki,
Birləşməyir Təbriz-Bakı
Şimaldakı, Cənubdakı
Vətənimdir, Vətənimdir

O taylı Azərbaycanın el şənlikləri də bu taylı Azərbaycanın el şənliklərində olduğu kimi Vüqar Əhməd şerləri, sözləri üstə oxunan muğamlar və nəğmələr ilə müşayət olunur.

Qarabağım yenə mənim olaydı,
Düşmənlərim cəhənnəmdə yanaydı
Vətən məni ona oğul sanaydı,
Şükr edərim mən buna da, bəsimdir.

Bu misralarda nə qədər dərin hikmət var – Qarabağın azad olması, düşmənlərdən intiqam almaq və Vətənin səni oğul sanması. Bu arzudur, bu haraydır, hamımızın arzusu, harayı... Fərdilikdən uzaq olan şair yüzlərin, minlərin arzusunu və harayını ümumiləşdirərək ümumi bir şəkildə öz qəlb çırpıntılarını misralara düzür. O misralar söz xətinə düzülür. Misralar özü yaranır, çünki o söz sahibinin, söz sərrafının qələmi saflıqdan yoğrulur və saf bir tərzdə oxucu auditoriyasının mühakiməsinə buraxılır.

Var-dövlət mənimçün yalnız məhəbbət,
Odur bu dünyaya zəngin səltənət,
Sevgi yollarında yoxdur qəbahət,
Mənə həyat verən məhəbbətimdi.

Şer bütövlüyü, tamlığı – məzmun planı ilə ifadə planının bir-birini tamamlaması ilə gözəldi. V.Əhmədin şerlərinin məzmun planı faydalıdı, lazımlıdı, aktualdı, amma eyni zamanda tanışdı, bəllidi. Adətən bəlli mətləb - məzmun planı orijinal, özünə-məxsus mənalandırma, fərdi yaşantının bənzərsizliyi – ifadə planı sayəsində adilikdən çıxır.

Vüqar Əhməd sınıq könüllərin ümid çırağıdır. Sevgi oxu daşa dəyən, sevgidən xəyanət görüb ümitsizliyə qapılanlar nəğməkar şairin şerlərini özləri üçün bir ümid sayırlar. Şairin şerləri onların

küskün qəlbini yenidən məhəbbətlə döyündürür. Öz pak məhəbbətini nümunə gətirərək gəncləri pak, heç bir marağ güdməyən sevgiyə səs-ləyir Vüqar Əhməd.

İnsanlara pis demədim – günahdır,
Bu dünyada insan da bir pənahdır.
Səadətım xoş açılan sabahdır,
Məhəbbətin gücü məni yaşadır.

Hər birimiz bu dünyanın qonağıyıq. Mətinlik, qürurluq, əyilməzlik, dəyanət bu qonağın həyat amalıdır. Zəmanənin gər-dişi dönsə belə insan övladı dəyişməz qalmalıdır, yarpaq kimi gah sağa, gah da sola əsməməlidir.

Zəmanənin nəbzi itib,
Gül yerinə qanqal bitib.
Kədər məni əsir edib,
Bu dünyada bir qonağam.

İnsanların dəyişkənliyi, ikiüzlülü-yü, əqidəsizliyi şairi çox üzür. Bəlkə elə ona görədir ki, bu günlər ürəyindən çox şikayət edir, ürəyi sözünə qulaq asmır. Xasiyyətinə, təbiətinə, tərbiyəsinə yad olan bu kimi amillərlə rastlaşanda əsəbləri tarıma çəkilir. Düz-lük şairin həyat amalıdır, düzlük aşiqidir Vüqar Əhməd. Ona görə də qələmindən qorxmur, gördüklərini qorxmadan, çəkinmədən yazır.

Bu dünya bir səyahətdi,
Düz söz demək – cəsərətdi.
Sormayın ki, hara getdi,
Bu dünyada bir qonağam.

Bəzən dünyanın gər-dişindən heyf-silənir Vüqar Əhməd. Bəzən bu dünyanı qınayır da... Ancaq bircə onu deyir ki, dünya fani dünyadı, dünya köhnə dünyadı. Dəyişənsə yalnız insanlardı. Hər fəsil-də bir rəngə düşən bir qrup insanlar. Ara qarışdırmağa, böhtan, şər yağdırmağa çalışan insanlar.

Hər yaşanan bir gün bəlkə səadət,
Xəyallar cahanı edir səyahət
Bilsəm əməlimdə yoxdu qəbahət,
Dünya mənim olar, mən də dünyanın.

Vüqar Əhməd bir qədər qapalı şairdir. Öz dərdi-qəmi ilə baş-başa qalır. İstəmir ki, özünün dərdi, qəmi ilə qarşısındakına dərd, qəm bəxş etsin. Hətta qəlbindəki arzuları da gizli saxlayır. Ancaq yol yoldaşı olan dərd qəmlə barışır. Ürəkdən ağlasa da, ürəkdən gülmür. Gülüşünü qəlbində dondurur. Özü kədərli olsa da qarşısındakına bir dünya sevinc bəxş etməyə çalışır.

Kədərimi bir kimsəylə bölmədim,
Arzuları mən heç kimə demədim,
Şükr edirəm dərd əlindən ölmədim,
Mən ürəkdən ağlasam da, sevgilim,
Amma neçün bir ürəkdən gülmədim.

Ata, Ana, Vətən sevgisi Vüqar Əhməd yaradıcılığının ana xəttini təşkil edir.

Soyköküm, nəslim,
Əcdadım, əslim
Ən yaxın kəsim
Atadır, ata.

Vüqar Əhməd ananın şah əsəri olan «Anam mənim» şerini, «Anam mənim» poemasını yazdı. Ana varlığını bütövlüyü ilə təsvir etdi. Öz şeri ilə atılmış anaları övladlarına qovuşdurdu. Bu şer analarını atan biqeyrət övladları qəflət yuxusundan ayıldı. Öz anası Hacı Almaxanın simasında ideal Ana obrazı yaratdı. Ananın səsinə, laylasına Quranın sədası ilə müqayisə etdi. Quranın və Ananın vəhdətini, bir birindən ayrılmazlığını sübut etdi.

Hifz eyləyən duasıdı,
Səsi Quran sədasıdı,
Anaların anasıdı
Anam mənim, anam mənim.

Ana! Ona hökmdar da, şah da, sərkərdə də, adi qul da səcdə edir, baş əyir. Xeyir – duası uğurlarımızın açarı olan analar... Yayın istisində, qışın şaxtasında, bahar küləyində bizə layla çalan analar. Özü ac qalsa da, övladının ac qalmaması üçün min bir əziyyətdə qatlaşan analar. Anaların ağaran saçlarını görəndə şair kövrəlir, qəlbi kəpənək zərifliyinə dönür.

Ağaran saçların gümüşə çalır,
Düşünən gözlərin xəyala dalır,

Gecələr xəyalın özünlə qalır,
Sənə qurban olsun canım ay ana.

İdeal ana obrazı yaratmaqla övladını atan analar da şairin qələmindən yayınmır.

Balasını atan ana da vardır,
Şeytandı, iblisdi ana deyildir,
Sonradan peşmandır necə yalvarır?
Bala sorağıyla sərsəm, veyildir.

Bir ailədən ana dünyasını dəyişəndə o evin ıraqı da sönür, isti sobası da. Ona görə də biz ana itirəndə yetim qalırıq, çünki ana sığınımın, ana nəvazişinin yerini heç nə vermir. Ən dərddli xəstəyə də dərman ana nəvazişi, ana sığınalıdır.

Ata itirəndə qalırıq yetim,
Yox, yox anasızlar sayılır yetim,
Bu yetim dünyada hamımız yetim,
Ən böyük dünyadır analı dünyam.

Vüqar Əhməd izsiz şair deyil. Onun şer dünyamızda, xalqın içində öz izi olduğundan tarixdə izi qalacağına əmindir. O əmin-dir ki, hər bir misradakı sözü insanların yaddaşında özünə əbədi iz salacaq. İzin varsa, izin qalırsa, deməli sən varsan, yaşayırsan, yaradırsan.

Etibarlıyam, kökə bağlıyam,
Çox vüqarlıyam, xoş avazlıyam,
Hər bir misrada sözüm qalacaq,
Ürəklərdə izim qalacaq.

Təbrizin, o tayın sevimli şairinin izi təkcə bu tayda deyil, o tayda da özünə əbədi iz salacaq. Çünki bölünməz Vətənin bölünməz şairi bunu öz misraları ilə deyir:

Şəffaf bulaqda, nəmli yanaqda
Doğma torpaqda izim qalacaq.
Təbriz, Zəncanda – Azərbaycanda,
Bu diyarda sözüm qalacaq.

Şairin müraciət etdiyi mətləbin fəlsəfi dərinliyindən daha çox bununla bağlı hissini dürüstlüyü maraqlandırır. Şair bəzən didaktikaya meyl göstərsə də, bütövlükdə tələqinsiz, subyektiv mövqey-

ini yerində saxlamaqla əyani ovqat, mənzərə yaratmağa üstünlük verir.

Günlər bir göz qırpımında uçur, həftələr aylara, aylar illərə dönür. Vüqar Əhməd isə günlərini hədəf yerə keçirmir, yazır, yaradır.

Sorağım eldən-elə
Mən düşdüm dildən-dilə,
Vuruldum qönçə gülə,
Günlərim keçir belə.

Şair, Vahid yaradıcılığının vurğunu olduğundan qəzəlxanımıza həsr etdiyi şerdə Vahid fenomeni yarada bilib.

Abşeronun, Bakının, hər qarışı izindir,
Adın gəzir muğamla – «muğam» sənin özündür,
Yaşamısan yüz ili möhtəşəmlə, Vüqarla,
Meyxana, qəzəllərin həmişə tər sözündür.

Şair hərdən qayğısız uşaqlıq illərinə qayıdır. O illərin yaddan-çıxmaz xatirələri ilə başbaşa qalır. Bir anlıq da olsa, qayğısız uşaqlıq illərinin xatirələrini varaqlayır.

Yada düşdü uşaqlıq xəyalları,
Qış gününün qorxulu nağılları,
Novruzdakı xonçanın noğulları,
O illərin qızları, oğulları.

Vüqar Əhməd dərddli insanı başa düşmək qüdrətinə malikdir. Elə ona görədir ki, onu sınıq könüllərin məlhəm şairi adlandırırlar. Kimsəsizə kimsə olan şair öz əməli - salehliyini belə insanlardan əsirgəmir.

Sevinən görəndə mən də sevindim,
Lal fəryad görəndə göz yaşı sildim.
Ağlayan görəndə göz yaşı sildim,
Dərddliyə həmdəməm, dərdsizdən uzaq.

Nəğməkar şairin ən yaxın sirdaşı mavi Xəzərdir.

Xəzər tək söhbətim heç kimlə tutmur,
İlhamı, eşqimi ondan alaram,
Böyük qardaşımdı – məni unutmur,
Xəyalə onunla birgə dalıram.

Vüqar Əhməd dəfələrlə müqəddəs ziyarətgahlarımızda olub. Dualı əllərini açaraq Allahla ünsiyyət yaradıb, Qarabağımıza azadlıq, xalqımıza xoş günlər diləyib. Allaha yaxın olan insanların səsini Allah tez eşidir. V.Əhməd də Allahın sevimli bəndəsidir ki, ona bu istedadı, qələmi, sözü verib.

Mən dünyaya əmanət,
Ömür, etmə xəyanət
Məndə var bu qənaət
Allah, macal ver mənə.

Rəbbi ilə də dərdləşir bəzən Vüqar Əhməd.

Ən böyük elçisi – Peyğəmbərimdi,
İslamda parlayan ilk gövhərimdi,
İliyim, qanımdı – can gövhərimdi,
Ya Rəbb, ya Rəbb, ya Rəbb, ya Rəbbim mənəm.

Dostluqda sədaqətli olan şair dostlarla görüşün qiymətini, sadıqlığını xüsusilə qiymətləndirir. Vüqar Əhməd dostluq etməyi bacaran şairdir, qələm sahibi olan dostlarına qibtə hissi ilə baxmır.

Uzaq oldu qəm, kədər,
Keçmədi günüm hədər,
Şadlıq nə çox, nə qədər
Dostlarım görüşəndə.

Xanın, Bülbülün, Natəvanın oylağı olan Şuşa dərdi, Şuşa itkisi şairin ən yaralı yeridir. Tez-tez yuxularında Şuşanı görən şair Vüqar Əhmədin arzusu Şuşaya qovuşmaq, yenidən Şuşanı görməkdir.

Şuşanı yuxumda gördüm dün gecə,
Şəhərim bərbaddı, İlahi, necə
Oyaqkən, rəyada gündüz, həm gecə,
Cənnət bağındayam, Qarabağdayam.

V.Əhməd fikri, duyğunu birbaşa demir, ona bədii təsvir vasitələrini donunu geyindirir.

Şerimizdə, poeziyamızda Məhəmməd Füzulinin yoxluğunu hər an hiss edən şair, həmin boşluqla barışmır. Öz sözü, qələmi ilə

çoxlarını arxada qoyan Füzuli irsinə bu günkü ehtiyacımızın nə dərəcədə vacib olduğu misraların dili ilə Füzulisevərlərə çatdırır.

Ya Məhəmməd Füzuli,
Leyli səndən gileyli,
Məcnunu nakam qoydun,
Sözünlə, qüdrətinlə.
Çoxun kölkədə qoydun.

İkiyə bölünən Vətən, o tayda yaşayan, doğmalarından uzaq düşən soydaşlarımızla hər bir görüşü şairin ilhamını sonsuzlaşdırır. Dərdlərinə yana-yana onların həsrətli qəlbinə məlhəm olmağa çalışır.

Bölünübü Vətən iki,
Paytaxtım var iki-iki,
Birləşmədi Təbriz – Bakı
Təbrizim, ay Təbrizim.

Uludan ulu, qədimdən qədim Borçalı V.Əhməd yaradıcılığında özünə xüsusi yer tapıb. Dəfələrlə Borçalıda olan şairin şərləri Borçalı mətbuatında da işıqlandırılmışdır. Şairin Borçalıya həsr etdiyi şer oxucuda Borçalı haqqında təsəvvürləri bir qədər də genişləndirir.

Tarix boyu öz-özünə güvəndi,
Cəngavərlər ölkəsidir Borçalı.
Düşmən ilə döyüşlərdə «Cəngi»nin,
Həm zilidi, həm bəmidir Borçalı.

V.Əhməd şərlərində ədəbi dil normalarından lazımınca istifadə edir. Nəğməkar şair şərlərini məhz nəğmələr üstündə yazır. Elə ona görədir ki, onun şərlərinə nəğmələr bəstələmək bəstəkarlarımız üçün çətinlik yaratmır. Sözlə musiqi birləşərək dinləyicidə gözəl ovqat yaradır.

Vüqar Əhməd sözün qədrini bilir və dəyərləndirir. Elə ona görədir ki, o, sözü boş yerə demir. Dediği sözlə insanları düşündürməyə və düşünməyə sövq edir. Qələm sahiblərini xəzinə olan sözdən xəzinə kimi istifadə etməyə haraylayan şair sözü Kərbəla, Nəcəflə müqayisə edir. Deməli, deyilən söz müqəddəs olub müqəddəs əməllərə xidmət etməlidir.

Hərdəm qılar ağzın sirrin,
Xəzinədir, gizlin-gizlin
Az götürsən ağlar qəlbin,
Kərbəladı, Nəcəfdi söz.

Vətən torpağının azadlığı uğrunda şəhid olan cloğullarmızın xatirəsini əziz tutan şair şəhidlik zirvəsini ən uca dağ sayır. Şəhid olan Qarabağın, Şuşanın fəryadına səs verməyimizi, ona yardımçı olmağımızı istəyir.

Bütün yer üzündə hey qalmaqaldır,
Şəhidlik zirvəsi – ən uca dağdır,
Şəhidlər Şuşadır, hey Qarabağdır,
Koroğlum, Qoç Nəbim, qoçdu Şəhidlər
Bu şeri sizlərə qoşdum, Şəhidlər!

Şəhidlərimizi Koroğlu, Qoç Nəbi ilə müqayisə etməklə şair gənc nəsilə hərbi – vətənpərvərlik tərbiyəsinin düzgün təşkili və formalaşması yollarında istiqamətverici qüvvə rolunu oynayır. Azərbaycanın Dövlət müstəqilliyinə, dövlətimizə, dövlətçiliyimizə, Himnimizə, sərhədlərimizə, ordumuza və ən nəhayət, üçrəngli bayrağımıza hörmət və ehtiram edilməsini xüsusi vurğulayır, sanki haray çəkir.

Üç rəngli bir röyası var,
Dünyada türk dünyası var,
Milli himni, havası var,
Azərbaycan bayrağında.

«Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz!» Məmməd Əmin harayına öz harayını qatır. Azərbaycan bayrağının müqəddəsliyini, zərrə-zərrə qazandığımız azadlığımızın, müstəqilliyimizin cəfakeşlərini alqışlayır.

Ərənlər, cəngavərlər yurdu olan Naxçıvan, Ordubad, Şərur Vüqar Əhməd sətirlərində özünəməxsus bir tərzdə oxucuya təqdim olunur. Məmməd Araz dühasından güc alan Vüqar Əhməd, Məmməd Araz kimi dahi şairin öz əli ilə «Məmməd Araz» mükafatını ona təqdim etməsini həyatının ən unudulmaz günü hesab edir.

Günlərə yaz, min dəfə, yüz dəfə yaz,
Yüz ildə yetişir bir Məmməd Araz

Əylisli söz yazdı, Mirişli avaz
Gözəllər gözəli gözəl Naxçıvan!

Məmməd Araz kimi bir dahi şairin seçimində olmaq özü bir xoşbəxtlikdir. Vüqar Əhməd də belə xoşbəxt şairlərimizdən biridir. Əkrəm Əylislinin sözü, Ramiz Mirişlinin avazı, Rəcəbin qeyrəti, Hüseynin¹ mərdliyi Vüqar qələmini bir qədər də güclü, təsirli edir. Elə bu təsirdəndir ki, şairin ilham çeşməsi günbəgün çağlayır, həyata təzə həyati şerləri vəsiqə alır.

Hər qayanı, hər daşı Vətən torpağı hesab edir Vüqar Əhməd. Vətənin vətən daşı, vətəndaşı olan şair vətəndaşı olduğu Vətənə layiq vətəndaşları görəndə uşaq kimi sevinir. Deməli, bu Vətən basılmayacaq, yaşayacaq.

Qaradan qaş olmaz, yaddan da qardaş,
Dostun təzəsindən heç olmaz sirdaş,
Vətən torpağıdır hər qaya, hər daş,
Torpağı sevəndir yalnız vətəndaş!!!

Ümitsizlik şairin birinci düşmənidir. Ümidlə yaşayan insanlara rəğbət bəsləyən V.Əhməd dünyanı beş günlük sayıb ömürlərini boş-boşuna yaşayanlara qarşı barışmazdır. «Dünya beş günlük deyil» - deyərək bizi bu dünyanın qədrini bilməyə çağırır.

Dünyanın yaşı qədim,
Bəzən qədrin bilmədim,
Milyon dəfə mən dedim
Dünya beş günlük deyil.

Hər birimizin bu dünyada heyfşiləndiyi dəqiqələr, anlar olur. Vüqar Əhmədsə düz sözün bəminə, düz sözün bəzən öz yerini tutma bilmədiyini görəndə heyfşilənir. Söz qiymətini itirəndə heyfşilənir.

Arzum gec yetişir, heç sevinmirəm,
Dost-tanışdan fərqli şey geyinmirəm.
Nakamlar yanında mən öyünürəm,
Düz sözün bəminə heyfşilənirəm.

¹ Vüqar Əhmədin dostları nəzərə tutulur: - V.Ə.

Hər birimiz bu dünyaya arzu qanadlarında göz açmışıq. Vüqar Əhməd də bu dünyaya arzu qanadlarında gəldi. Ədəbiyyatımıza, musiqimizə, şerimizə gəlişi ilə yeni nəfəs, ətir gətirdi. Bir-birindən gözəl, monumental kitablar yazdı (Daha ətraflı kitablar bölümündə).

Görən kitablarım toz basacaqmı?
Yetişməz arzular gül açacaqmı,
Mənsiz ad günlərim heç olacaqmı?
Mən dünya dəyişəndə, mən olmayanda.

V.Əhmədin kitablarını köşklərdə toz basmır. Oxucunun tələbi nəzərə alınaraq çap olunur və onlar tərəfindən həvəslə izlənilir, oxunur, alınır.

Səni itirəndən deyiləm qəmsiz,
Gözlərim yaşlıdır, olmayır nəmsiz,
Xəyalım əksinlə danışır səssiz,
Sənli günlərimə həsrətəm, sənsiz.

Onun da həyatından itkilər əskik olmadı. Atasını itirdi. Atasını itirən gündən kədər yaş əvəzinə gözlərinə doldu. Ancaq ata ocağının çırağını yandırdı, anasına layiqli övlad oldu. Çox qısa bir vaxtda populyarlığın zirvəsinə qanad çaldı. Yazdı: bəzən bizi ağlatdı, bəzən düşündürdü, bəzən güldürdü, bəzən də sızlatdı.

Saxlamaq çətindir, tapmaq asandı,
Düşün ki, dostun da sən tək insandı.
Çoxları özünə bir qardaş sandı,
Dostluqda təmanna kaş olmayaydı.

V.Əhməd təmənnəsiz dostların əhatəsindədir. Polkovnik Rəcəb Məmmədov, polkovnik Hüseyn Allahyarov, Bahəddin Sultanov, Knyaz müəllim, Qoçəli müəllim kimi təmənnəsiz dostların qayğısı ilə dərini, qəmini unutdu. Həyatının çətin dəqiqələrində belə dostlardan mənəvi güc aldı. V Əhməd özü onlara layiqli dost, qardaş oldu, dərnlərinə kədərləndi, sevincləri ilə bölüşdü.

Yaşadan eşqdi məni,
O gözəl seçdi məni.
Qoymadı tənha məni
Öz dünyamda, iç dünyamda.

V.Əhməd öz sevgi seçimindən olduqca razıdır. Seçimi olan gözəlin eşqi onu yaşadır, ilham pərisisə çevrilib ilhamlı qəlbini duyğulandırır.

Günlər bir göz qırpımında uçub gedir. Nəğməkar şair qapalı insan olduğundan onun qəlb pəncərəsini açan, onu olduğu kimi duyan insanlar olduqca azdır. Ancaq məhəbbət, sevgi həyatındakı o boşluğu doldurur. İki gül balasının qayğısız təbəssümləri onu yaşamağa səsləyir.

Hər nə sönsə, məhəbbətim əbədi,
Qəlbim mənə pıçıldadı, o dedi:
Ruhdan düşmə, ürəkli ol, bu nədi?
Sən bilirsən məhəbbətin hardadır.

V.Əhməd həm də məhəbbət şairidir. Onun qələminin məhsulu olan məhəbbət şerlərdə riyakar, əyləncə xarakteri daşıyan məhəbbətə rast gəlinmir. Hətta qəlbinə məhəbbət hissi hakim kəsilməyənlər belə ülvə məhəbbəti tərənnüm edən V.Əhməd şerlərini oxuyandan sonra məhəbbətli bir dünya axtarır, həmin dünyaya sığınaraq məhəbbət dolu günlər yaşamaq arzusunda olur.

Əfsanəyə dönəcəyik,
Yaranmışıq, sönəcəyik.
Bir gün biz də biləcəyik
Bu ömrümüz nağıldı.

V.Əhməd yaşadığımız ömrü nağıla bənzədir. Ancaq bu nağılın əsas qəhrəmanı kimi özünü görür. Əfsanəyə dönüb heç zaman sönməyəcək qəhrəmana. Elə bir qəhrəmana ki, qorxu, ikrah hissi ona yaddır. Digərlərinin ağılı, zəkası, diktəsi ilə özünü idarə etmir. Son sözü özü deyir, qərarı da özü çıxarır.

Seyr edək insanın möcüzəsini,
Sevək ürəklərin sevgi səsini,
Dinləyək sevginin xoş nəğməsini,
Sevək bu dünyanı, duyaq dünyanı.

Riyakar insanları da olsa, dünya gözəl dünyadı. Sevməyə, sevilməyə layiq bir dünyadı. İnsan övladının möcüzəsi, sevən ürəklərin səsi, sevginin xoş nəğməsi olan dünyanı duymayıq, sevməliyik. Duya-duya onu sevməliyik. Duymadan, anlamadan dünya-

nı sevmək olmaz. Bu, nəğməkar şairin fəlsəfəsidir. Bu, nəğməkar şairin nəticəsi, qənaətidir.

Mənə könül verəydi,
Ürəyimi görəydi,
Gülüşümə güləydi,
Məni sevən bir aşiq.

Dünyaya gələn hər bir insan bəndəsi öz yarısını axtarır, ona ürəyini, könlünü verir. Əgər sevirənsə və qarşılıqlı olaraq sevilirənsə, deməli səni sevən, duyan aşiqin var. Və həmin aşiqin duyu mu, sevgisi ömrünü təzələyir. Təzələşən ömürsə üzün sabah daha inamla, mətin addımlarla gedir. Açılan səhərdən xoş müjdələr gözləyir.

Badəyə şərbət süzün,
Bir sona tək siz süzün,
Qiyməti yox düz sözün,
Unut kədəri, qəmi.
Dinlə mənim nəğməmi.

V. Əhmədin nəğmələri bu gün sərhəd tanımır. Azərbaycanımızın hər qarışında nəğmələri səslənir. Nəğməkar şairin şerhlərinə müğənnilərimizin kütləvi şəkildə müraciət etməsi ürəkaçandır. Onu da qeyd edim ki, bu istək, seçim müğənnilərimizin öz seçimi, istəyidir. Belə yerdə atalarımız yaxşı deyib ki, ürəyə hökm etmək olmaz: ürək onlarındır özləri bilir.

Adını eşitcək söylədim mən can,
Bir ucu Dərbənddi, bir ucu Zəncan,
Oğlu var Günəş tək şüalar saçan,
Azərbaycan elim, doğma Vətənim.

V.Əhməd Vətəninini, bir ucu Dərbənd, bir ucu Zəncan olan Azərbaycanını sonsuz bir məhəbbətlə sevir. Hər dəfə «Azərbaycan» səsini eşitcək «can» deyir. Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının qurultayında Xalq artisti Səkinə İsmayılovanın V.Əhmədin «Vətəndir» şerhinə oxuduğu səhəyə isə bütün dünya azərbaycanlıları qoşularaq bir səslə «can-can» - dedi.

Dünən gül gətirdi bir gülçü mənə,
Güllər gəlmiş idi bir elçi yənə,

Əldə gül dayanmış bir yolçu demə,
O mənəm, durmuşam güllər içində.

Hər gülün öz rəngi, öz ətri olduğu kimi hər bir şairin də öz rəngi, öz nəfəsi var. Bu rəng, bu nəfəs təbiətimizin möcüzəsi olan güllərin ətrinə qovuşaraq o taylı, bu taylı Azərbaycanımıza ətir saçır. İstər boynu bükük bənövşə, istər bağı al qanlı lalə, istər qardan boylanan Novruzgülü, qızıl gül, Şuşamızın küskün Xarı bülbülü bir elçi kimi səfərə çıxır, ətrinə qatdığı şerlərlə yurdumuzun şer dünyasına ətir saçır.

Dədəm Qorqud babası,
Qavaldaş nağarası,
Azərbaycan obası
Musiqidir, musiqi.

V.Əhməd musiqiyə bağlı insandır. O, hal-hazırda Azərbaycan Dövlət Teleradio Verilişləri Şirkətinin musiqi-verilişləri redaksiya sının baş redaktorunun müavini. Hazırladığı məzmunlu, dolğun musiqili verilişləri ilə musiqimizin cəfəkeşi kimi musiqimizi yaşadır.

Saf olsa məhəbbət, in,
Dostlara sədaqət, in,
Mərdliyin, mətanət, in
Demə, ömrüm hədərdi.

İnsan Tanrıdan ona bəxş edilən ömür payını şərəflə yaşamalıdır. Saf məhəbbət, sədaqətli dostluq, mərdlik, mətanət, dəyanət səninlə olsa ömrün hədərd olmaz. Ömrün daşlı-kəsəkli yollarında büdrəməmək, mətin dayanmaq vacibdir. Bu, Vüqar Əhmədin fəlsəfi anlamının həyatda tətbiq olunan bəhrəsidir.

Mənim nəğməm sevənlərin xoş səsi,
Güllü yazın muştuluğu, müjdəsi
Dinləyənlər, darıxırlar ertəsi,
Siz dinləyin bu nəğməmi, a dostlar.

Güllü yazın muştuluğu, sevənlərin xoş səsi olan V.Əhməd şerləri dinlənir, həmin misraları bir az gec dinləyəndə darıxırsan. Elə hey həmin misraları dinləyib iç dünyana qapanmaq istəyirsən. Həyatı olub, həyatdan götürülən real misralar, şerlər... Nəğmə-

kar şairin qəlb çırpıntıları... Bir də oxucu sevgisi, oxucu qiyməti, oxucu rəyi...

Efir sevir nizamı,
Sizi çox sevir hamı
Ay Xudiyev Nizami,
Ay mənim müəllimim.

V.Əhməd xoşbəxt alimdir ki, öz ustadı, müəllimi Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor, millət vəkili Nizami Xudiyevlə bir kollektivdə çalışır. Ustadı ilə fəxr edən, həmişə onun haqqında qürurla danışan Vüqar Əhməd Nizami Xudiyevin televiziyaımıza gəlişini televiziya mızın tarixi hesab edir. Gəlişi ilə efirdə nizam düzəldən, ədəbi dilimizin, doğma Azərbaycan dilimizin təmizliyini efirdə təbliğ etmək, dövlətçiliyimizə, müstəqilliyimizə xidmət etmək, düzü-düz, əyrini-əyri işıqlandırıb tamaşaçıya çatdırmaq məsuliyyətini televiziya işçilərinə anlatmaq, istedadlara yer ayırmaq, onların inkişafına yardımçı və dayaq olmaq kimi insani keyfiyyətlərini öz şərinə də poetik bir şəkildə oxucusuna çatdırır. Dövlət televiziyaımızın tərəqqisində, dünya dövlətlərinə televiziya verilişlərimizin yayımlanmasında əvəzsiz xidmətləri olan dəyərli alimin, kəsərli qələm sahibinin, xalqına yanan bir millət vəkilinin Vətəninə, xalqına layiqli bir övladın xeyirxah əməllərindən söz açaraq öz sətirlərində Nizami Xudiyev fenomeni yarada bilmişdir.

Gəzdin obanı-eli,
Sevimli Vətəni,
Öyrətdin ədəbi dili,
Ay mənim müəllimim.

Xalq artisti, professor, tarzən Ramiz Quliyevə ithafda sətirlər segahlarımızın dili ilə səslənir. Tarzənin ifa etdiyi muğamlar, seğahlar, tarın simlərinin möcüzəsi möcüzənə bir formada şairin ilhamı ilə dilə gəlir. Ramiz tarında bir dağ vüqarı olduğunu, hətta insanın ixtiyarını əldən almaq gücünə malik dünyanı gəzən tarının sehrini poetik şəkildə öz oxucu heyranlarının mühakiməsinə buraxır.

Dünya gəzdi sənin tarın
Tarında var dağ vüqarı,

Aldın əldən ixtiyarı,
«Segah»ınla, «Şüştər»inlə

Tehrandakı «Varlıq» jurnalının naşiri və redaktoru Doktor Cavad Heyətə həsr olunan şerddə «Varlıq» Azərbaycanın əbədi eşqi kimi çatdırılır.

Heyətsiz «Varlıq» bütün əfsanədir,
Bu doktor İranda tək dürdanədir.

Loğman ömrünün şərəfli anları, şəfa tapan insanların razılıq hissləri oxucuda xüsusi ovqat yaradır. Peşə, sənət adamları müxtəlif olsa da qələm öz dinamikasında dayanır, söz dəyişsə də, əqidə, məqsəd dəyişmir.

Ləhcəsi, səsi şirin, yada salır Şakiri,
Şerində nəfəs verir İrana Azərbaycan
O şimaldan səsləyibdir neçə aşiq-şairi,
Güney – Qüzey birləşib olub vahid Azərbaycan.

Cənubi Azərbaycanın ustad el sənətkarı Aşiq Buluda ithafı insanın zərif qəlbinə toxunur. Ləhcəsini aşiq Şakirlə müqayisə edən şair müqayisədən məharətlə və özünəməxsus bir tərzdə istifadə edə bilib. Əlində sazı, qəlbində sözü olan aşığın gözlərindəki həsrət şairin diqqətindən yayınmamış, həsrətli sətirləri ilə duyğularını qələmə almışdı.

Vüqar Əhmədin yaradıcılığında ithaflar xüsusi yer tutur. Müxtəlif peşə, sənət adamlarına həsr olunan ithaflarda şair tərənnüm etdiyi şəxsiyyətin portretini, cizgilərini xüsusi bir tərzdə oxucusuna çatdırır. Xalq artisti Hacı Ağaxan Abdullayevə ithaf etdiyi şerddə xanəndənin təsviri onun müqəddəs Kəbə evinə ziyarəti ilə başlayır.

Sən Kəbə evini ziyarət etdin,
Uca Allahına ibadət etdin,
İslam dinimizə itaət etdin,
Elində ağasan, muğamda xansan
Soyadın Abdulla, Həcc Ağaxansan.

Elinin ağası, muğamın isə xanı olan Hacı Ağaxan Abdullayev sənətinin əlçatmazlığı şairin ecazkar qələmi vasitəsilə dolğun şəkildə Ağaxan və muğamsevərlərə təqdim olunur. Respublikanın əməkdar artisti Nisə Qasımovanın ikinci dəfə

Vətənə qayıtmasında V.Əhmədin xidmətləri əvəzsizdir. Beləki, şairin «Köməyim ol, ay Allah» və «Arzular məndən uzaq» şeirləri müğənnini Vətənə qaytardı. Vüqar qələminin gücü Nisə xanımın iradəsinə qalib gəldi.

Gözlərim qalib ağlar,
Həm düşmən, həm doğmalar,
Sinəmə çəkdi dağlar
Köməyim ol, ay Allah.

Deməli, V.Əhməd incik qəlblərdə dönüş yaratmaq qüdrətinə malikdir. Əgər bir qələm ki, iradəyə qalib gəlir, daş bağlayan qübarı, nifrəti, küskünlüyü parçalayır, deməli qələmin gücü var. Bu gün musiqimizdə təzədən Nisə xanımın əvəzsiz səsini eşitməyimizdə V.Əhmədə borclu olmalıyıq. Nisə xanımsa Vüqara hər zaman minnət borcu olduğunu qeyd edir. Deməli, müğənninin özü də minnətdarlığını gizli saxlamır, açıq şəkildə etiraf edir.

Abşeronu fırçasıyla tanıtdırdı o dünyaya,
Mənzərələr yaradaraq çəkdi dəniz, çəkdi qaya,
O təbiət şairiydi, o təbiət rəssamıydı,
Doğma kəndi Əmircanı – canı idi, qanı idi.

Xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadəyə ithaf etdiyi şersə fırçaların dili ilə danışır. Fırçası ilə mənzərələr yaradaraq doğma Abşeronunu, Əmircanını tərənnüm edən rəssamın obrazı, üz cizgiləri V.Əhməd qələmində aydın şəkildə görünür. Rəssam dünyasının anları, fantaziyası şairin qəlb çırpıntularına yaxın olduğundan olduqca gözəl ithaf yazmağa nail olmuşdur.

Nə qəmlidir səsin Vədud,
Mən demirəm qəmi unut.
Şəcərən tək dinimi tut,
Ağa Vədud, ağa Vədud.

Vüqar Əhməd yaradıcılığını Cənub mövzulu şeirlərsiz təsəvvür etmək qeyri mümkündür. İranda məşhur müğənnisi Vədud Müəzzinə ünvanlanan şerdən həsrət qoxusu gəlir. Şıx Kərəmin nəvəsi, Səlim bəyin oğlu olan Savalanda göz açan, Ərdəbildə boy atan xanəndənin sənətinin əvəzolunmazlığı müəllif tərəfindən duyğulandırılmışdır.

«Sevdiciyim», «Görmə rəva» İzzətə,
O layiqdir el-obada hörmətə,
Ömrü boyu rast olmayıb töhmətə,
Çin olacaq onun hər bir arzusu
Onu sevir el-obanın hamısı.

Sevimli müğənnimiz İzzət Bağirova ithaf olunan şerdə Vüqar Əhməd qayın-yeznə prinsipindən uzaqlaşaraq müğənninin sənəti, qazandığı uğurları, nəğmələri və onların təhlilini vermişdir. Bir sözlə, İzzət Bağirovun oxucuya və tamaşaçıya bəlli olmayan tərəflərini açmışdır. Xaricən lovğa görünən İzzətin necə gözəl qəlb sahibi olduğunu öz oxucusuna izah edir.

Doymadın anandan, sən Vətəninədən,
Alagöz Zibeydə, ləbləri qönçə.
«Qızıl üzük» çox gözəldi, çox incə,
Hamı rəhmət deyir sənə, ey ustad.

Mərhum dünya şöhrətli sənətkarımız Rəşid Behbudova ithaf olunan şer kövrək notlarla yazıldığından kövrəklik insan qəlbinə güc gəlir. Bu gün yarımçıq qalan nəğmələrinə qulaq asa bilməməyimizdən kədərlənərək həmin itki ilə barışa bilməməyimiz, ümumxalq dərindən çevrilən ağrını yaşamağımız oxucuya çatdırılır.

Möhlət ver, İlahi, Möhlət tar çala,
Arzudur, toylarda Möhlət tar çala.
Segah oxuyanda tarı Möhlətin
Yüksələ göylərə insan, ucala.

Görkəmli tarzən, respublikanın əməkdar artisti Möhlət Müslümova həsr olunan şer də öz təsir gücü ilə seçilir. Möhlət tarının möcüzəli, sirli-sehirli dünyası sənət və insanlığın vəhdə-dində kompleks şəkildə təqdim olunur.

Şöhrətin eldən-elə
Sən düşdün dildən-dilə,
Sevindin ildən-ilə
Həkim bacım Ədilə.

Akademik Ədilə Namazovanın bir həkim kimi dünyaya səs salan uğurları, körpə balalara olan məlhəmi və mərhəməti saf bir şəkildə qələmə alınıb. Ancaq bu sadə misralarda nə qədər

geniş mənalar, hikmətlər vurğulanır, bunu dillə demək heç də asan deyil.

Dostlarının dadına tez çatırsan,
Sabirimi doğma qardaş sanırsan,
Dərdimizə bizdən də çox yanırısan,
Allah sənə qoy yar olsun, ay Hüseyn.

Polis polkovniki Hüseyn Allahyarova ithaf olunan şerdə V.Əhməd oxucuda Hüseyn Allahyarovun bir xeyirxah insan kimi əməli – saleh əməllərindən söhbət açır. «Dərdimizə bizdən də çox yanırısan» - deyən şair Hüseyn müəllimin etdiyi əvəzsiz xeyirxahlıqları vurğulayır və minnətdarlıq hissi ilə gözəl bir it-haf yaradır.

Nəqşi-cahan elindir,
Səxavətli əlindir,
«Gözəl məkan» sənindir,
Mənim Rəcəb qardaşım.

Polkovnik Rəcəb Məmmədova ithaf etdiyi şer şairin digər serlərindən qat-qat fərqlənir. Dostluq, qardaşlıq andı, qırılmaz tellərlə bağlanan təmənnasız dostluq, səmimiyyət, insanlığın ali zirvəsində dayanmaq, dar gündə dayaq olmaq kimi insani key-fiyyətlər Rəcəb Məmmədovun simasında bir nümunə, rəmz ki-mi oxuculara çatdırılır.

Dəyməmişəm qəlbinə,
Könül verdim könlünə,
Çox demişəm mən sənə,
Ay sevgilim Səbinə.

Səbinə xanıma ünvanladığı şer ülvî məhəbbətin təntənəsi kimi səslənir. Övladlarının anası olan Səbinə xanımın öz körpə-lərinin qayğısız, sağlam böyümələri yollarında rastlaşdığı çətin-liklər, təmiz ana qəlbi, həyatda ömür-gün yoldaşına sirdaş, məsləkdaş, ən əsası ona əyilməz dayaq olması şair qələmində təsirli alınıb.

İmam Hüseyn adaşısan,
Süfrimizin sən başısan
Nəslimizin yaddaşısan
Ay Hüseynim, Hüseyn balam.

Öz oğlu Hüseyinə həsr etdiyi şeri oxuyanda Hüseynin dünyaya gəldiyi ilk günlərdə yaşadığı ağrılar, həyatla çarpışması və sonda həyatın qələbə çalması gözlərimiz önündə canlanır. İmam Hüseynin adaşı olan Hüseynin Əhmədovlar nəslinin yaddaşına əbədi yazılacağına, nəslə gələcəkdə atası kimi layiqli övlad olacağına ümid baş qaldırır. Allah özü Hüseyin balamızı qorusun!

Şöhrəti bürüyüb bütün dünyanı,
Şəfa verir, xoşbəxt edir insanı,
Sevindirdi o müğənni Reyhanı,
Vətənə oğuldur həkim Əhliman,
Qeyrətli oğuldur həkim Əhliman.

Dünya şöhrətli həkim, akademik ATU-nin rektoru Əhliman Əmiraslanova həsr olunmuş şerdə V.Əhməd Ə.Əmiraslanovun daxili və mənəvi obrazını sözlərin dili ilə yaradaraq oxucuların müzakirəsinə buraxmışdır. Sadə dildə yazılan şerə bəstələnmiş mahnı sadaladıqlarımızla vəhdət təşkil edir.

Bu dünyada gördün nələr?
İmkansızlar dua edər,
Əvəzini Allah verər,
Hacı Madər, Hacı Madər.

Əməli – saleh, xeyriyyəçi insan, millət vəkili Hacı Madərin fenomeni, onun gördüyü xeyirxah işlər, millət vəkili kimi xalqının taleyinə yanması, seçicilərinin etimadını doğrultması, ən əsası xalqına gərəkli vətəndaş olması, müsbət insani keyfiyyətləri şair tərəfindən məharətlə açılmışdır. Bir sözlə, şair Hacı Madəri olduğu kimi oxuculara təqdim edə bilmişdir.

«Dilgəş»inlə sən göylərə çatırsan,
Qarabağda oyanırsan, yatırsan
Bir uşaq tək Ağdamda boy atırsan,
Hacı Arif, özün arif, ay Arif.

Respublikanın xalq artisti, professor Hacı Arif Babayevə həsr etdiyi şer istər yazı üslubu, istər deyim baxımından digərlərindən fərqlənir. Belə ki bu şerdə sanki muğamlar dilə gəlir. Xanəndənin oxuduğu muğamların əvəzsiz ifa tərzini, qəlbindəki

Vətən həsrəti, Qarabağ dərdi şerdə açılır və oxucuda bir qədər kövrək notlarla köklənən yaşantılar yaradır.

V.Əhmədin şerlərində təkrarçılıq yoxdur, başqalaşma, qələmin dəyişkən hərəkət dinamikası var. V.Əhmədin Sabirəyə yazdığı şerdə şair Sabir dünyasının heyrətamiz aləmi ilə təmasda olur və Sabir təbində gözəl şer yazır. «Bir sifəti, lakin çoxüzü, paxıl, xəbis üzlünü, yalan sözlünü neylərdin, İlahi»-deyərək sanki İlahi ilə üsyan qoparır, belə insanları cəmiyyətimizə bəxş etdiyinə görə sanki İlahini qınayır.

Bir sifət, çoxüzlünü,
Xəbis, paxıl üzlünü
Yalan-yalan sözlünü
Neylərdin, İlahi.

V.Əhməd Əlağa Vahid yaradıcılığının vurğunudur. O, qəzəl yazmır, qəzəl ruhlu şerlər yazır. Bu da bəzi «yazar»lar üçün qəzet səhifələrində «obyekt»ə çevrilir. Düzdür, vəznə bərabər qafiyyə şeri nəğmələndirən vasitələrdir. Sərbəst vəznə gəlincə isə o tamamilə başqadır. Heca vəzninin qanunlarından fərqlənir. Ancaq V.Əhməd şerlərini nəğmə, qəzəllərini isə segah üstə yazır. Belə demək olar ki, ifa tərzinin asanlaşması üçün şair müğənni üçün sanki bir yardımçı funksiyasını yerinə yetirir.

V.Əhməd ali təhsilli filoloq, ədəbiyyatşünas alimdir. Qəzəl haqqında dərs verə bilər. Ə.Vahiddən sonra qəzəl yazmağı böyük məsuliyyət hesab edən şair qəzələ yox, qəzəl ruhlu şerlərə üstünlük verir. Onu da qeyd edim ki, şairin qəzəl ruhlu şerləri onun yazdığı şerlərdən heç də geridə qalmır.

Gözlər varlığın başlıca ifadəsidir,
Sözlər insanın ən uca ifadəsidir.
Gözəlliyə də gözlərdir açan gözümüzü,
Arifə sözlə deyilsə bir söz, bəsimdir.

İnsanın ən uca ifadəsi sözlər, varlığın başlıca ifadəsi olan gözlər, gözəlliyə gözümüzü açan gözlərin baxışı, arifə bir işarənin bəs eyləməsi kimi ideyalar şairin qəzəl ruhlu şerlərində gözəl bir şəkildə öz təcəssümünü tapmışdır. Yalançı, yabançı sözləri, iblis və aldadıcı baxışları tənqid edib saf sözə tapınan şair bu şerdə gözlə sözün ümumi ifadəsini yarada bilib.

Sevgi Vüqar Əhməd şeirlərində özünə xüsusi yer tapıb. İstər şeirlərində, ithaflarında, istərsə də qəzəl ruhlu şeirlərində bu mövzu dönə-dönə işlənilərək oxucuların ixtiyarına buraxılıb. «Yarə mən yalvarmaram əqlimi başdan almasa»-deyən V.Əhməd xanımlarımıza xas olan işvəni, nazı, gözəlliyi xüsusi bir ilhamla qələmə almışdır.

Yarə mən yalvarmaram əqlimi başdan almasa,
Ayrılıqdan, hicrandan, gözlərim yaşla dolmasa,
Gəl, ey sevgilim, mənimlə qoşa gəzək dünyanı,
Yalvarıram, yaxın kölgən olub gəzim mən hər yanı.

Bəzən gözəlliyə hakim kəsildə dilimiz susur, könüllərimiz dilə gəlir, baxışlar söz söyləməyə başlayır. O baxışlar bəzən nur çiləyir, bəzənsə yağan yağışlara qərq olur. Eşq ətirli baxışlar, onların ürəklərə ay kimi yayılması, gözlərdəki min bir naxışlar, sözlərdəki min bir mənə çalarları V.Əhmədin «Dil susdu, dindi könül, söz söylədi baxışlar» adlı qəzəl ruhlu şeirində sözün gücü ilə oxucu qəlbimə kök salır.

Dil susdu, dindi könül, söz söylədi baxışlar,
Nur çilədi baxışlar, həm də yağan yağışlar,
Eşq ətri baxışlardan ürəklərə yayılar,
Gözlərdə sanki vardır min bir rəngli naxışlar.

Bəzən taleyi gah həqiqət, gah da əfsanə sanırıq. Ancaq dənılmaz bir fakt var - tale əfsanəyə bənzəsə də kökündə həqiqət var, reallıq var. O həqiqətin, reallığın dərinliyindən baş qaldıran qiyamətlər, insan övladının darda olması, adi insani ünsiyyətə ehtiyac duyması və duyanın qarşısındakı insanın duyğularını duyğulandırması V.Əhməd ilhamının duyğuları ilə duyğulana-duyğulana sətirlərə köklənməsi ilə başa çatır.

İnsan necə də darda, qiyamətdədir,
Gündüz, gecə də darda, qiyamətdədir.
Tale həqiqət, yoxsa ki əfsanədir,
Əfsanənin də kökü həqiqətdədir.

Onu da qeyd edim ki, V.Əhməd Əlağa Vahidin 110 illiyi münasibəti ilə dəyərli bir kitab üzərində işləyir. Bu, Əlağa Vahid sənətinə, onun ilhamına V.Əhmədin hörmət və ehtiramının əlamətidir.

Həyatda təvazökar olduğu kimi sətirlərinə də qarşı təvazökar olar V.Əhməd sətirlərindəki sevgi təvazökar bir sevgi simasında qələmə alınır. Sözü ehtiyatla yanaşan, şit, şablon ifadələrdən, deyimlərdən qaçan şair ehtiyatı heç zaman əlindən buraxmır. Çalışır ki, sətirlərində əyilməz qalan qayə yarpaq olub hər fəsildə bir tərəfə əsməsin.

Büsəyə qərq elədin canımı canım ilə,
Təzyiqi necə artdı qanımızın, canım ilə,
Çılğınlıqla görüşdük, çox hərarətlə öpüşdük,
Ax, ləzzətlə döyüşdük bir xatasız canım ilə.

Dövrənin gərđişi, insan övladının dəyişkənliyi, kreslo və vəzifə xəstəliyinə tutulanların iyrənc məqsədləri, iblis simalı insanların şərəfsizliyi, rastlaşdığı ikiüzlülük, riyakarlıq, kişi vüqarının əyilməsi, adicə bir salam verəndə də yeddi qat əyilənlərin qorxulu sifətləri Vüqar Əhmədin diqqətindən yayınmır. Lazımsızların lazımı yerlərdə əyləşmələri şair qəlbinə yük olur.

Seyr edib dünyanı mən qırmızı, al qan görürəm,
Hələ də hökm eləyən iblisi-şeytan görürəm
Dövrənin nəbzi itib, gündə biri hakim olur,
Şah olubdur gədalar, hər gədanı xan görürəm.

Qeyd etdiyimiz kimi V.Əhməd özü təmənnəsiz insan olduğundan qarşısındakından da təmənnə ummur. Ülviliyi, paklığı, saflığı, xeyirxahlığı, insanlarla xoş, insani rəftarı özü üçün deviz, amal seçən V.Əhməd şerləri oxucuda məhz bu keyfiyyətləri aşılıyır və şerləri tərbiyə xarakteri daşıyaraq insan övladını düşdüyü səhv yoldan uzaqlaşdırmağa çalışmaq yolunda yardımçı, müdafiəçi olur.

Qeyd etdiyim kimi V.Əhməd şerlərində əxlaq əsas yer tutur. Əxlaqsız sözlər, şəxsiyyəti tənqid edən ifadələr şair yaradıcılığına yad amillərdir. Hər bir sətiri əxlaqi dəyərlərlə yazılan və bütün sevib sevilənlərə ünvanlanan «Ey duyduğum, özü, ismi, qəlbi nihan sevgilim» adlı qəzəl ruhlu şerində sevginin saflığı, təmizliyi ön plana çəkilir.

Ey duyduğum, özü, ismi, qəlbi nihan sevgilim,
Qəlbimdəki surət-xəyal, eşqi cavan sevgilim.

Butan mənə yuxularda, röyalarda verildi,
Surət pünhan, sənsən mənə dünya cahan, sevgilim.

Sevgilisinin surətini pünhana bənzədən V.Əhməd özü, ismi, qəlbi nihan olan xanımının simasında bütün sevənlərin ümumiləşdirilmiş obrazını yarada bilmişdir. Şairin müqayisələrdən yerində istifadə etməsi, müqayisələrin uyğunluğu, qafiyə xatirinə misralara düzülməməsi, əlavə olunan fəlsəfi fikirlər qəzəl ruhlu şerin təsir gücünü artırır, necə deyərlər, oxucunu bezdirmir, özünə daha da yaxın edir.

Səni görəydim, saçın hörəydim,
Sənlə kövrəlib, sənlə güləydim.
Qəlbimin sirrin sənə deyəydim,
Dərdi-sərimi sənlə böləydim.

V.Əhməd bəzən xəyallarında bir sevgi abidəsi ucaldır. Xəyallarına kök salan sevgi ilə dərdləşir. Xəyallarında o insanla dərdləşmək, qəlbinin sirrini ona açmaq, dərdi-sərimini onunla bölmək istəyir. Xəyallarda qurulan sevginin şirinliyi şairə güc verir və yeni-yeni şerhlərin yaranması üçün bir dönüş yaradır.

İnsan övladı həmişə öz yarını axtarır. Oğlanın qıza sevgisini bəyan etməsini fal açmaya, bununla da qızın bəxtinin parlayıb, oğlanın könlünə, könlünün taxtına sahib olacağına ümidi şair özünə məxsus formada qələmə alır.

Bir nəzər sal parlayacaq baxtına,
Bir fal aqdır taleyinə, baxtına,
Gəl sahib ol, sən könlümə, qəlbimə,
Gəl sahib ol, sən könlümün taxtına.

Vüsəl gecəsi... Bəzən biz bu gecələri xəyallarımızda gerçəkləşdiririk. Sevgidə əks tərəfin yaşantıları, dərdə şərik çıxmaq, sevinclə həmdəm olmaq, necə deyərlər bir qəlbə iki ürəyin döyünməsi, əhdə vəfəlilik V.Əhmədin şer fəlsəfəsində açıqlanır. Bu açıqlama sevgi fəlsəfəsi ilə şer fəlsəfəsinin ortaq məxrəcində yaranır və oxucuya çatdırılır.

Seyr elə qəlbimi çünki pərişan olacaqdır bu gecə,
Sirrim əgyarə dedim, çünki könül qan olacaqdır bu gecə.
Saçıma ağ düşdükcə gözüm tar ola, ruhum dağıla,
Yarım kimi cismim yana, od parlayacaqdır bu gecə.

Şairin qəzəl ruhlu şeirlərində ideya, məzmun var. Hər bir şeirdəki ideya aydın ifadə vasitəsi ilə oxucuya çatdırılır. Onu da qeyd edirəm ki, şairin qəzəl ruhlu şeirləri qəzəl gücünə bərabərdir. Poeziyamıza qəzəl ruhlu şeirləri ilə təzə yol açıb yeni ətir bəxş edən V.Əhməd hələ neçə-neçə qəzəl ruhlu şeirləri yol gəlir.

Bəzən V.Əhməd şeirlərində qafiyə pozğunluğu olur. Bunu bəhanə gətirən «tədqiqatçılar» bir əsas şeyi unudurlar ki, V.Əhməd şeirlərini nəğmə üstündə yazır. Yəni nəğmənin, musiqinin tələblərinə uyğun... Buna görə də nəğmənin, musiqinin tələbi, notlara köklənmə mexanizmi şair tərəfindən süzğəcdən keçirilir, qələmə alınır, nəğmə üstə şeirlər yazılaraq nəğmələrə çevrilir.

Bu dünyada sevgi adlı bir dünyam var,
Öz dünyası var hər kəsin, öz dünyam var,
Çin olsa da, olmasa da, necə şirin,
Ayda-ildə, az gördüyüm bir rəyam var.

V.Əhməd söz dünyası var. Heç kimə bənzəməyən, heç kimi yamsılamayan söz dünyası. Əfsuslar olsun ki, bu gün şeir dünyamızda nə Füzuli, nə Xəyyam, nə də ki Vahid var. Ancaq onların ədəbi irsinin qalması bizi bir qədər ruhlandırır. V.Əhməd də şair kimi öz dünyası, söz dünyası var. Möcüzələrlə dolu, real həyatdan götürülən real söz dünyası... Mayası həqiqətdən yoğrulmuş söz dünyası...

Nə Füzuli, nə Vahid var, nə Xəyyam var,
Şükr edirəm Allahıma, nə yaxşı ki,
Ululardan miras qalan bir əyyam var.
Öz dünyası var hər kəsin dünyamızda,
Vüqar Əhməd gör nə deyir: söz dünyam var.

Bu bölmədə mən sizə V Əhməd şeirlərinin, söz dünyasının bəzi mətləblərini tədqiq edib ixtiyarınıza buraxdım. Hiss olmasa fikir doğmaz. Çünki fikrin əvvəli hissdır. Bir şeydən həyəcanlanıb sonra müəyyən fikrə gəlirik.

İndi siz özünüz fikrə gəlib qiymət verin və V.Əhməd söz dünyasını seyrə çıxın. Orada hər şey var – Sevgi... Məhəbbət... Vətən... Ana... Həsret...Qarabağ...Şuşa...Azərbaycan...Cənubi

Azərbaycan... İran...Tehran...Ümid...Ülviyyət...Əhdə vəfa, sadiqlik, İnsan...Din...İtaət...Müqəddəslik...Əməli-salehlik və s.

Sonda filologiya elmləri doktoru, professor Vaqif Arzumanlının bədahətən qələmə aldığı şer parçası ilə Sizdən ayrılır, V.Əhməd yaradıcılığının digər şaxələri ilə başbaşa buraxıram.

Danış Vüqar Əhməd,
Meydan sənindir,
Sözün çiçək açsın,
Səhər yelində,
Danış Vüqar Əhməd,
Bu an sənindir,
Dilimin ləhçəsi,
Şirin dilində.

VÜQAR ƏHMƏD VƏ TEHRAN TÜRK MUSİQİÇİLƏRİ

**(MUSİQİ TƏDQIQATÇISI KİMİ V.ƏHMƏDİN
FƏALİYYƏT DAİRƏSİ)**

Cənubi Azərbaycan musiqiçiləri mövzusu V.Əhməd yaradıcılığının ayrılmaz hissəsidir. Dəfələrdə ezamiyyətlərdə olaraq Cənubi Azərbaycanda – Tehranda yaşayan musiqiçilərimizin həyat və yaradıcılığına işıq tutub V.Əhməd.

O tayda yaşayan musiqiçi soydaşlarımızı bu taylı Azərbaycanın oxucularına təqdim edib. Bunu şairin müxtəlif illərdə mətbu orqanlarımızda dərc olunan məqalələri xəbər verir.

V.Əhmədin «İki sahil» qəzetinin 16 sentyabr 1994-cü il tarixli sayında «*Tarzən Fərhad Fərəcli və xanəndə Vədud Müəzzinzadə*» adlı dərc olunan məqalədə şair bu taylı Azərbaycanın oxucularına o tayda yaşayıb yaradan sənətçi soydaşlarımızın yaradıcılığı haqda məlumat verir.

«Fərhad hələ gəncdir – 25 yaşı var. Tehranda anadan olub. Atası Həsən Fərəcli 1937-ci ildə Bakıdan köçüb İrana. 30-cu illər köçhaköçündə cənublarla yanaşı, müəyyən məqsədlər üçün İran pasportu alan şimalıları da mühacirətə göndərirlər. Fərhadgil Bakının «Kubinka» deyilən məhəlləsindəndirlər. Fərhad söyləyir ki, dəfələrlə ara bağlı olanda mərzə (sərhədə – V.Ə.) gedib o tərəfi seyr edib için-için ağlayırdım. Şükürlər olsun ki, bu ayrılıq qismən də olsa sovuşdu» - *V. Ə.*

Məqalədən məlum olur ki, Fərhad 14 yaşından tar çalmağa başlayıb, həmkarlarından fərqli olaraq musiqi təhsillidir. 7 il musiqi məktəbində «İran tarı» üzrə oxuyaraq təhsil alıb. Fərhad həm solist, həm də gözəl müşayiətçidir. O, təbrizli kamançaçalan Əmir və görkəmli rəssam və istedadlı xanəndə Vədud Müəzzinzadə ilə trio-muğam üçlüyü təşkil edib. Şərq üçlüyünün Tehranın kinoteatr və konsert salonlarında çıxışı zamanı bilet tapmaq qeyri-mümkündür.

«Vədud əslən ərəbillidir. İranın birinci sayılan, ustad, məşhur növhəxanı Səlim Müəzzinzadənin oğludur. Səlim ağanın mərsiyyələri (türk və fars dillərində), növhələri, azanı ehtizaza, riqqətə gətirən kədərli bir səsin, dini avazın ifadəsidir. Bu səs daşı da sanki parçalayır. Atası Səlimdən Vəduda da pay düşür. Vədud indi İranda gənc türk xanəndələri içərisində öndə gedir. Ustad kamançaçalan, hər iki Azərbaycanın sevimlisi Həbil Əliyevlə Tehranda konsertə çıxıb» - *V.Ə.*

Məqalədən aydın olur ki, Vədud əslində həm rəssam, həm də xanəndə kimi peşəkar və yüksəkdir. Vədud da atası kimi zilxandır.

Adı gedən qəzetdə «*Ustad aşiq Bulud*» adlı yazı da diqqətəlayiqdir. Tehran türk musiqiçiləri, xanəndələri, aşıqları içərisində həddən ziyada məşhur, adı hörmətlə çəkilən Aşiq Bulud haqqında şair belə yazır:

«Aşiq Bulud, 1312-ci (1933) ildə Cənubi Azərbaycanın Miyane şəhərinin yaxınlığındakı Əfzəl kəndində əkinçi ailəsində anadan olub. Aşılıq sənətinə həvəsi onda o vaxt Təbrizdə yaşayan mərhum ustad Aşiq Hüseyn Cavan oyatmışdır. Aşiq Bulud özünə iki nəfəri ustad edir – Hüseyn Cavanı və ona müəllimlik etmiş Hacı Mütəllimi» - *V.Ə.*

Hər bir cümlədə ətraflı məlumat verən V.Əhmədinin bu məqaləsindən bəlli olur ki, Aşiq Buludun yüzdən çox yetirməsi var. Ustad aşığın 12 övladı, 45 nəvəsi var. Oğlanlarından ikisi musiqiçidir. Nadir istedadlı xanəndə, Fərəməz tarzəndir.

«Aşığın gənclik xatirələrindən: O vaxt radio tapılmazdı. Bizim evdə də yox idi. Yoldaşlarımdan biri mənə Almaniyadan bir radio gətirdi. Aşiq Şakiri həvəslə, böyük maraqla dinlədim. Təkcə Aşiq Şakiri yox, eləcə də Pənahı, Məmmədəğanı, Bəyləri. Bu sənətkarlara qulaq asa-asa öyrəndim. Sonra Təbriz radiosu ilə çıxış etməyə başladım. Şərqi Azərbaycanda el-obalara yol açdım, elatın içinə girdim. Radio məni tanıtdırandan sonra xanəndə kimi də sayılmağa başladım» - *V.Ə.*

Aşiq Bulud dastançı aşıqdır. Bir çox dastanları ilə yanaşı, Ulu Şəhriyarın «Heydər baba»sını dastan şəkildə və şirin səsi, aydın tələffüzü ilə söyləyir.

«Vətəndaş» qəzetinin 25 noyabr 1994-cü il tarixli sayında dərc etdirdiyi «*Bəstəkar Cabir İtaəti*» məqaləsində Vüqar Əhməd tehranlı bəstəkarla bizi tanış edib.

«Cabir İtaəti 1961-ci ildə Tehranda fəhlə ailəsində anadan olub. Atası sənətin dalınca, o cümlədən toylara getməsə də qaval çalırmiş, şirin səsi var imiş. «Var imiş» deyəndə Həsən kişi artıq qocalmışdır. Gözəl musiqi duyumundan oğluna da pay düşüb,

irsinin təzahürü göz qabağındadır. Cabirgil Tehrandə yaşasa da əsilləri Güney Azərbaycanın Astarasındandır» - *V.Ə.*

12 il orta təhsil aldıqdan sonra musiqi universitetini – Konservatoriyanı bitirən Cavid, həm də Konservatoriyadan əvvəl yeddi il musiqi məktəbində skripkaçı ixtisasına yiyələnib. Aydınlıq gətirilir ki, Cabir simfoniya, konsert, instrumental pyeslər müəllifi olaraq əsas yaradıcılığını mahnı janrına yönəldir. 30-dan çox mahnı müəllifi olan Cavidin bütün mahnıları türkcədir və hamısı da bəstəkarın özünün çalışdığı orkestrin müşayiətilə lentə alınıb. «Bahar gəlir», «Əkinçi müsəlman», «Məhəbbət cavanəsi», «Şirin sözlər» mahnıları musiqi ictimaiyyəti tərəfindən rəğbətlə qarşılanıb.

«İki sahil» qəzetinin 15 oktyabr 1994-cü il tarixli sayında «Tehran türk sənətçiləri» rubrikası altında dərc edilən «*Şair-musiqiçi İbrahim Zahid Xəzayiri*» məqalədə şair və musiqiçi dünyasına səyahət əks olunur.

«İbrahim Hicri tarixi ilə 1347 – ci ildə Cənubi Azərbaycanın Muğan-Germi şəhərinin Tülün kəndində anadan olub. 15 yaşına qədər elə o kənddə ibtidai və orta təhsil alıb. Öz dediyinə görə «Tülün kəndi Şimali Azərbaycana çox yaxın olduğundan o, ilk musiqi və ədəbi istedadını Bakı radio və televiziyasından eşitdiyi səslər və nəğmələrə uyğunlaşdırıb. Elə uşaqlıqdan şeirlər yazmağa başlayıb» - *V.Ə.*

Tədqiqatdan bəlli olur ki, İbrahim istedadlı şair, gözəl qəzəllər müəllifidir. Qəzəllərində Əlağa Vahid təsiri açıq-aşkar duyulur. İbrahim Xəzayiri şeirlərini «Zahid» təxəllüsü ilə yazır.

Davadı dərdinə abu-havası ölkəmizin,
Cahana qarşındır qaşlar qarası ölkəmizin.
Vətənə cənnət arasında çox şəbahət var,
Bu dəhrə bənzəri var gör harası ölkəmizin.
Vətən sənindir, sən ona can fəda qıl, ey Zahid,
Sən ölməyinlə gözəlsə, sorası ölkəmizin.

Məqalədə şairin poetik dünyasının əksi olan bu şeirin verilməsi məqaləni tamamlayır.

Həmin qəzetinin eyni sayında dərc olunan «*Azərbaycan musiqiçilərinin ağsaqqalı xanəndə Əbazar*» sərlövhəli digər məqalədə

V.Əhməd oxuculara xanəndə Əbazar haqqında dolğun məlumat verir.

Əbazar Erfanian 1933-cü ildə Türkmənistanın paytaxtı Aşqabatda anadan olub. O, hər mənada ustad, gözəl sənətkardır. İrandakı demək olar ki, bütün xanəndələrin qavalları onun əlindən çıxıb Əbazarın milli ornamentlərlə bəzədilmiş, sədəfli dəflərindən Şimal xanəndələri mərhum Əbülfət Əliyevə, Əlibaba Məmmədova, Arif Babayevə və başqalarına da ərməğan düşüb. Əbazar mərhum Əbülfət Əliyevi özünə ustad, müəllim sayır.

«Əbazar muğam, təsnif və xalq mahnıları ilə yanaşı gözəl mahnı ifaçısıdır. Müğənni Azərbaycan bəstəkarlarından Fikrət Əmirovun, Tofiq Quliyevin, Ramiz Mirişlinin, Emin Sabitoğlunun və başqalarının «Reyhan», «Sənə qurban Hacı», «Ay qəlbi kövrək», «Azərbaycan» və s. mahnılarını lentə yazdırıb. Sevvə-sevvə, şövqlə, məhəbbətlə oxuyub və yeni yaranan bəstələri də bu gün də ifa etməkdədir. Əbazarın klassik şairimiz Əlağa Vahidin qəzəllərinə oxuduğu «Dilgəş», «Zabul», «Segah», «Şur», eləcə də Ə.Məmmədovun «Dəşdi» təsnifləri gözəl, tərəvətli və şirindir.

Bəli, Əbazarın səsi şirindir, məlahətlidir. Bu səs xırdalıqlarla zəngindir. Əbazarın «Müxalif» üstə oxuduğu bir şerdə Cənubi Azərbaycan şəhərləri - Urmiya, Xoy, Mərənd, Mağara, Ərdəbil, Təbriz, Maku vəsf olunur. Xanəndə deyir:

Yayda gəl Təbrizə, könlün xoş olsun,
Ürəyin qüssədən, qəmdən boş olsun.

«Ağa Əbazar, bu gəliş uzun illər hamımızın arzusu idi. nəhayət, Allah bu gediş-gəlişə imkan verdi. İnşallah, tikanlı məftillər əbədi götürülsün. Ustad, siz də Bakıya gəlin. Ürəyiniz xoş olsun... » - V.Ə.

Xoş arzu və niyyətlə yekunlaşan məqalədə bir daha tehranlı sənəтчilərin Azərbaycanla, onun musiqisi ilə sıx bağlılığı bariz təcəssümünü tapır.

«Vaxt» qəzetinin 1 fevral 1995-ci il tarixli sayında isə V.Əhməd bizə şair *Əlirza Qəzvi* haqqında məlumat verir. Bizə məlum olur ki, Əlirza Qəzvi 1963-cü ildə İranın Kərmsar şəhərində dünyaya göz açmışdır. Universitetin hüquqşünaslıq fakültəsini bitirib. İki şerlər kitabı çap olunub: «Xurma bağından xiyabanadək» və «Od

aparan insan». İranın baş qəzeti «İttılaat» da ədəbiyyat şöbəsinin müdiridir. Qəzəl və sərbəst şeirləri ilə məşhurdur. Əsərləri ərəb dili, Türkiyə türkcəsinə tərcümə olunub. V.Əhməd şairini 2 şeirini fars dilindən dilimizə çevirib – «Adımı unudacaq» və «Yetmədi». İndi həmin şeirlərlə tanış olun.

ADIMI UNUDACAQ

Tarı otağın güncünə qoysan,
Yenə də nəğmə oxuyur pərdələr
Bir kəs gözləyirəm ki, gələ
Simplər qan ağlayır, bax bunu görə
Simplər qan ağlayır, kəndli qoca da,
Qohum-əqrəbələr xəyanət etmiş ona.
Yer fırlanır, dolaşır
Gecə isə bir avaradır, yetişmir evinə.
Və biz, arzuladıq göylə yeri,
Qanadımız üstə dolandırdıq
Düşünürəm: göylə yeri
Ay da, Göy də, Yer də
Mənim adımlı unudacaq.

YETMƏDİ

Nifrət olsun o gecəyə son ana yetmədi,
O buluda bir damla suyuna yetmədi.
Bu qılınc kimin əlində qəbirdən qalxıb,
Öz başını verməklə bir yana yetmədi.
Hanı o kəslər ki, öldürdü, öldü hanı?
Noldu axırı? Varlığı insana yetmədi.
Məzardakı ölümlər dərdsizdi, tənhadı,
Peyğəmbər dövrü, insan imana yetmədi,
Ey mərhum, nə görürsən eldə, bu taledə,
İmansızlar heç çörəyə, nana yetmədi,
İndi də çörək qalıb süfrədə nə iman,
Əlirza Ümid, arzu son ana yetmədi.

«İki sahil» qəzetinin 1 sentyabr 1994-cü il tarixli sayında çap olunan «*Xanəndə Əziz Nəsiri*» adlı məqalədə xanəndə ömrünə işıq tutulub. Məqaləni oxuyanda öyrənirik ki, Əziz Nəsiri 1944-cü ildə Azərbaycanın Masallı rayonunda anadan olub. Atasını İmaməli Hacıyev rus-alman müharibəsində həlak olub. Atasını erkən itirən Əziz, anası Sultan xanımla İrana köçür. Hazırda Tehranda yaşayan Əziz ağa 18 yaşından oxumağa başlayıb. Onda musiqiyə həvəs mərhum xanəndə Əbülfət Əliyevin İrana qastrola gəlməsi ilə yaranıb. Əlibaba Məmmədov, Elmira Rəhimova, Rübabə Muradovadan çox şeylər öyrənib.

«Xanəndə Əziz ağanın repertuarında muğamlara, xalq havaları ilə yanaşı, Azərbaycan bəstəkarlarının mahnıları da özünə yer tutub... Üç övladı var. Musiqimizin yaşaması, təbliği üçün əlindən gələni əsirgəmir» - *V.Ə.*

V.Əhmədin tədqiqatı nəticəsində qanı qanımızdan, canı canımızdan olan bir xanəndəmizi də tanıyıb yaradıcılığına bələd oluruq.

«Axtarış» qəzetinin 22 dekabr 1994-cü il tarixli sayında isə V.Əhməd bizə 1968-ci ildə Cənubi Azərbaycanın Şəbüstər mahalının Dizəçi kəndində anadan olan, ilk şeri «İttılaat» qəzetində çap olunan *şair Rəsul Rəhimli* haqda məlumat verir və şairin «Gözüm vardır» şerini oxucuların ixtiyarına buraxır.

Soyuq keçmə kənarımdan,
Soruş bir halı-zarımdan,
Payız xoşdur baharımdan
Tanışlıq ver, sözüm vardır.

Çəkir dərdin ayağımdan,
Ayırsın ta tifağımdan,
Çıxar canım dodağımdan
Aman səndə gözüm vardır.

Rəsul B.Vahabzadə, N.Xəzri, H.Bülluri, R.Zəka, İ.Göyçaylı, F.Qoca və s. şairlərimizin şerlərini fars dilinə tərcümə edərək «İttılaat», «Cavanşir», «Mehdi Azadı», «Surə», «Şer həftəliyi» kimi qəzet və jurnallarda çap etdirib. Doğma kəndi «Dizəçi»ni özünə təxəllüs götürüb.

«İki sahil» qəzetində həmçinin V.Əhmədin təqdimatında xanəndə *Cabir Əbdi və Vəli Qasimi* haqda dolğun məlumat əldə edirik. Cabir Əbdi səs diapozonuna görə zilxandır.

«Cabir Əzizulla oğlu Əbdi miladi tarixi ilə 1959-cu ildə Həşbər şəhərinin Çökəndən məhəlləsində dünyaya göz açıb. Mədrəsəni bitirdikdən sonra müəllimlik etməyə başlayıb. Elə məktəb illərindən xanəndəliyə həvəsi varmış. Həşbər bölünmüş Azərbaycanın cənub sərhədində olduğundan o birilərindən, eləcə də Həşbərdə qardaş və bacılarımız televiziya programlarını seyr edə bilirlər. Cabir də uşaqlıqdan Bakı radiosunu dinləyə-dinləyə, milli televiziya baxa-baxa çox şey öyrənib. Əbülfətin, Arifin və başqalarının konsertlərini çox dinləyib» - **V.Ə.**

Məqalə ilə tanışlıqdan öyrənirik ki, İran inqilabından sonra Həşbər şəhərində məhəllə çalğıcıları ilə orkestr təşkil edib konsertlər təşkil edən Cabiri sonralar Tehrana dəvət ediblər. Tehrandə «Qarabağ» adlı xalq çalğı alətləri orkestri təşkil edir. Atası Əzizulla kişinin də gözəl səsi varmış. Atası ancaq fars ləhcəsi ilə oxuyarmış. Cabirin ifasında isə bir misqal da olsa yad nəfəslər, xallar yoxdur. O, tərədən-dırnağa fars şəhərində yaşayan türk xatirəsidir.

Xanəndə Vəli Qasimi haqqında da V.Əhməd oxuculara dolğun məlumat verərək onu olduğu kimi oxuculara təqdim edir.

«Vəli Qasimi 1328-ci (Hicri) ildə Cənubi Azərbaycanın Zəncan şəhərində anadan olub. Sonralar Tehrana köçüblər. Vəli uşaqlıq illərindən – 9 yaşından oxumağa başlayıb. Həmin illərdən Tehran radiosunun uşaqlar üçün verilişlərində həm oxuyurmuş, həm də dəf çalırmiş. V.Qasimi 22 yaşından sənət aləmində tanınaraq xanəndə kimi fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Vəli ağa özünə iki nəfəri sənət müəllimi – ustad hesab edir: görkəmli bəstəkar, Təbriz xalq çalğı alətləri orkestrinin bədii rəhbəri, məşhur «Ayrılıq» mahnısının müəllifi Əli Səlimini və Tehran radiosu türk orkestrinin bədii rəhbəri, bəstəkar Səfərəli Cavid» - **V.Ə.**

Onu da qeyd edək ki, Vəli Qasiminin Azərbaycan televiziyası ilə konserti olmuş, «Segah» muğamını oxumuşdur. «Şur», «Segah», «Mahur» muğam, dəstgahlar və təsniflərdən ibarət proqramla Vətəndə çıxış etmək arzusu ilə yaşayır.

«İrandan gələn töhfə» adlı məqalədə isə öyrənirik ki, *Kərim Rəcəbzadə* 1947-ci ildə İranın Lahıcan vilayətində anadan olub. «Şərqi qanı», «Dilsiz xanəndə», «Zeytun yarasından» və «Bu ulduz ölsə» şer kitablarının müəllifidir. İranın istedadlı və görkəmli şairlərindən olan Kərim Rəcəbzadə əruz və sərbəst şer növlərində qələm çalır. «Vahid» üçün bir şer göndərmişdir. Həmin şeri V.Əhməd fars dilindən çevirib oxuculara təqdim etmişdir.

SƏMA

Göy üzü quşlarla dolu...
Köynəyimin qarası tək.
Ürəyim qəmli,
Yaxşı ki, evim önündə
Küknar ovudur məni...
Bir də quşların səsi.

Oxuyuruq,
Yağış yağır. Yazırıq,
Günəş doğur...
Bu həyatın
Gözəllikləri,
Göy qurşağına bənzər.

Başımdakı həyəcan
Qərrarsız.
Qürbət qəmi,
Nakamlıq yarası canımda
Gecə mehində əriyir
Güllər diyarı...
Söylə gülüm,
Ən gözəl gülün hanı?

Səma buludludur,
Yağış yağacaq yəqin.
Sənin sakitliyin
«Tufanqabağı»
Sakitlikdir.

Fəyyaz Sağlam haqda məlumat verən V.Əhməd yazır ki, *Fəyyaz Sağlam* 1959-cu ildə Türkiyənin Konya şəhərində anadan olub. Universitetin türk dili və ədəbiyyatı fakültəsinin məzunu-
dur. Yunanıstanla yanaşı, Yuqoslaviya, Rumıniya, Bolqarıstan kimi Balkan ölkələrindəki türklərin ədəbiyyatları haqqında araş-
dırma və monoqrafiyaların müəllifi kimi tanınmışdır.

Yunanıstan (Batı Trakya) Türkləri Ədəbiyyatı ilə bağlı tədqiqatları elmi aləmdə çox yaxşı qarşılanmışdır. F.Sağlam «Yunanıstanıya çağdaş türk ədəbiyyatı» (1990), «Yunanıstan (Batı Trakya) türkləri ədəbiyyatına dair tədqiqlər» (1991) adlı kitabların müəllifidir.

Fəyyaz Sağlam ötən il çapdan buraxdığı «Yunanıstan (Batı Trakya) türkləri ədəbiyyatında Atatürk» kitabını doğma – Azərbaycanımıza avtoqrafı ilə ünvanlanmışdır. Kitab türk nəşrlərinə məxsus yüksək çap mədəniyyəti ilə buraxılmışdır. Üz qabığında böyük Atatürk rəsmi, son qabıqda müəllifin fotosu və qısa avtobioqrafiyası verilmişdir.

Türk Respublikasının başçısı – Mustafa Kamal Atatürkə həsr edilən topluya «Bakı Trakya» dərgisinin sahibi Səlahəddin Yıldız «Təqdimat», tərtibçi-müəllif isə «Ön söz» yazmışdır.

Kitabda əsasən, Atatürkə həsr olunmuş Yunanıstan türk yazarlarının şer və elmi-bədii yazıları toplanmışdır. Şair, Əlirazi Saracoqlu yunanıstanlı türk balasına Atatürkü belə tanıdır və «Atanı tanı, cocuğum» deyə tövsiyə edir:

Günəşidir, o, hər Türkün;
Bir məşəldir Atatürküm;
Aydınladır Türkü hər gün
Atanı tanı cocuğum.

...Beləcə, Tehran türk musiqiçiləri ilə Sizləri tanış etdik. Bu, V.Əhmədin uzun illər gərgin zəhmət hesabına topladığı sənət inciləri idi.

**ƏDƏBİYYATŞÜNAS ALİM
VÜQAR ƏHMƏDİN
ELMİ ƏSƏRLƏRİ VƏ
KİTABLARI**

M.C.PİŞƏVƏRİ: HƏYATI, MÜHİTI VƏ YARADICILIĞI

İstedadlı publisist-şair V.Əhmədin Azərbaycan xalqının tarixi şəxsiyyətlərindən və parlaq simalarından olan Mir Cəfər Pişəvərinin həyat və yaradıcılığına, ictimai-siyasi fəaliyyətinə həsr edilmiş «M.C.Pişəvəri: həyatı, mühiti və yaradıcılığı» (Bakı, 1998) adlı tədqiqat əsəri olan kitab geniş əks-sədaya səbəb olmuşdur. Müəllif tərəfindən dörd fəslə bölünmüş kitab oxucuda M.C.Pişəvəri həyatını əks etdirən və tamamlayan canlı sənət nümunəsi təəssüratı oyadır «Mübarizələrdə yaşamış ömür» adlanan birinci fəsil-də M.C.Pişəvərinin uşaqlıq və gənclik illəri, əmək fəaliyyəti və Bakı mərhələsi haqqında söhbət açılır. Bu fəsil-də Gilan respublikasının xarici işlər naziri vəzifəsindən 11 il məhbəs divarları arxasında yaşadığı dövrə qədər olan müddətdən və onun bəhrəsi olan «Zindan xatirələri dəftərindən»də bəhs edilir. Müəllif qeyd edir ki, uzun sürən türmə həyatından sonra azadlığa çıxaraq daha ciddi fəaliyyətlə məşğul olan M.C.Pişəvəri milli demokratik mətbuatın formalaşmasında misilsiz xidmətlər göstərir və eyni zamanda ədəbi-bədii yaradıcılıqla məşğul olur. Güney Azərbaycan xalqının azadlığı uğrunda mübarizəyə atılan M.C.Pişəvəri Azərbaycan Demokrat Firqəsini qurur və onun sədri seçilir. «21 Azər» hərəkatının nəticəsi olaraq Güney Azərbaycanda yaranan Milli hökumətin baş naziri vəzifəsindəki yüksələn bu böyük insan az vaxt dönəmində görkəmli şəxsiyyət, ictimai – siyasi xadim kimi xeyli nüfuz qazanır. Sadə xalq kütlələrini Milli Hökumətin qurulmasında yaxından iştirak etməyə səfərbər edən M.C.Pişəvəri öz silahdaşları ilə birgə gərgin və çətin iş şəraitində işləməyə məcbur olur.

O, bunun üçün Azərbaycan Demokrat Firqəsinin orqanı olan «Azərbaycan» qəzetində ardıcıl olaraq çıxış edir, xalqı öz ardınca aparırdı. Elm, təhsil, mədəniyyət, iqtisadiyyat və dövlət quruculuğu sahəsində xeyli irəliləyiş əldə etmiş Güney Azərbaycan Milli hökuməti qısa vaxt ərzində M.C.Pişəvərinin rəhbərliyi altında ordu quruculuğuna nail olmuş, İran irticasına layiqli cavab vermişdir. Lakin sonradan daxili və xarici qüvvələr hesabına süquta yertirilən Milli hökumət öz fəaliyyətinə xitam verdi; xalqa divan tu-

tuldu, minlərlə insan vətəndən didərgin düşdü. M.C.Pişəvəri Qüzey Azərbaycanda Yevlax yaxınlığında maşınla qəzaya uğradılaraq məhv edildi.

Bütün bunlar barədə V.Əhməd M.C.Pişəvəri ilə bağlı yazdığı kitabında daha ətraflı məlumatlar verir, oxucu üçün indiyə qədər bəlli olmayan yeni faktlar açıqlayır.

Bu gün heç kimə sirr deyil ki, Güney Azərbaycan tarixi indiyə qədər öyrənilməmiş və orada baş verən hadisələr bizə və dünya ictimaiyyətinə birtərəfli çatdırılmışdır. Vüqar Əhmədin «M.C.Pişəvəri: həyatı, mühiti və yaradıcılığı» kitabı bu yöndə nəşr olunan ən dəyərli və qiymətli əsərlərdən biridir. Bu kitab xalqımızın dahi və qiymətli əsərlərdən biridir. Bu kitab xalqımızın dahi oğlu, ədib, jurnalist, nasir, şair, dövlət xadimi, publisist-tənqidçi M.C.Pişəvərinin timsalında xalqımızın tarixinin, ədəbiyyatının, mədəniyyətinin obyektiv işıqlandırılmasında və yenidən araşdırılmasında bizim və gələcək nəsillər üçün tutarlı sənəddir.

Kitaba ön söz yazan filologiya elmləri namizədi Sabir Nəbioğlu qeyd edir ki, Cənubi Azərbaycan problemi özünün ədalətli həllini gözləyir. Bu missiyanı həyata keçirəcək fədailərə Pişəvəri həyatı, Pişəvəri mübarizəsi və bu mübarizəni işıqlandıran, azadlıq məşəlinə güclü nur bəxş edən Vüqar Əhmədin bu kitabına böyük ehtiyac olacaq.

Məhz bu baxımdan gərgin və uzunmüddətli axtarışın, əməyin məhsulu olan Vüqar Əhmədin «M.C.Pişəvəri: həyatı, mühiti və yaradıcılığı» kitabı çox qiymətli və tarixi bir əsərdir. Kitab 2003-cü ildə rus dilinə tərcümə edilərək rusdilli oxucuların da ixtiyarına buraxılıb.

RUS UŞAQ ƏDƏBİYYATI VƏ AZƏRBAYCAN

Ədəbi əlaqələr bir problem kimi həmişə ədəbiyyatşünasların tədqiqat obyekti olmuşdur. Filologiya elmləri namizədi Vüqar Əhmədin «Rus uşaq ədəbiyyatı və Azərbaycan» (Bakı, 1992) adlı monoqrafiyası XX əsrin mürəkkəb və təlatümlü bir dövrünə (1905-1917) həsr olunmuşdur. Həmin dövr uşaq ədəbiyyatı mate-

rialları əsasında Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələrinin konkret illərini əks etdirir. Müəllif inqilaba qədərki Azərbaycan – rus ədəbi əlaqələrini öyrənən ədəbiyyatşünasların zəngin tədqiqatlarından bəhrələnmiş, dövrün tələbləri baxımından uşaq ədəbiyyatı sahəsində (1905-1917-ci illər) maraqlı bir monoqrafiya yazmışdır. Monoqrafiyada, demək olar ki, ilk dəfə olaraq tarixi-geneoloji və müqayisəli-tipoloji metoddan gen bol istifadə olunmuşdur.

Monoqrafiya iki fəsildən ibarətdir. Birinci fəsil XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələri tarixinə nəzər salınır – A.Bakıxanov, İ.Qutqaşenli, M.F.Axundov kimi sənətkarların yaratdıqları ənənə qiymətləndirilir. XIX əsrin 70-ci illərindən rus ədəbiyyatına olan meylin səbəbləri açıqlanır. Peşəkar tərcüməçilərin (F.Köçərli, S.M.Qənizadə, R.Əfəndiyev, S.Vəlibəyov və s.) xidməti sayəsində İ.A.Krıllov, A.S.Puşkin, M.Y.Lermontov, N.A.Nekrasov, L.N.Tolstoy və s. sənətkarlardan Azərbaycan dilinə çevrilmiş nümunələrin «Rus-müsəlman» məktəblərində tədris olunması ehtiyacdən yaranmış zərurət kimi izah olunur. Uşaq ədəbiyyatı uğrunda mübarizədə siyasi məfkurə baxımından fərqlənən C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir, Ə.Hüseynzadə, S.M.Qənizadə, R.Əfəndiyev və başqalarını eyni dərəcədə narahatlığı uşaq tərbiyəsi sahəsində ziyalı xidməti kimi mənalanır.

Müəllif məhz bu cəhətləri nəzərə aldığına görə eyni bir sənətkardan dilimizə çevrilmiş tərcümələri fərqləndirir. Onların ən gözəl nümunələrini səlis və rəvan tərcümə kimi qəbul edir.

Monoqrafiyadan çox aydınca hiss olunur ki, V.Əhməd tərcümə ədəbiyyatı və ədəbi dil məsələlərinə də çox ciddi şəkildə yanaşır. Onun fikrincə, tərcümə zamanı şəxs adlarının, arxaikləşmiş sözlərin, xüsusi isimlərin, ləqəblərin, frazeoloji vahidlərin tərcümə olunan dildə ekvivalenti olmasa da, əsas mənası və milli koloriti saxlanılmalıdır. Müəllifin fikrincə desək, «Tərcüməçi çalışmalıdır ki, müəllifin bədii şəkildə verdiyi fikir, məzmun saxlanılsın». Bu baxımdan V.Əhməd A.Şaiqin Krılovdan tərcüməsində istifadə etdiyi üsulları məğbul bir hal hesab edir.

PİŞƏVƏRİNİN ƏDƏBİ TƏNQİDİ FİKİRLƏRİ

Bakı – Elm – 1998

Bu monoqrafiyada ədəbiyyatşünas alim Vüqar Əhməd Pişəvərinin ədəbi tənqidi fikirləri ilə oxucuları tanış edir. Əvvəlcə alim tədqiqat obyektini Pişəvərinin ədəbi tənqidi fikirlərindən qabaq oxucuya ədəbi tənqid, onun mahiyyəti, ədəbiyyatımızda və ədəbiyyatşünaslığımızda onun rolundan danışır və bu barədə dolğun məlumat verir. V.Əhməd bu monoqrafiyada oxucuya Pişəvərinin bütün ədəbi tənqidi fikirləri çatdırmağa nail ola bilib.

MİR CƏFƏR PİŞƏVƏRİ

Bakı – Elm – 1995

Mir Cəfər Pişəvəri monoqrafiyasında isə ədəbiyyatşünas alim V.Əhməd oxuculara Mir Cəfər Pişəvərini bütövlükdə təqdim edir. Tədqiqat işinin nəticəsində meydana çıxan və ədəbiyyatımızda olmayan Pişəvəri haqda dəyərli məlumatlar, onun yaradıcılığının açılmayan tərəflərini oxucuların və ədəbiyyatşünas alimlərin mühakiməsinə buraxır.

PİŞƏVƏRİ PUBLİSİTİKASININ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Bakı – Elm – 1996

Bu monoqrafiyada Vüqar Əhməd Pişəvəri publisistikası və onun xüsusiyyətləri haqda məlumat verir. Pişəvəri publisistikası haqda bizə məlum olmayan bəzi mətləbləri ustalıqla araşdıraraq oxucularına və Pişəvərisevərlərə təqdim edir.

MÜBARİZƏRƏLDƏ YAŞANMIŞ ÖMÜR

Bakı – Elm – 1996

M.C.Pişəvəriyə həsr olunmuş «Mübarizələrdə yaşamış ömür» monoqrafiyasında isə ədəbiyyatşünas-alim V.Əhməd Pişəvərinin azadlıq uğrunda apardığı mübarizəni qələmə almışdır. Dönməzliyi, mətinliyi və dəyişməz əqidəsi ilə mübarizə aparən Pişəvərinin mübarizələrdə yaşamış ömrü oxuculara təqdim olunur.

PİŞƏVƏRİ YARADICILIĞININ ƏDƏBİ – BƏDİİ DƏYƏRİ.

Bakı – 2002

«Pişəvəri yaradıcılığının ədəbi-bədii dəyəri» monoqrafiyasında isə ədəbiyyatşünas alim V.Əhməd ədəbi ictimaiyyətə Pişəvəri yaradıcılığının ədəbi-bədii dəyəri, onun müqayisəli təhlili, ədəbiyyatşünaslığımızda rolu haqda öz maraqlı məlumatlarını, araşdırmalarını təqdim edir.

PİŞƏVƏRİNİN KLASSİK VƏ ÇAĞDAŞ ƏDƏBİ ƏSƏRLƏRƏ MÜNASİBƏTİ

Bakı – Elm - 1997

«Pişəvərinin klassik və çağdaş ədəbi əsərlərə münasibəti» monoqrafiyası isə daha çox maraq doğurur. Belə ki, ədəbiyyatşünas alim bu monoqrafiyasında təkcə Pişəvərinin klassik əsərlərə deyil, həmçinin çağdaş ədəbi əsərlərə münasibətini açıqlaya bilmişdir.

MİLLİ AZADLIQ VƏ MİLLİ – DEMOKRATİK MƏTBUAT NAMİNƏ YAŞANAN ÖMÜR

Bakı – Elm – 1997

«Milli Azadlıq və milli-demokratik mətbuat naminə yaşanan ömür» monoqrafiyasında ədəbiyyatşünas alim V.Əhməd Pişəvərinin milli-demokratik mətbuatda fəaliyyəti, onun yaşanması uğrunda apardığı mübarizə, milli Azadlıq və milli-demokratik mətbuatımızda Pişəvərinin xidmətlərini oxuculara təqdim edir.

ŞAHNAZ SƏDASI

V.Əhmədin nəfis tərtibatla «Şərq-Qərb» (1994) nəşriyyatında çap olunan «Şahnaz sədası» kitabının redaktoru və ön sözün müəllifi pedaqoji elmlər doktoru Balas Abbaszadədir. O, kitab haqqında fikirlərini belə ifadə edir: «Xalqın mənəvi sərvəti olan musiqimizin yaşaması, təbliği və inkişafında musiqiçilərimizin əməyi böyük, rolu misilsizdir. Onların həyatı bir sıra məziyyətləri ilə qeyri-adidir, hissələrin axarında söz və hərəkət musiqidən bir özgə qüvvət alaraq, günəş kimi hərərət verir...»

Topluda tədqiqatçının müxtəlif illərdə qələmə aldığı məqalələr verilir. İyirmi iki incəsənət xadimindən bəhs edən kitabın ilk yazı-

sı dünya şöhrətli müğənni, əvəzi olmayan Zeynəb Xanlarovaya həsr olunub. Daha sonra mərhum xanəndəmiz Əbülfət Əliyev, Niyaməddin Musayev, Həbil Əliyev, Şəfiqə Eyvazova, Munis Şərifov, bəstəkar Oqtay Kazımov, Vamiq Məmmədəliyev, Ağasəlim Abdullayev və digər musiqiçilərimizin yaradıcılıq yollarından bəhs edən məqalələrdə müəllif onların mədəniyyətimizə bəxş etdikləri sənət incilərindən söz açır. Onu da qeyd etmək vacibdir ki, kitabın içində hər bir sənətkarın fenomenini yaradılmaqla yanaşı onların fotoəksi də verilmişdir. Kitabda sənətçilərimizin sənəti V.Əhməd qələminin süzɡəcindən keçirilərək oxucunun mühakiməsinə verilib.

AĞ SAÇLI PALMA

«Ağ saçlı palma» kitabı 1995-ci ildə yazıçı-jurnalist Zümrüd Orxanın redaktorluğu ilə «Şərq-Qərb» nəşriyyatında çap olunub.

Bu kitabda şairin müxtəlif illərdə yazdığı «İnana bilmirəm», «Cənnət dünyam», «Qoca türküm», «Bezmişəm», «Qoca dünyam», «Uca Tanrım», «Viedan», «Təbriz», «Ümidmi, sevgimi?», «Gözəlsən», «Ürək qalır neyləsin?», «Türk oğluyam», «Ver əhli islama rəhim ya Allah». «İstəmirəm», «Nigaranam», «Şəhidim» və s. şeirləri çap edilib. Bu nəğmələrin çoxuna N.Mirməmmədli, H.Mirməmmədli, R.Mirişli, M.Əhməd və s. bəstəkarlar tərəfindən musiqi bəstələnib və müğənnilər tərəfindən oxunub.

SƏYAVUŞUN FACİƏSİ

«Səyavuş faciəsi» kitabı filologiya elmləri doktoru, professor Yaşar Qarayevin elmi redaktorluğu ilə 1993-cü ildə «Azərbaycan dünyası» nəşriyyatında çap olunub.

Kitabda «Səyavuş» faciəsinin ideya – məfkurə problemlərinə, Cavid dünyagörüşünün qüvvətli və zəif cəhətlərinə obyektiv tarixi qiymət verilib.

Kitabda «Səyavuş» faciəsi Cavidin bütün yaradıcılığının fonunda, habelə Firdovsi dastanı ilə müqayisədə təhlil edilir, əsərin ideyası doğru və konkret səciyyələndirilir.

Eyni zamanda əsərin janr xüsusiyyətləri, konfliktə və bədii obrazlar sistemi, dil-üslub xüsusiyyətləri, tamaşa tarixi tədqiq edilir.

MƏNİM NƏĞMƏLƏRİM

V.Əhmədın 2002-ci ildə «Min bir mahnı» silsiləsindən çap olunan «Mənim nəğmələrim» adlı şeirlər kitabı müəllifə böyük uğur gətirdi. Kitab «Mənim nəğmələrim», «Dünya beşgünlük deyil», «İthafılar», «Qəzəl ruhlu şeirlər» və «Poemalar» fəslindən ibarətdir. «Mənim nəğmələrim» fəslində şairin sözlərinə bəstələnmiş nəğmələr, «Dünya beşgünlük deyil» fəslində şairin şeirləri, «İthafılar» fəslində müxtəlif peşə, sənət adamlarına, dostlarına, doğmalarına həsr etdiyi ithafılar, «Poemalar» fəslinə isə şairin «Əski məhəllə», «Ağlayan uşaq» və «Abşeron» poemaları daxil edilmişdir. Kitab V.Əhməd haqda məlumat və müsahibə ilə başlayır, şairin «Söz dünyam var» şeri ilə yekunlaşır.

QIRILMAZ ƏDƏBİ ƏLAQƏ

Vüqar Əhməd və Əbülfəz Naxçıvanlının birlikdə yazdıqları «Qırılmaz ədəbi əlaqə» kitabı filologiya elmləri doktoru, professor Xeyrulla Məmmədovun redaktorluğu ilə 1997-ci ildə «Maa-rif» nəşriyyatında çap edilib.

Kitabda XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələri uşaq ədəbiyyatının materialları fonunda tədqiq olunur.

«XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələrinin inkişafına və bədii tərcümə məsələləri» və «Rus uşaq ədəbiyyatının Azərbaycan dilində ifadəsi» fəsillərindən ibarət olan bu əsərdə əsrin əvvəllərində uşaq ədəbiyyatı uğrunda gedən mübarizə, rus uşaq ədəbiyyatının Azərbaycanda təbliği, yayılması yollarından bəhs edilir. Həmçinin ruscadan dilimizə tərcümə olunmuş bədii nümunələrin janr xüsusiyyətləri, mövzu dairəsi, ideyası işıqlandırılır.

HƏR KƏSİN ÖZ SƏSİ

Vüqar Əhmədin «Hər kəsin öz səsi» toplusu 1993-cü ildə «Azərbaycan dünyası» nəşriyyatında çap edilib. Kitabın redaktoru Ə.Naxçıvanlı, elmi redaktoru filologiya elmləri doktoru, professor Xeyrulla Məmmədovdur.

Bu kitabda son illərdə ədəbi prosesi dərinləndirən və ona öz mövqeyindən yanaşmağa çalışan müəllif Azərbaycanda maarifçiliyin, jurnalistikanın ilk təməl daşını qoyanlardan biri «Məktəb» uşaq jurnalının yaradıcısı və nəşiri Qafur Rəşad Mirzəzadədən başlamış bugünkü nəsrimizə, poeziyamıza, uşaq ədəbiyyatımıza öz obyektiv münasibətini bildirir.

Müəllif xalq şairi, Dövlət Mükafatı laureatı Nəbi Xəzrinin, xalq yazıçısı Sabir Əhmədli və xalq şairi Cabir Novruzun yaradıcılığına orijinal yanaşır və bu tanınmış ədiblərin son illər işıq görmüş əsərləri barədə doğru-dürüst fikir söyləməyə çalışır.

Professor Xeyrulla Məmmədovun uşaq ədəbiyyatımızın tədqiqinə həsr olunmuş sanballı əsəri barədə məlumat verən müəllif başqa alimlərin araşdırmalarındakı bəzi çatışmazlıqları da açıb göstərir.

Ədəbiyyatımızda Caviddən sonra Məhəmməd Əleyhissələmin poetik obrazını yaradan görkəmli xalq şairi Nəbi Xəzrinin «Peyğəmbər» poemasına obyektiv qiymət verir.

Ümumiyyətlə, V.Əhməd tənqidçi-alim kimi hər bir sənətkarın yaradıcılığına fərdi yanaşmış, qərəzə, ayrı-seçgiliyə yol verməmişdir.

AKTYORUN DƏFNİ

1995-ci ildə «Şərq-Qərb» nəşriyyatında çap edilən «Aktyorun dəfnə» kitabı V.Əhmədin poetik duyğularının məhsuludur. Səkkiz hekayənin toplandığı bu kitabı «gələcəkdən xəbər verən nəsr nümunəsi»də adlandırmaq olar. Ruhca təzə, təhkiyə baxımından son dərəcə təbii olan bu hekayələr günümüzün aktual hadisələrinə həsr olunub.

(Daha ətraflı V.Əhmədin nasirlik fəaliyyətində)

QAFUR RƏŞAD MİRZƏZADƏ

Azərbaycanda maarifçiliyin və jurnalistikanın ilk təməl daşını qoyanlardan biri, «Məktəb» uşaq jurnalının yaradıcısı və naşiri Qafur Rəşad Mirzəzadənin həyat və yaradıcılığı, maarifçiliyimizdə və jurnalistikamızdakı xidmətləri, «Məktəb» uşaq jurnalının yaradıcısı və naşiri kimi xidmətləri, qarşılaşdığı problemlər obyektiv şəkildə yazılmışdır. Maarifçiliyimizin təbliğinə xidmət edən bu kitab öz yazı stili ilə digərlərindən seçilir, təkrarlanmır.

QURBAN

Qurban kəsmək, ona hörmət, Qurban kəsməyin qayda-qanunlarını bilmək, hər bir müsəlmanın borcudur. Bu yolda İstanbulda çap olunan «Namaz hocası» kitabının tərcüməsinə ehtiyac böyük idi.

Vüqar Əhməd həmin boşluğunu aradan qaldıraraq öz həmvətənlərinə, azəri xalqına həmin kitabı tərcümə edərək «Qurban» adlı kitab kimi təqdim etdi. Dəqiq tərcümə, tərcüməçiliyə xas normalara yerli-yerində riayət edən V.Əhməd bir vətənpərvər, dini, İslamı, Qurani sevən, Qurbana ehtiramı olan bir dindar kimi öz borcunu yerinə yetirdi və belə bir gözəl tərcümə ilə özünə xeyli vətənpərvər oxucu pərəstişkarı topladı.

МИР ДЖАФАРА ПИШЕВЕРИ: ЖИЗНЬ, ПРОЖИТАЯ В БОРЬБЕ

«M.C. PİŞƏVƏRİ: HƏYATI, YARADICILIĞI VƏ MÜHİTİ»

Rus dilli oxucuların istəyini nəzərə alan Vüqar Əhməd 2002-ci ildə «Pişəvəri: Həyatı, yaradıcılığı, mühiti» kitabının rus variantını, rusca tərcüməsini oxucularının ixtiyarına buraxdı. Kitab alim Məhəbbət Mehdiyeva tərəfindən tərcümə edilib. Bu rus oxucusu üçün Pişəvəri haqda məlumat vermək, rusdilli oxucuya belə bir şəxsiyyətin keçdiyi ömür yolu ilə daha dərindən tanıtdırmaq üçün gözəl bir addım atdı. Bununla V.Əhməd tədqiqat obyektini olan Pişəvərini daha geniş və müxtəlif dilli, dinli oxucuların ixtiyarına buraxdı.

ИЗ ИСТОРИИ АЗЕРБАЙДЖАНСКО-РУССКИХ ЛИТЕРАТУРНЫХ СВЯЗЕЙ XX ВЕКА (1905-1917)

XX əsr Azərbaycan – rus ədəbi əlaqələrinin tarixindən bəhs edən kitabda 1905-1917-ci illər ərzində Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələrinin tarixindən söz açılır, bu əlaqənin yaranma kökləri, oxşar və eyniliklər, fərqlər alimin tədqiqat məhsulu kimi oxucuya çatdırılır. Azərbaycan-rus ədəbi əlaqələrinin müqayisəli təhlilini verən V.Əhməd eyni zamanda Azərbaycan və rus ədəbiyyatında baş verən ədəbi hadisələrdən, bu əlaqələrə körpü salan alimlər uşaq ədəbiyyatı materialları və alimin tədqiqatı əsasında mövzuya aydınlıq gətirir.

SƏSİ QURAN SƏDASIDI

2002-ci ildə «Min bir mahnı» silsiləsindən çap edilən «Səsi quran sədası» kitabı tanınmış müğənni Baloğlan Əşrəfovun həyat və yaradıcılığına həsr olunub. Kitab tanınmış sənətçilərimiz – xalq artistləri Zeynəb Xanlarova, Ağaxan Abdullayev, Həbil Əliyev, Məmmədbağır Bağırzadə, əməkdar artistlər Nisə Qasımova, Brilliant Dadaşova, Tələt Qasimov, Möhlət Müslümov, müğənnilərdən Kəmalə Rəhimli, Süleyman Abdullayev, bəstəkarlardan Nəriman Məmmədov, Sevdə Məmmədli, Cavanşir Quliyev, Gövhər Həsənzadə, xalq şairi Nəbi Xəzrinin müğənni haqqında fikirləri ilə başlayır. B.Əşrəfovun sənət dünyası, ailəsi, nəğmələri kitabda öz əksini tapmışdır. Bununla yanaşı, müğənninin sənətə gəlişi zamanı ona olan haqsızlıqlar obyektiv şəkildə qələmə alınmışdır.

Kitabın nəşiri «Min bir mahnı» kitabının tərtibçisi Rafiq Xan Sayad oğludur. Kitabda V.Əhmədin bir musiqi tədqiqatçısı kimi tənqidi qeydləri də öz əksini tapmışdır.

ANAM MƏNİM

2002-ci ildə «Min bir mahnı» silsiləsindən çap edilən «Anam mənim» poeması V.Əhmədin analarımıza ərməğan etdiyi ən dəyərli hədiyyəsidir. Öz anası Hacı Almaxanımın simasında ideal ana obrazı yaradan şair poemada bacılarımıza, xalalarımıza, bibilərimizə, nənələrimizə, qızlarımıza da xüsusi yer ayırmışdır. Ana müqəddəsliyinin təsviri şairin poetik duyğulu duyumunda poetik

bir tərzdə oxuculara çatdırılır. Kitabın naşiri «Min bir mahnı» kitabının müəllifi Rafiq Xan Sayad oğludur.

SAF SU

2003-cü ilin fevral ayında «El-Aliance» şirkəti tərəfindən buraxılan «Saf su» kitabı tədqiqat xarakteri daşıyır. Su problemləri sahəsində dünya şöhrəti qazanmış alim, texnika elmlər doktoru, professor, SSRİ Nazirlər Sovetinin mükafatı laureatı, 130 elmi əsərin, 20-dən çox ixtiranın müəllifi İsmayıl Babayevin anadan olmasının 65 illiyinə həsr edilən xatirə kitabının naşiri Rafiq Xan Sayad oğlu, redaktoru isə akademik Fəqan Əliyevdir. Kitabda dəyərli alimlərimizin alim haqda fikirləri, ixtiraları və potensiallarının surətləri, qurğuları, iş yoldaşları və doğmalarının xatirələri təsirli bir şəkildə qələmə alınmışdır. Bir sözlə, bu kitabda V.Əhməd İ.Babayev fenomenini yarada bilmişdir. Akademiklər Mahmud Kərimovun, Budaq Budaqovun, Həbib Ocaqovun xatirələri kitabı daha oxunaqlı edib.

**VÜQAR ƏHMƏD NASİR VƏ
DRAMATURQ KİMİ**

Vüqar Əhmədi təkcə nəğməkar şair kimi xarakterizə etmək düzgün olmazdı. Onun qələmə aldığı hekayələr, poemalar, komediyalar V.Əhmədin nasir və dramaturq kimi də yaradıcılığının çoxşaləliyindən xəbər verir. Deməli, o, yaradıcılığını bir sahə üzrə formalaşdırmır. Bütün janrlarda qələmini sınamaq və öz sözünü demək qüdrətinə malik bir qələm sahibidir.

Nəsrə gəlişi çox vaxt səssiz-küysüz olan yazıçıların ilk hekayələrini tədqiq eləyəndə qeyri-adi heç nə görmürsən. Minlərlə hekayələrin birini andıran bu ilk yazılar yazıçının sonrakı taleyi haqqında heç bir proqnoz verməyə imkan vermir. Böyük bir yazıçının hekayələrini vərəqlədikcə onun pillə-pillə necə inkişaf etdiyini, öz yolunu tutduğunu, qələmindən özünəməxsusluq dolduğunu duyursan. Bəs elə olmur ki, elə ilk hekayələrindəcə gələcəkdə sözün qüdrətindən böyük məharətlə istifadə edərək öz sözünü deyə biləcək bir yazıçının gəldiyini duyasan. Tez-tez olmasa da ədəbiyyatda nadir olmayan bu hadisə ilə Azərbaycan nəsrində də rastlaşırıq. Budur, qarşımda cəmi bir neçə hekayəsinin əlyazması olan Vüqar Əhməd nəsrə elə gəlişi ilə öz sözünü dediyini anladır. Belə olmasaydı, bu hekayələrin orijinallığı, kədərdən və qəmdən yoğrulmuş istehzal yumoru, dili yəqin ki, məni özünə əsir etməzdi.

AKTYORUN DƏFNİ

Bu hekayəni oxuduqca vicdanı ilə reallığın arasında qalan və axırda mühitin təsirindən heç cürə qaça bilməyən bir rəssam obrazı elədikləri hərəkətlərinə görə bizdə nifrət deyil, özünə qarşı bir bağışlanmaq əhval-ruhiyyəsi doğurur.

TƏZƏ ZİBİL

Qəhrəmanları acı həyatın kiçik haqsızlıqlarına belə həssas olan «Təzə zibil» hekayəsində ən başlıcası bizdə özlərinə qarşı ilıq bir münasibət doğuran obrazların ani olaraq gözlərimiz önündən keçən, ancaq uzun müddət təsirindən çıxıbilmədiyimiz həyatlarıdır. Bu faciəli, sevincli məişət dərdləri ilə dolu olan həyat bizə o qədər

tanış, doğmadır ki, sanki Orxanı da, Usta Qabili də çoxdan tanıyırsan.

BAYATI-NƏQŞİCAHAN

Xalq yaradıcılığı ruhunda, milli təhkiyə ilə yazılmış bu hekayədə bir daha musiqi sənətinin ilahiliyi qarşısında şahla bərabər biz də baş əyirik.

Musiqi sənətimizin ecazkarlığı, müqəddəsliyi V.Əhməd qələmində çox təsirli alınmışdır. Bu hekayənin başqalarından fərqi ondadır ki, hekayədə müəllif musiqi sənətimizə, milli musiqi qaynaqlarına toxunur, onun gücü qarşısında padşahın belə baş əyib səcdə etməsi səhnəsi oxucuları dərin düşüncələrə qərq edir.

QULAQSIZ

Türk-erməni olayında cərəyan edən hadisələr V.Əhmədin qələmində oxucuda çox gözəl ovqat yaradır. «Tayqulaq birçə bəyəm Andronikdi. Türklər o qədər erməni qucaqlayıblar ki...» - deyən nasir söz altı dərin fikirləri öz oxucusu ilə paylaşır. Müstəqilliyə can atma hekayəni əsas qayəsini təşkil edir. Ümumiyyətcə, V.Əhmədin hekayələrində hər bir cümlə dərin bir məna kəsb edir, mənasızlıq nasirin qələminə tamamilə yadındır.

BİR DƏFƏ YÜKSƏLƏN BAYRAQ, BİR DAHA ENMƏZ

(Nikbin finallı fəci məzhəkə)

V.Əhməd bu məzhəkəni yazmaqda sanki nəsrimizə yenilik gətirib. Nikbin finallı fəci məzhəkə olan, «Bir dəfə yüksələn bayraq, bir daha enməz» - sanki bir oyanışdır. Elə bir oyanış ki, bu insan əqidəsinin öz məslək və məqsədini tapmasında yardımçıdır. Hekayə ilə dərinədən tanış olsanız özünüz bunun real şahidi olarsınız.

QASTROL

«Qastrol» hekayəsində V.Əhməd çox maraqlı bir mövzuya toxunub – incəsənət ustalarının qastrol səfəri və kluba ağzına-can məcburi yığılmış tamaşaçılarla dolu səhnə, konsertin gedi-

şatı... Kolxoz sədri və katibin qonaqları olan musiqiçilər «rəhbərliyin», «zövqünü» oxşasalar da tamaşaçını bezdirirdi. Tamaşaçıların səhnəyə hücumu, münaqişə bu günkü günümüzdən də yan ötmür. Bütün bunlara, tamaşaçı qarşısına spirtli vəziyyətdə çıxmaq hallarına alışmışıq. Alışdığımızdan da hekayə bizə daha təsir edir, fikirlər qanadında gülüslü anlar bəxş edir.

MİLLİ MƏCLİS

Bu hekayədə isə nasir qələmini sərtləşdirir və hadisələri özünəməxsus bir tərzdə öz oxucu auditoriyasına çatdırır. Hekayə hadisələrin dolğun təsviri ilə fərqlənir.

DÜNYANIN XOŞBƏXTİ MƏNƏM DÜNYADA

Hərə bir cür yaşayır öz həyatını. Həyat insana bəxş olunan ən şirin, ən gözəl nemətdir. Kimi xoşbəxt olur, kimi bədbəxt. Bəzisi bədbəxt olsa da ağıldan kəmliyi ona xoşbəxtlik tələq edir. O, bu dünyada qara gününü duymur, bu səadətdən pərvazlanır, ruhlanır, xaruqələr yaradır və nəhayət, o da haqq ölümə yekunlaşanda özünü nəyə görə xoşbəxt sansa, bu daha gözəldir. İdeyasını sadaladıqlarım təşkil edən hekayə, məhz insanda xoşbəxtlik haqda nisbi fikirləri labütləşdirir.

DUZSUZLUQ

(hekayə)

Gürcüstan azərbaycanlılarının müstəqil ictimai-siyasi qəzeti olan «Qeyrət» qəzetinin 13 avqust 1994-cü il tarixli sayında dərc olunan «Duzsuzluq» hekayəsi haqda fikirlərinin sizlərlə bölüşürəm.

16 yaşlı Həlimə bazarda duz satmaqla çörəkpu lu qazanar, ailəsini dolandırardı. Bir gün Həlimə adəti üzrə bazarda duz satırdı. Ancaq qəti alveri olmamışdı. Yenicə duz kisəsini qoltuğuna vurub evə qayıtmaq istəyirdi ki, əli əsalı, güclə yeriyan qoca kişi ona yaxınlaşıb bir ovuc duz istəyir. Üç oğlu davada olan kişinin pulu az olduğundan bir ovuc duza ehtiyacı vardı. Həlimə qoca kişinin halına acıdı, onu atasına oxşatdı. Kişiyə bütöv bir kisə duz verdi, pul da almadı, evlərinə qədər də

ötürdü. Bazara qayıdanda artıq gec idi. Sonuncu kukuşka da getmişdi. Məcbur qalıb 12 km yolu piyada gedir, yolda itlərlə rastlaşır, qorxur. Bir təhər evə çatır. Evə qayıdanda anası artıq yatmışdı. Atasını Kərbəlayi Əzim isə qızını gözləyirdi. Ata qızından niyə gec gəldiyinin səbəbini soruşdu. Həlīmə hər şeyi atasına danışdı. Tez mətbəxə keçdi, qazanda iki-üç dənə düyü qalmışdı. Hiss olunurdu ki, evdə şorba bişirilmişdi. Əlini çörək qabına uzatdı, çörək də tapmadı. Atasını məyus halda onun payının ac qonşuya verildiyini söylədi.

Qızıcığaz ac-susuz yatdı. Səhərisi gün bazarda alveri yaxşı getdi. Atasının xahişi ilə işdən sonra bibisigilə getdi. Varlı bir kişinin arvadı idi bibisi. Bibi dilucu Həlīməni yeməyə dəvət etdi. Həlīmə isə yalandan tox olduğunu söylədi. Sonra ailə qonaqlığa getdi, Həlīməni özlərinə sığıdırmayıb qonaqlığa aparadılar. Ac-susuz evdə tək qaldı Həlīmə. İki saatdan sonra qonaqlıqdan qayıtdılar. Həlīmə acından halbahal olmuşdu. Məcbur olub məhəccərin qırağındakı quru çörəyi götürüb çarpayısına uzandı və xırt-xırt yeməyə başladı. Xırt-xırt səsi bütün otaqlara yayılmışdı. Bibisigil isə evdə siçanın olduğunu zənn edib səs-küy qaldırmışdılar.

Vüqar Əhməd bu hekayədə iki ailənin müqayisəli təhlilini verir. Bir ailə kasıb, o birisi isə varlı. Əli açıq kasıb və simic varlı. Bu hekayə günümüzün real hadisələrinin bədii dillə təsviridir. Bu yaşantılar müəllif tərəfindən olduğu kimi qələmə alınmış, bir birinə doğma olan, ancaq istər təbiət, istərsə də yaşayış tərzini fərqlənən ailələrdəki fərq-kasıb qəlbinin genişliyi, son tikəsini imkansızlarla bölməsi, varlının isə kasıba, hətta qohumuna yuxarıdan aşağı baxması, bir dilim çörəyinə belə qiyməməsi V.Əhməd qələmində faciə şəklində oxuculara təqdim olunur.

ƏSKİ MƏHƏLLƏ

(poema)

Hər kəsə obası, eli əzizdi,
Mənə köhnə məhləm necə əzizdi,

Köhnə məhlələrim necə ləzizdi,
Əski məhəllələr, əski günlərim.

Mənimçün Vətənim başlayır burdan,
Ensiz bir küçədən, dar bir dalandan,
Burada uzaqdı hamı yalandan,
Əski məhəllələr, əski günlərim.

V.Əhmədın öz məhəlləsinə, əski günlərinə həsr etdiyi «Əski məhəllələr» poemasında şairin əski günləri, məhəlləsi bir kino lenti kimi oxucunun gözləri önündə canlanır. V.Əhməd Vətəni Azərbaycanın məhz onun üçün həmin məhəllədən başladığını söyləyir. Ensiz bir küçədən, dar bir dalan olan bu məhlədə ağbirçək, ağsaqqal sözünün ali bir qanun olduğunu, yerliçilik, məhləçiliyin olmadığı, böyüyün, kiçiyin öz yerini bilməsi poetik bir formada yazılıb. Köhnə məhəllədə birliyin olması, küçələrin darısqal olmasına baxmayaraq qonşunun qonşuya həmdəm olması, şairin dərslərdən qaçıb məhəllədə gəzməsi, küçədən keçən qadına baxılmaması kimi müsbət keyfiyyətlər məhəllənin təmizliyi haqda bizdə tam təəssürat yaradır.

Əskiliyi əskiklik deyil, ucalıq sayan V.Əhməd «Uca binadan çox burda var mərdlik»-deyərək məhəllə insanlarının mərdliyini qabarıq plana çəkir. Hər dəfə bu məhəllədən keçəndə qayğısız uşaqlıq illəri ilə başbaşa qalır V.Əhməd. Bu gün xatirəyə dönən, əlçatmaz olan qayğısız illərini yaşadığı məhəllə fikirlərimizə dərin kök salır.

Burda namussuzlar qana boyanıb,
Böyük yol ötəndə kiçik dayanıb,
«Bismillah» sözüylə yatıb, oyanıb
Əski məhəllələr, əski günlərim.

Məhəllədə namusun, qeyrətin uca tutulması, namussuzlara yerin olmaması, böyük yol keçəndə kiçiyin hörmətlə ona yer verməsi, dinə sitayiş, «Bismillah» sözüylə səhəri açıb gecəni qarşılamaq, Allahın, dinin müqqədisliyinə tapınmaq, bir sözlə əsl müsəlmançılığın qana həpması V. Əhmədın «Əski məhəllələr» poemasında əks olunmuşdur.

V.Əhməd kövrək insandır. Bir insan kimi kövrəkliyi onun şerlərinə, misralarına da siraət edir. Həyətlərində ucalan ağ tut ağacının qurulmasına köks ötürür Vüqar Əhməd. Ağ tut ağacının simasında dünyasını dəyişən bəzi məhəllə qonşularının bu gün həyatda olmadıqlarından acı-acı, yana-yana danışıq.

Həyətdə ucalan ağ tut ağacı,
Köks ötürürəm mən acı-acı,
Quruyub ağacım, yoxdur əlacım,
Əski məhəllələr, əski günlərim.

«Quruyub ağacım, yoxdur əlacım» - deyərək haray çəkməsi Vüqar Əhməd babasının, nənəsinin, bir də atası Mikayıl kişinin həyatda olmamasından xəbər verir. Övlad qəlbinin harayı kimi səslənir.

Əski məhəllələr, əski günlərim,
Hanı ruhu qalan o itkilərim,
Olmasın heç zaman qara günlərim,
Əski məhəllələr, əski günlərim.

Həyatda yaşadığı ağrı-acıları bir daha yaşamamaq istəməyən şair heç zaman qara günlərin heç kimə nəsib olmamasını arzulayır və bu arzu ilə də poemasını yekunlaşdırır.

AĞLAYAN UŞAQ

(poema)

V.Əhmədin «Ağlayan uşaq» poeması çox təsirli sətirlərlə başlayır:

Dünyaya gələndə ağlayan cocuq,
Gələcək taleyə o qəmli baxır,
Bax belə, ilk andan o edir acıq,
Lal fəryad gözündə üzümə baxır.

Bilir ki, dünyanın yoxdu vəfası,
Bir günlük sevinci, min gün cəfası,
Şad günlərin çox az, azdı şəfası
Ağlayır bunlara südəmər körpə.

Çox təsirli olan poemanı göz yaşlarısız oxumaq qeyri-mümkündür. Dünyaya gəlişindən fəryad qoparan, gələcək ta-

leyi məlum olmayan körpənin harayı bu günkü ağrı, acılarımızın harayı ilə həmahəngdir. Ağlayıb süd istəyənlər, ana südü ilə böyüyən körpənin, bir yaşının olması, ona oyuncaqların bağışlanması səhnələri çox təsirli alınır. «Hamı alır bu balaya oyuncaq, nə bilsin ki, köcək, vaxt gələcək, bu dünya da olacaqdır oyuncaq»-deyənlər V.Əhməd böyüyən uşağın məktəbdə rastlaşdığı haqsızlığı, kasıb balasına olan ədalətsizliyi ana ilə balanın dialoqunda nə gözəl verir:

Hiylə, rüşvət hökm sürən zəmanə,
Evə gəldi qanıqara məktəbli,
Ana sordu, nolub bala, nə qəmli,
Mən Sabirin əzbər dedim şerini,
«4» yazdılar, sındırdılar qəlbimi.
Müəllimim sordu atan nəçidi,
Mən də dedim, vağzalda pinəçidi.

Hiylənin, rüşvətin hökm sürdüyü bir zamanda vağzalda pinəçi oğlu olduğuna görə biliyi düzgün qiymətləndirilməyən körpənin həyatda rastlaşdığı ilk haqsızlığı qələmə alır. Dünyaya gələndə onun niyə ağladığını səbəbini açıqlayır. Deməli, hələ qarşıda çoxlu haqsızlıqlar yol ayrıcında dayanıb sahibini gözləyəcək...

Müəllimim dedi lütün birisən,
Dərsini də yaman zənar bilirsən.
Ana! Mənə hədiyyə ver aparım,
Dostlarımdan mən də geri qalmayım,
Bax, beləcə əl öyrətmiş rüşvətə
Rüşvət verən bu əl bir vaxt alacaq,
Bu millətin sonu necə olacaq?

Müəllimin uşağın ruhdan salması, kasıblığını qəbahət sayıb başına vurması, məcburiyyət qarşısında qalan uşağın anadan müəllimi üçün rüşvət istəməsi bir ümumi bəla kimi təqdim olunur. Beləcə rüşvətə öyrənən, rüşvət verən əlin bir gün rüşvət alacağını qabaqcadan duyub səs qaldıran V.Əhməd rüşvətə meyilli olan millətimizin sonundan qorxur. Bu mövzu hamımızın yaralı yeri olduğundan qəlbimizin aynasının təzahürü kimi xarakterizə oluna bilər. «Ana düşüncələri!» bölümündə ananın

övlada dünyanın gidiliyini açıqlayır və qarşıdakı bəzi mətləbləri dilə gətirir.

Doğulanda ağlamağın bax budur,
Nə bilmişdin, insan gəlir dünyaya
Həm güldürür, həm də elə ağladır,
Hələ zülmü qabaqdadı dünyanın.

Ana sonda doğulanda ağlamağın nə olduğunu övladına başa salır. Deməli, bu dünyanın gəlişi, gedişi, olayları, həyatı hadisələri, ana qəlbi, övlad yolunda əziyyətləri V.Əhmədin «Ağlayan uşaq» poemasında olduğu kimi oxucu auditoriyasının müha-kiməsinə buraxılır.

ABŞERON

(poema)

V.Əhməd doğulub boya-başa çatdığı Abşeronun gözəlliyini, onun tarixi keçmişini, bu gününü, Abşeronun sənət adamlarını qələmə aldığı «Abşeron» poemasında vəsf etmişdir.

Göy Xəzərin beşiyisən,
Mədəniyyət keşiyisən,
Muğam, sənət beşiyisən
Abşeronum, Abşeronum.

Qızıl qumu dava-dərman, zəfəran oylağı, Azərbaycanın gözəli olan Abşeron «Abşeron» poeması yazılan poema yox, monumental əsərdir. Abşeronu bütün çalarları, varlığı ilə tanımaq istəyənlər üçün qiymətli əsər olan poemanı oxuyanda doğma yurdun gözəllikləri ilə daha dərindən, yaxından tanış olmaq imkanı əldə edirsən.

Rəsulzadə yetirmisən,
Elmə «Ziya» gətirmisən,
Şıxəlini itirmisən,
Abşeronum, Abşeronum.

M.Ə.Rəsulzadəni, Ziya Bünyadovu, Şıxəli Qurbanovu, Vahidi yetişdirən Abşeronun qara qızıl yataqları, Bəhram çalgısı, şair Qabil sözünün kəsəri, Xəyyam Mirzənin notlara köçən musiqiləri, Səməd Mənsur, Mirzə Mənsur, Ərəblinski, Əzimzadə dünyasının möcüzəsinə səbəbkar Abşeronun tək-cə gözəl

diyar deyil, əsl saz, söz diyarı olduğu V.Əhmədın qələmində dolğunluğu ilə açıqlanır.

Xanızadə şahid oldu,
Qəmlə Məlik qəmlə doldu,
Kəbirli də əldə çəlik
Turabovdur, Abşeronum.

Poemanın bir üstün cəhəti də ondadır ki, təsvir və müqayisə yerli-yerindədir. Şablon təsvirə, təqdimata sətirlərdə rast gəlinmir.

Şairin şirin dili, deyim üslubu, müqayisə və təsvirlərdən istifadə etmək bacarığı və o bacarığı bacarıqlı bir şəkildə oxucuya təqdim etmək, oxucunu həmin gözəlliklərin seyrinə çağırmaq V.Əhməd qələmində çox gözəl alınıb. Bu bir yandan şairin doğma Abşeronuna olan sevgisi, bir yandan da şair kimi sənətkarlığının məhsulu olaraq oxucuda xoş ovqat, gözəl təəssürat yaradır. Sanki Abşeronun saz, söz, elm adamlarının deyişməsi başlayır.

Tarda çalsa Firuz «Segah»
Möhlət çalar tez «Cahargah»
Kamançada çəkən bir ah,
Fəxrəddindi, Abşeronum.

V.Əhməd bu poemada Əzimzadənin bütövlüyü ilə təsvir edə bilmədiyi Abşeronun gözəlliyini öz sətirləri ilə təsvir etmişdir. Musiqinin, rəsmın deyə bilmədiyini şair sözün dili ilə qarşısındakına çatdırır. Poema aşağıdakı sətirlərlə tamamlanır.

Bütün Vətən övladı
Bəzəyi Abşeronun,
Bir alınmaz qaladı,
Özəyi Abşeronun.

V.Əhmədın «Abşeron» poeması inanırıq ki, Abşeron haqda çəkilə bilinəcək bir sənədli filmin ssenarisidir. Çünki Abşeron yalnız bütövlüyü ilə V.Əhmədın qələmində təsvir edilib...

ANAM MƏNİM

(poema)

V.Əhmədin şah əsəri sayılan «Anam mənim» poeması ülvi varlıq olan analarımıza həsr olunub. Bu poemada V.Əhməd yazı tərzini dəyişib. Poema anaya təriflə başlayır, şair ana varlığının tərifini verir.

KİMDİR ANA?

- Kimdir ana?

- Coşğun dəniz.

- Varmı ondan əziz?

- O dəniz ki,

Balığın sahilə atmaz.

Gəmisin qanə boyatmaz.

- Kimdir ana?

- Bəşərdir, kürreyi – ərzdür...

Sübhədək çox gecə yatmaz,

Salamat görsə cocuğun,

Əbədi heç qəmə batmaz.

- Kimdir ana?

- Bir qocaman dağdır ana,

Dayanar, deryada durar.

Zirvəsi göydən uca,

Arzusu: sübh oyana,

Körpəsin öpüb – qucar.

Zirvəsi ən uca dağdır,

Ağ gündə görsə balasın,

Öz günü ağdı, ağappaqdır.

Şair ananı coşğun dənizə, bəşərə, kürreyi-ərzə, qocaman dağa bənzədir. Zirvəsi göydən uca olan ananın arzusunu, ən qiymətli qızıl, çiçəkli yaz olan ananın övlada qayğısını öz anası Hacı Almaxanın ananın simasında bütün analara ünvanlayır.

«Sənə qurban olsun, canım, ay ana», «Ata», «Analı dünyam», «Ana ocağı», «Ana həm bibidir, həm də xaladır», «Bibi», «Zəhmətkeş anam», «Xalamı itirdim», «Nənələr», «Dünyamsan mənim», «Bəsimdi», «Qardaş», «Anam mənim»,

«Bacılar» kimi şerhlərdən ibarət olan poemada V.Əhməd öz ailəsinin simasında bütün ailələri, ailə üzvlərini işıqlandıra bilmişdir.

Poema müqəddəs analara həsr edildiyindən şair ana varlığının əlçatmazlığını, əvəzolunmazlığını ana xətt kimi ön plana çəkir.

Gecələr sübhədək qaldın sən oyaq,
Böyütdün zəhmətlə gör neçə uşaq,
Bütün arzulara sən oldun dayaq,
Sənə qurban olsun, canım, ay ana.

Poema sadə dildə yazıldığından asanlıqla oxunur. Poemada V.Əhmədin analarımıza olan sonsuz sevgisi çox məharətlə qələmə alınıb. Anasızlığın heç kimə nəsib olmamasını ulu Tanrıdan istəyir V.Əhmədin.

Allah, bir kimsəni qoyma anasız,
Allah, bir kimsəni qoyma balasız,
Anasızlar sanki elsiz-obasız,
Allah, bir kimsəni qoyma anasız.

Vüqar Əhmədi bizə bəxş edən ananın böyüklüyü qarşısında baş əyirik. Baş əyirik ki, o analı dünyasını yaşayan övladlara bir dünya sevinc, anasız dünyalarını yaşayan övladlara isə öz sətirləri təsəlli bəxş edib. Ana adlı varlığın ideal obrazını, şah əsərini yaradan şair anası Hacı Almaxanımın obrazını, onun dinə bağlılığını, müqəddəsliyin zirvəsində dayanmasına dörd sətirdə çox gözəl ifadə edə bilib.

O Məşədi, Kərbəlayi, Hacıdır,
Yenə o ziyarət möhtacıdır,
Əhli-müsəlmana ana-bacıdır,
Çox əziyyət, zəhmət çəkibdir anam.

Poemanı V.Əhməd «Anam mənim» mahnısının uğurundan sonra oxucu və tamaşaçı gütləsinin təkidi, xahişi ilə yazıb.

ULDUZLARIN YAĞIŞI

(iki hissəli, bir məkanda musiqili komediya)

V.Əhmədin «Ulduzların yağışı» adlı iki hissəli, bir məkanda musiqili komediyası da real həyatdan götürülüb. Bu günkü

müğənni bolluğunda ulduz xəstəliyinə yoluxan şöhrətpərəst «müğənnilər», «tamada»lar, «reketlər» komediyada öz prototiplərini görə bilirlər. Qəhrəmanlarına da gözəl adlar seçib V.Əhməd. Professor Ziya İdrak, Qönçələb Çələbi, Şamama Bostan qızı, Canan Yuxayeva, Şöhrət Günəş, Masabəy Musayev, Bədrəddin Dərəbəyli, Qarık Ləkinski, Kosa Kosayev, Dursun Gəncilitbəyov, Bəmərə Mərəyev, Azər Bəycan, Vəhmi...və s.

Biz-biz-biz bizlərik,
Hər kəsdən eşq gözlərik,
Şöhrətbaz ulduzlarıq.

Sənəti, səsi olmayan, ancaq özlərini məşhur müğənnilər hesab edən, günlərini eyş-işrət məclislərində keçirən «müğənnilər» komediyada gülüş hədəfinə çevrilir. Ancaq bu gülüş ötrə gülüş deyil, düşündürən gülüşdür. Hətta göz yaşı bəxş edən gülüşdür.

Maraqlı bir səhnə.

Bəmərə: - Hələ yeniyetmədi...

Şamama: - Özümündü.

Qönçələb: - Haçan minnan oldun, heç görmədik?

Şamama: - Aa bilmirsən, mənim qarnım yoxdu ki, belimin ölçüsü 50 idi, oldu 60...

Qönçələb: - Başın gicəllənirdi?

Şamama: - Hərdən...

Qönçələb: - Neçə aylıqdı?

Şamama: - Altı...Dekabrın 16-da anadan olub...

Bəmərə: - Şamama xanım, toydan çıxıb getdin?

Şamama: - Hara?

Bəmərə: - Doğum evinə.

Şamama: - Başa düşmədim...

Bəmərə: - Dekabrın 16-da bir yerdə toyda idik, yadıma gəl-mir?

Şamama: - Nə bilim, toy bəyəm birdi, ikidi, yadıma gəlsin.

Bəmərə: - Dekabrın 17-də də bir yerdə toyda idik, Masabəy də bizimlə idi.

Masabəy: - Hə, qoyun Firdovsinin toyu idi, biz şampanski içirdik, Şamama xanım konyak.

Bədrəddin: - Konyak cana xeyirdi, o, ağzının dadını bilir.

Baməzə: - Sonra necə, sən Zahidlə getdin, klarnet çalanla?

Şamama: - Aa, Zahid məni xəstəxanaya apardı da...

Müğənninin iç üzü yumoristik bir formada oxucuya təqdim olunur. Komediya maraqlı toy səhnələri, macəralar dolğunluğu ilə oxucuya çatdırılır. Öz yolu olmayan müğənnilərin kimlərisə yamsılaması, öz səviyyələrini bilməmələri, mədəniyyətdən uzaq düşmələri oxucuda əks tərəfə qarşı ikrah hissi oyadır. Şöhrətpərəstliyin son aqibəti V.Əhməd tərəfindən məharətlə təsvir edilir. Bu komediya V.Əhmədin «Hazıra nazir» komediyasından kəskinliyi ilə fərqlənir. Hadisələrin kəskin cərəyanı, süjet xəttinin qeyri-adiliyi, standart qəliblərdən uzaqlığı ilə fərqlənir. Sadəliyi gözəllik sayan V.Əhməd insanları, sənət adamlarını ucuz şöhrət dalınca qaçmamağa, təbii olmağa səs-ləyir. Bu qayə, ideya, komediya boyu özünü biruzə verir.

HAZIRA NAZİR

(musiqili komediya)

V.Əhmədin kəskin süjetli «Hazıra nazir» komediyasının adı oxucunu tez cəlb edir. Adından məlum olan komediyada hazıra nazirlik, əlindən bir iş gəlməyən, ancaq hazıra nazir olan vəzifə sahiblərinin iç üzü, eybəcərlikləri gülüş hədəfinə tutulur. Sadə süpürgəci qadınla Nazirin söhbəti elə komediya başlayandan gülüş doğurur. Süpürgəçinin mahnısı ilə başlayır komediya.

Süpürürəm kabinetini,
Şef gələndə toz olmasın,
İstəmirəm, istəmirəm
Aramızda söz olmasın,
Neçin axı, neçin axı,
Bu cavanlar, bu cavanlar,
Hazıra nazir olurlar.

Nazir: – Az, sabahın xeyir, a süpürgəçi.

Süpürgəçi: – Sabahın xeyir, Nazir bəy. Nazir müəllim çəkdim kisə, bağışlayın çəkdim süpürgə, otaq oldu tərtemiz. Dünyada sənədən mənə hər kimsədən əziz.

Buradanca Nazirin səviyyəsizliyi, qadını «az» deyər çağırması, bir yandan da süpürgəçinin işinin xatirinə naziri özünə hər

kimsədən əziz sayması hadisələrin gələcək inkişafının hansı məngənədə cərəyan edəcəyindən xəbər verir. Avamlılıq və ya qəsdən özünü avam yerinə qoyma, kobud şəkildə desək, «sarımaq», səviyyəsizlik, onun ən aşağı dərəcəsi V.Əhməd tərəfindən gülüş doğuran cümlələrlə çatdırılır.

Süpürgəçi: - Xeyir a, Nazir bəy, mərhum ərim yazıb. Rəhmətlik qırğı olub. Bir dənə də şəri var.

Uçan quşu göydə duman saxlayar,

Əsl qırçı qarıda tiyan saxlayar.

Nazir: - Yaxşı poemadı. Ərin böyük bəstəkarmış.

Süpürgəçi: - Bəstəkar yox, şair.

Nazir: - Hə, hə şair. nə fərqi var e. Yazanmış da.

Süpürgəçi: - (ağlamsınır) Otuz ildir ki, gedib.

Nazir: - Hara?

Süpürgəçi: - Rəhmətə.

Nazir: - Rəhmət haradı? Çox uzaqdı?

Süpürgəçi: - Rəhmətə gedib, yəni ölüb, həlak olub, vəfat edib.

Nazir: - Az, indi deyirsən gedib o tərəflərdə evlənib eləyər hə? Qısqanırsan, hay?

Süpürgəçi: - Ey, nə evlənmək, Allah bilir indi sümükləri də çürüyüb rəhmətliyin.

Şəri poema sayan, şairi bəstəkar bilən Nazirin sözlərindən onun vəzifə kreslosunda necə «əyləşməsi» bəlli olur. Səviyyəsizlərin bəzən səviyyəsinə uyğun olmayan səviyyəli yerlərdə əyləşərək vəzifə icra etmələri vəzifə sahibləri özlərinə gülünc görünməsə də, kənardakına gülüş görünür. Təəssüf ki, həmin insanlar özləri düşükləri gülünc vəziyyəti görmürlər, ya da görmək istəmirlər.

Heç bir əziyyət çəkmədən hazırım naziri olmaq, heç bir zəhmətə qatlaşmadan milyonlara sahib olmaq, pula, vəzifəyə hərislik, harınlamaq bütün bunlarla yanaşı, ən adi insani ünsiyyəti, mədəniyyəti dərk etməyənlər, özlərində bu keyfiyyətləri cəmləşdirməyə malik olmayanlar V.Əhmədin «Hazır Nazir» komediyasında gülüş içərisində faciə dolu təbəssümlə ifşa olunur.

Komediya janrında qələmini sınayan V.Əhmədin «Hazıra nazir» klmediyası bir daha bizi ətrafa daha iti baxışlarla baxmağa, insanları dərindən tanımağa çağırır. Bu çağırış təkə bir insanın deyil, yüzlərin çağırışıdır. Axı bu, bu kimi digər hadisələr gündəlik həyatımızdan yan keçmir. O, elə həyat qəribəliklərinin özündədir, öz aramızda, sıramızdadır.

**YAZDIĞI RƏYLƏRLƏ
BAŞBAŞA**

«ƏKİNÇİ»DƏN «MOLLA NƏSRƏDDİN»Ə QƏDƏR

«Bakı» qəzetinin 25 iyun 1987-ci il tarixli buraxılışında V.Əhmədin «Əkinçi»dən «Molla Nəsrəddinə qədər» adlı məqaləsində filologiya elmləri doktoru, professor Xeyrulla Məmmədovun yenidən çapdan çıxmış monoqrafiyası haqda məlumat verilir.

Azərbaycan ədəbiyyatının mürəkkəb bir mərhələsinin – XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllərində (1880-1905) maarifçi realist ədəbi hərəkatın tədqiqinə həsr olunmuş monoqrafiyada V.Əhməd X.Məmmədovun bir alim kimi diqqəti cəlb edən əsas cəhətlərini açır.

Yazıda şablonçuluqdan uzaq, ənənədən fərqli olaraq mövzuya, təhlilə müstəqil, orijinal yanaşma meyarındırsa, digəri faktların və müddəaların güclü ümumiləşdirilməsidir.

«Milli maarifçilik və onun bədii ədəbiyyata təsiri, maarifçi realizmin spesifikasiyası, Axundovdan sonra Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf yolu və s. məsələlər haqqında geniş məlumat verən professor X.Məmmədovun irəli sürdüyü fikirlər, elmi təsdiqini isbat edən elmi nəticələr, özünün orijinallığı, elmi tutumu, müasir metodoloji səviyyəsi ilə diqqəti cəlb edir» - V.Ə.

V.Əhməd yazısında əsərin 5 hissədən: müqəddimədən, 3 fəsildən və nəticədən ibarət olduğunu oxuculara açıqlayır. Müqəddimədə tədqiqatçı mövzu ilə bağlı problemin, tədqiqat obyektinin – 25 illik dövrü əhatə edən mərhələnin əlvan boyalarla geniş təsvirini verir. Tədqiqatçı XIX əsrin 80-ci illərində Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafı üçün qeyri münasib şəraitin yaranmasının səbəbini 70-ci illərdə «Əkinçi»nin bağlanması, Axundovun vəfatı, Zərdabinin Bakıdan uzaqlaşdırılması, Seyid Əzimin «siyasi etibarsızlıq»da təqsirləndirilib müəllimlikdən çıxarılması, digər ədəbi simaların obyektiv və subyektiv səbəblər üzündən kənarda görməklə düzgün qənaətə gəlir. Alim «Ziya» (1879) qəzetinin sözdə bir, əməldə başqa hərəkatını, Ünsizadənin redaktorluq «fəaliyyəti»nin təsvirini verir. «Ziya»nın zərərli ünsürlər, pan-islamist ideyalar təbliğ etməsini, mədəniyyətimizin inkişafı yolunda heç bir faydalı iş görmədiyini, realist ədəbiyyatın tərəqqisinə ağır zərbə vurduğunu xüsusi qeyd edir.

Maarifçi realizm yaradıcılıq metodunun, həmçinin M.F.Axundovdan sonrakı – 1880-cı ildən I rus inqلابına qədərki Azərbaycan maarifçi realist hərəkatının, Azərbaycan ədəbiyyatının məfkurəvi əsasını təşkil edən maarifçiliyin ilk dəfə fundamental tədqiqi bu əsərdə öz əksini tapmışdır.

V.Əhməd elmi əsaslara istinad edərək monoqrafiyanı analiz etmiş və öz məqaləsi ilə oxuculara monoqrafiya haqda məlumat vermişdir.

ÖLMƏZLİK NƏĞMƏSİ

«Azərbaycan gəncləri» qəzetinin 9 iyul 1991-ci il tarixli buraxılışında V.Əhmədin xalq şairi N.Xəzrinin «Salatın» rekviyemində yazdığı təsirli rəy insanlarda kövrək hisslər oyadır.

«Jurnalist Salatın Ələskərovanın faciəli ölümü bütün xalqımızı sarsıtdı. Xalq şairi Nəbi Xəzri isə bu ağrının, bu itkinin bədii təzahürünü yaratdı. Salatını sənətdə, poeziyada əbədiləşdirdi» - V.Ə.

Gənclik nəşriyyatı sözlə ifadə etmək çətin olan bir tərzdə savab və xeyirxah iş görmüşdür. Poemanı nəfis şəkildə, yüksək bədii tərtibatla, böyük tirajla çap etmişdir. Kitaba ön sözü şair-dramaturq Hidayət yazmışdır:

«Torpağın kədər heyrəti səni öz ağışuna aldı. Torpağa tapşırıran da heyrətli idi, ağışında yer ayıran da.

...Yenə heyrətləndim, Salatın. «Salatın» rekviyemini oxuyanda. Bu, sənin faciəni sənətdə əbədiləşdirən Nəbi Xəzri poeziyasının heyrəti idi» - V.Ə.

V.Əhməd yazır: «Salatının» faciəli qətlinə həsr olunmuş poemada epik təsvirlərlə bərabər şair qələminə məxsus lirizm güclüdür. Şair həyatda qəhrəmanla yalnız bir kərə görüşmüşdür. Elə həmin hissəsin adı da «Bir kərə, yalnız bir kərə» adlanır.

Mahnılar uçur göylərə
Çıraqlar baş üstə,
Rəngin çətirdi.
Bir kərə görüşdük,
Yalnız bir kərə,
Özüylə bir dünya
Heyrət gətirdi.

Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq salnaməsində bir ad da əlavə olundu. Salatın adı. Həmin qəhrəmanlar həmişə sənətdə əbədiləşirlər.

Sanki məğrur-məğrur
Bir humay quşu
Gəldi nağıllardan,
Əfsanələrdən.

Qarabağın narahat günlərində kişilərin ürək eləyib getmədiyi Qarabağ yollarında Salatının ayaqları «qabar bağlamışdı».

Nəbi Xəzrinin poemasında Dünya da ağlayır, ağı deyir. Ana da fəryad qoparır. Şair Hidayətın sözləri ilə desək: «Çinar zəngin və çoxsahəli Nəbi Xəzri poeziyası»nın, bütöv Azərbaycanın özüdür, vüqarıdır, ucalığıdır».

V.Əhməd rekviyemi «Ceyhunun yuxusu»nda təsvir olunan Cənavarın yırtıcı xarakteri ilə Salatına qıyan qatil və onu yetirən xalqın nifrətinin bədii ümumiləşməsi, düşmən obrazının poetik əksi kimi oxucuya açıqlayır.

V.Əhməd poemada cərəyan hadisələri dolğun bir şəkildə analiz edərək gözəl rəy yazmışdır.

SÖZ GÜLLƏSİ

«Azərbaycan gəncləri» qəzetinin 2 noyabr 1989-cu il tarixli sayında jurnalist yazıçı Aqşin Babayevin «Yazıçı» nəşriyyatında çap olunan «Söz gülləsi» adlı kitabından söz açılır.

Müasir nəsrimizdə ilk yaradıcılıq dövründən özü isə oxucular arasında məhəbbətli ünsiyyət yaradan, özünəməxsus yaradıcılıq duyumuna malik olan Aqşin Babayevin «Söz gülləsi» kitabında müəllifin yaratdığı nəsr nümayəndələrində laqeyidlikdən, biganəlikdən uzaq olmağa çağırış insanın bəşəri borcunu sanki yadına salır.

V.Əhməd yazır: «Ənənəvi sadalama üsulu ilə deyək ki, kitaba yazıçının «Zəlzələ», «Kişilər az yaşadı» və «Söz gülləsi» povestləri daxil edilib. Hansı illərdə yaranmasından asılı olmayaraq əsərlər «aşkarlıq işığında» yazılıb, müasir həyatımızdakı çatışmamazlıqlar, Şərqi milli təfəkkürünə məxsus haram və halallıq anlayışları, həmin

məfhumlar çərçivəsində həyat fəaliyyəti göstərən insanlar, onların mübarizəsi, taleyi əsərlərdə öz bədii təəcəssümünü tapıb».

«Zəlzələ» romanı V.Əhməd tərəfindən bədii zövqlə analiz edilib. «Zəlzələ» romanında «durğunluq» illərində bəzi vəzifə sahiblərinin harınlaşması, mənən puçlaşması, təmənnalı dostluğu, pula hərisliyi, atalar demişkən «Mərdi qova-qova namərd etmələri» və təmiz adamların bu çirkeblər mühitdə olmazın əzab – əziyyətlərə düşər olmaları, müqavimətlərə rast gəlməsi, bu iki cəbhənin mübarizəsinin analizi heyrət doğurur. Əsərdə təsvir olunan doymaq bilməyən iştah sahibi Şahpələnglərin canına maddi marağın emblemi olan «əl çirki»-pul hakim kəsilib. O, dostlarının da ailəsinə xəyanət edir. Başı eyş-ışrətə qarışan Şahpələngin «dağılan tifaq»ının səbəbkarı özüdür. Özü və dövr. Dövrün ona verdiyi imkan. Onun arvadı Şəhla xanım özü də ərinə xəyanət edir. Guya ərindən acıq çıxır. Əsərdəki Bəbir, Sevda, Ayaz, Zakir obrazları, obrazların daxili aləmi V.Əhməd tərəfindən tədqiq edilərək oxucuda dolğun təəcəssürat yaradır.

«Kişilər az yaşadı» povestində V.Əhməd müharibə illərinin acısına, başsız qalmış ailələrin, namuslu qadınlarımızın keçirdiyi çətin, psixoloji ağrılara, onların özündən sonra gələn nəsllə olan ziddiyyətli münasibətin analizini qabarıq şəkildə analiz etmişdir. Vəzifəpərəstlik, vəzifənin məhəbbətdən üstünlüyü, bunun oxucuya çatdırılmasında məqalə diqqətəlayiqdir.

«Söz gülləsi» povestində isə mühüm mənəvi problem – hələ də həyatımızda təsadüf edilən biganəlik, laqeyidlik kimi eybəcərliklər ifşa olunur.

V.Əhməd bu məqalədə sosial bəla dərəcəsinə çatacaq bu mənfi keyfiyyətlərin səlahiyyətli işçilərin canına hakim kəsilməsi, biganəlik, laqeyidlik əhatəsində yaşayan insanların həyatı, yaşayış tərzini bacarıqla analiz edə bilməmişdir.

ÜRƏKDƏN GƏLƏN SÖZ

«Azərbaycan gəncləri» qəzetinin 20 iyul 1987-ci il tarixli sayında isə V.Əhmədin istedadlı tənqidçi, filologiya elmləri namizədi Kamil Vəliyevin «Yazıçı» nəşriyyatında 1986-cı ildə çapdan çıxan «Sözün sehri» adlı kitabı haqda rəyi dərc olunub. Ana xəttini söz atributu-

nun sehri və möcüzəsi təşkil edən kitab haqda V.Əhmədın rəyi, söz atributunun sehri haqda bilgilərimizi daha da dərinləşdirir.

Beş əsas bölmədən və bir neçə müxtəlif məqalələrdən ibarət olan «Sözün sehri» kitabının «Ədəbi düşüncələr» bölməsində ölməz söz ustadımız Məhəmməd Füzuli haqqında esse oxucunun Füzulinin həmişəyaşar söz dünyasına, fikir aləminə daxil olmaqda, sirli-sehrli söz boxçasının möcüzələri ilə üz-üzə dayanmaqda yardımçımız olur.

«Füzuli şer-sənəti barədə indiyədək çox tədqiqatlar aparılıb, monoqrafiyalar yazılıb, bənzərsiz sözlər deyilib. Buna baxmayaraq, K.Vəliyevin Füzuli zirvəsi haqqındakı düşüncə və mülahizələri orijinaldır, məntiqlidir. Əlbəttə, başqa bir sənətkar haqqında yox, məhz Füzuli şer-sənəti barədə gözəl, yaddaqalan söz söyləmək, fikir yüyürtmək hər şeydən qabaq hünər tələb edir. Cəsarətlə deyə bilərik ki, bu hünər K.Vəliyevdə vardır» - **V.Ə.**

V.Əhməd kitabın ikinci bölməsi olan «Abidələr - yadigarlar»da «Tarix şumerlərdən başlanır» məqaləsində «Bilqamis» eposunun doğma dilimizə tərcüməsinin əhəmiyyətindən ətraflı söhbət açır, «Bilqamis»la Azərbaycan oxucusunun öz doğma dilində tanışlığını böyük mədəni hadisə sayır.

«Azərbaycan folkloru; problemlər, vəzifələr» adlı məqalədə Azərbaycan şifahi xalq yaradıcılığının, folklorumuzun nailiyyətlərindən söhbət açılır.

«Dilimizin ustadları» adlanan bölmədə isə Qaracaoğlan, Mirzə Fətəli Axundov, Aşıq Ələsgər, Şəhriyara həsr olunmuş məqalələr daxil edilmiş, hər bir məqalə V.Əhməd tərəfindən analiz edilərək oxucuların mühakiməsinə buraxılmışdır.

«Nəsrimizin poetikasından» başlığı altında toplanan məqalələr də isə nəsrimizin poetikasından söz açılır. V.Əhməd bu məqalələri 60-70-ci illərin Azərbaycan nəsrinin əsas və böyük hissəsini təşkil edən povest və romanların poetik xüsusiyyətləri haqda K.Vəliyevin mülahizələrini açıqlayır.

Rəy kitaba ön söz yazan tənqidçi Aydın Məmmədovun sözləri ilə bitir: «Kamilin kitabı məqsədi yaşatmaqda olan xoşbəxt kitablardandır, sözə vicdanla yanaşan fədailər haqqında saf vicdanla yazılmış kitablardandır».

SÖZ TARİXİMİZDƏN

AZƏRBAYCAN QADINLIĞININ POETİK SALNAMƏSİ

«Gənclik» nəşriyyatı tərəfindən «Azərbaycanın aşiq və şair qadınları» kitabına V.Əhmədin yazdığı rəy digər rəylərdən köklü şəkildə fərqlənir. Filologiya elmləri doktoru, professor Əzizə Cəfərzadənin kitabın 15 il əvvəlki ilk nəşrindən fərqli yeni təkmilləşdirilmiş formada tərtib edilməsini ədəbi-bədii tələbdən doğan nadir nüsxə kimi xarakterizə etmək olar.

İlk nəşrə qırxa qədər aşiq və şair qadının yaradıcılığından nümunələr daxil edilmişdirsə, ikinci çapa səksəndən artıq qadın sənətkarın əsərləri salınmışdır. Bu nəşrdə Cənubda yaşayıb-yaradan aşiq və şair bacılarımızın da haqqında məlumat, onların şerlərindən seçmələr verilmişdir.

Nigar Rəfibəylinin 1973-cü ildə qələmə aldığı «İşıqlı həyat həsrətində» adlı məqalə kitaba xüsusi gözəllik verir.

V.Əhməd yazır: «Deməliyik ki, kitab hörmətli alimimiz, yazıçı Əzizə Cəfərzadənin uzun illik gərgin axtarışları, tapıntıları, ağır zəhmətin nəticəsi, qeyrətli vətəndaşlığın məhsuludur.

...Kitab Azərbaycan qadınlığının bir növ poetik salnaməsidir» (N.Rəfibəyli)

«Şer ilhamdır, əzabdır, zəhmətdir, yuxusuz gecələrdir. Yaradıcı qadın üçün bu əzabkeşlik vəhdətli və çoxqatlıdır. Azərbaycan qadını tarixən, yaradıcılıqlarından da görüldüyü kimi, sənətdə də, məişətdə də yüksəkdədir, valehedicidir. Bu müvazilik ailə tərbiyəsində də, həyat pedaqogikasında da, yaradıcılıqda da eyni ahəngdə təzahür edir». – *V.Ə.*

Kitabı əldə etmək imkanı olmayan oxucular üçün V.Əhməd dolğun məlumat verə bilir. Kitabda Məhsəti Gəncəvidən başlayaraq Heyran xanım, Aşiq Pəri, Xurşud Banu Natəvan, Fatma xanım Kəminə kimi məşhur şairlərlə yanaşı, qismən az tanınmış sənətkarların da həyat və yaradıcılığı ilə tanış oluruq. «Səhər» təxəllüslü Həmidə Rəisizadənin çağdaş cənublu şairə kimi yaradıcılığı, irtica əleyhinə dərin məzmunlu, bədii-poetik cəhətdən səviyyəli şerləri haqda məlumatın verilməsini V.Əhməd Cənubi Azərbaycan qadınlarına hörmət və rəğbət kimi qiymətləndirir.

V.Əhməd öz rəyində təzə nəşrdə şəkil, üsul, tərtibin dəyişilməməsinin, yalnız yeni materiallarının əlavə olunmasını qeyd edərək bir çox cümeyi-halların dəqiqləşdirilməsini, farsca yazılmış şerlərin bu nəşrdə daha dəqiq tərcümə edilməsindən söz açır və ikinci nəşri daha məqsəduyğun sayır.

HAQQIN SƏSİ

Minillikləri adlayan Azərbaycan xalq yaradıcılığının mühüm bir sahəsinə həsr olunmuş, şifahi xalq ədəbiyyatı janrlarının mərasimlə bağlılığı nümunələri əsasında tədqiqata cəlb olunan, əhatəli və geniş təhlil yolu ilə məişət, mövsüm mərasimlərinin, xalq adət-ənənələrinin müasir dövrdə rolu, həmçinin onlarla bağlı poetik söz sənətinin məna, məzmun xüsusiyyətləri barədə mükəmməl, dolğun təsəvvür yaradan filologiya elmləri doktoru Bəhlul Abdullayevin folklorumuzun bəzi janrlarının nəzəri təhlilinə həsr olunan Azərbaycan nəşrdə 1989-cu ildə nəşr edilən «Haqqın səsi» kitabına V.Əhmədin yazdığı rəy «Novruz» qəzetində dərc olunmuşdur.

İki fəsildən ibarət olan kitab haqqında V.Əhməd oxuculara kitabın məziyyətləri barədə məlumat verməkdə aciz qalmamışdır. «Söz tarixdir» adlı birinci fəsildə V.Əhməd burada şifahi söz sənətimizə istinadən şifahi ədəbiyyatımızın ilkin təfəkkür tərzilə bağlı nümunələr, xüsusilə sınaq, ovsun, fal, alqış və qarğış qədim xalq mərasimləri və onların poetik ifadəsi haqqında qiymətli elmi fikirlərin söyləndiyini vurğulayır.

«Xalq mərasimlərimizdən» adlı ikinci fəsildə ailə-məişət, mövsüm mərasimlərinin təhlili verilmişdir.

V.Əhməd yazır: «Kitabda diqqəti cəlb edən əsas məsələ şifahi ədəbiyyatın ən qədim və maraqlı janrlarından biri, indiyədək folklorşünaslığımızda tədqiqatdan kənarda qalmış sınaqların araşdırılmaya cəlb olunmalıdır. Xalqın düşməncəsini, həyata baxış və münasibətini, etik, etnoqrafik görüşlərini, adət-ənənələrini, mərasimlərini əhatəli şəkildə izləmək üçün əhəmiyyətli olan sınaqları tədqiqatçı belə şərh edir: Bəllidir ki, insanlar ilkin təfəkkür çağında yaşadıkları mühitdə əksər mövcud məsələlərin mahiyyətinə dair cavab tapmaqda, nəticə çıxarmaqda çətinlik çəkmişlər. Onlar həyatda üzləşdikləri maneələrin səbəbini təbiətdə axtarmış, müxtəlif hadisə və nəsilər arasında, hətta azadlıq, cüzi bənzəyişə müəyyən

daxili əlaqənin, bağlılığın əlaməti kimi baxmışlar. Bunun üçün də mürəkkəb təbiət aləminə təsir etmək cəhdi bununla da arzu, istəyə qovuşmaq meyli sınımaların yaranıb yayılmasına, bir janr kimi formalaşmasına səbəb olmuşdur».

Qədim qərinələrdən soraq verən şux bayram nəğmələri, ilkin görüş və təsəvvürlə bağlı ayinlər, etiqlar, adət-ənənələr, mərasimlər nəsillərin yaddaşından keçərək günümüze gəlib çatmışdır. Belə bayramlarımızdan biri də repressiya və durğunluq illərinin «qurbanı» olan Novruz bayramı, onun yaranması haqqında Azərbaycanın alim və yazıçılarının fikirləri, eləcə də Şərqi və Avropa mənbələrinə müraciət etməklə elmi-ədəbi izahatı V.Əhməd mövzunun hərtərəfli açıqlanmasında ən yaxşı vasitə sayır və bunu dəstəkləyərək təsdiqləyir.

KEÇİD

«Azərbaycan gəncləri» qəzetinin 7 yanvar 1989-cu il tarixli sayında V.Əhmədin gənc nasir Afaq Məsudun «Keçid» kitabına yazdığı rəy dərc edilib. İnsanın daxili aləminə, əhval-ruhiyyəsindəki keçidləri təsirli və inandırıcı boyalarla təsvir etmək gənc yazıçının əsas yaradıcılıq istiqaməti olduğundan «Yazıçı» nəşriyyatı tərəfindən çap olunan «Keçid» kitabında bunu aydın görmək olar. İki povest və altı hekayədən ibarət olan kitabdakı birinci povest – «Üzü işığa» sağalmaz xəstəliyə düşər doqquz ay çarpayıda yatan bir ana haqqında psixoloji səpkili əsərdir. V.Əhməd povestin təhlilini çox kövrək notlar üstündə yazıb. Ömrü boyu özünü xoşbəxt sayan Zərifənin xəstəlik nəticəsində özünü bədbəxt sayması, xoşbəxtliklə bədbəxtliyin nisbiliyi rəyde özünü poetik tərzde göstərir. Xəstəlikdən yaxa qurtarmasını, yalnız ölməsini səbirsizliklə gözləyən ana həyatı, yaşantısının təsviri V.Əhməd sətirlərində olduqca təsirli səslənib.

«Keçid» povestində əmək tərbiyəsindən, «Yataqxanada» hekayəsində yumorlu hadisələr, həyatda robotcasına yaşayan insanların yumoristik dillə prototipləri yaradılmışdır. «Həsən əmi» hekayəsinin analizini verən V.Əhməd yazır: «Afaqın hekayə və povestlərində mənəvi boşluq, puçluq, kədərli hadisə və vəziyyətlər, oxucu qəlbilə yazıçı daxilindəki yaxınlığın vəhdətindən telepatik deyim, ciddi məsələlər oxucunu təsirləndirsə də ağıllı gülüş, yumor oxucu-

nu qəhqəhəli gülüşə sövq edir. Afaqın qəhrəmanlarına gülür, eyni zamanda acıyırsan. Tarixi dövr ayrılığına baxmayaraq, Mirzə Cəlil yadımıza gəlir. Gənc yazıçının Mirzə Cəlil dühasından təsirləndiyini hiss etmək mümkündür.

Afaq Məsud həyat müşahidələrini dərinləşdirir və axtarışdadır».

Bu, Vüqar Əhmədin qənaətidir, fikirləridir, Afaq Məsud yaradıcılığına baxışdır. Vüqar Əhməd qələm dostlarına qarşı söz deməkdə xəsislik etmir. Deyir, düzü-düz, ayrını-ayrı. O, qələmini boş yerə sınıdır, necə deyirlər, ya deyir, ya da susur... O zaman susur ki, əsər onu bədii cəhətdən qane etmir.

UŞAQLARA HƏDİYYƏ

«Samuel Marşak yazırdı ki, bizim müəllimimiz uşaqdır. Uşaq əsərləri yazmazdan əvvəl biz, balaca oxucuların maraq və tələblərini bilməli və onların əhval-ruhiyyəsinə təsir edən düzgün metodu seçməliyik.

Bu metod istiqamətində yazılmış nümunələrdən biri də Yakov Marqolinin «Hər bitkinin öz məskəni» kitabıdır. Müasir Azərbaycanlı balaların mütaliə dairəsini genişləndirmək üçün çap olunan bu kitab «Gənclik» (1987) nəşriyyatının uşaq ədəbiyyatımızın inkişafına diqqətin nəticəsidir. Kitabı dilimizə gözəl tərcümələri və publisist yazıları ilə tanınmış jurnalist Fəridə Aslanbəyova çevirmişdir» - V.Ə.

Bu sətirlər V.Əhmədin «Azərbaycan müəllimi» qəzetinin 11 dekabr 1987-ci il tarixli sayında dərc olunan «Uşaqlara hədiyyə» adlı məqalə-rəyin girişindəndir.

V.Əhməd yazır: «S.Marşakın uşaq şairlərinə müraciətlə yazdığı bir fikri yada düşür: «Əgər bir vərəq şer yazıb siz görürsünüz ki, bu vərəqə ancaq bir şer düşür, bu vərəqin üstündən xətt çəkin».

Bu fikri deməkdə məqsədimiz odur ki, haqqında danışdığımız kitabda rəngli illüstrativ şəkillər var. Hər hekayənin daxili məzmunu ilə bağlı bir və daha artıq şəkillər kitabı daha məzmunlu edir, əyanilik yaradır. Rəssam Nadir Rəhimovun uşaq psixologiyasına, yaş səviyyəsinə uyğun çəkdiyi şəkillər kitabın bədii tərtibatını gözəlləşdirmişdir.

V.Əhməd məqalədə Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafında ədəbi əlaqələr və bədii tərcümənin rolunu böyük sayır. Əlbəttə, bu, çox vaxt qarşılıqlı olmuşdur. həmin əlaqə bu gün də davam edir.

«Yazımızı kitabdan gətirdiyimiz axırını abzasla qurtarıyıq. Görün, təbiətşünas-yazıçı uşaqlardan necə ayrılır, biz də müəllif fikirləri ilə həmahəng sizinlə vidalaşırıq: - Əziz dost! Biz indi ayrılıyıq, amma sənə bir daha xatırladıyıq ki, biz elmə məlum olan şeylərin yalnız çox az hissəsini öyrənmişik. Elmə isə bu gün hələ demək olar ki, az şey məlumdur. Ola bilsin ki, əziz oxucu, gələcəyin böyük kəşfləri sənın adınla bağlı olsun. Elmə məlum olmayan bir yeniliyi kəşf etmək, bilmədiyini öyrənib bilmək böyük səadətdir» - *V.Ə.*

V.Əhməd bu kitabı ensiklopedik xarakterli bədii sənədli hekayələr toplusu kimi qiymətləndirir və ibtidai sinif müəllimləri üçün əya ni vəsait hesab edir.

TANRIM QURBAN, A QIZIL QUM DƏNİZ...

«Meyxanaya biganə yanaşmaq olmaz. Meyxana bir ədəbi janr kimi «Gəlmə» yox, türkdilli poeziyaya məxsusdur. Nəsimi poeziyasındaki bir çox nümunələr, Sabir əsərlərinin bir qismi meyxana üslubuna yaxındır və elə «meyxana» bir janr kimi bu kökdən pərvəriş tapmışdır».

«Yazıçı» nəşriyyatında istedadlı şair Balasadiğın hazırladığı «Meyxanalar» məclisi haqda V.Əhmədin «Tanrım qurban, a qızıl qum dəniz» adlı rəy bir haraydır. Meyxanamızın yaşaması, təbliği yollarında çalınan həyəcan təbilidir. Poetik toplu Əlağa Vahid, Əhməd Anadolu, Bəyməmməd Məmmədzadə, Oqtay Kamal, Ağahüseyn Hüseynov, Ağasəlim Çıldığ, Balasadiq, Mir Yaqub, Məşədi Baba, Hacıbaba Babayev, Vidadi Quliyev, Kərim Ağamirzə, İsmixan Əliyev, Elçin, Vüqar, Yavər Əbdülov, Əbdüləli Əliyev, Yavər Əhmədov, Məmmədqulu Əhmədov, Əlövsət Şahbazov və Şağanlı Təvəkkülün meyxanalarından ibarətdir.

«Kitabın maraqlı və oxunaqlı edən bədii məziyyətlərdən öncəsi topluda özünə yer tapmış Balasadiğın «Meyxana əhvalatları» sənədli oçerkidir. Şirin təhkiyəsi, folklor ruhu ilə müəllif yaddaşının ədəbi məxəzindən qopub bədii-sənədli şəkildə təzahür olunan sətira və yumor səpkili yazıların poetik dəyişməsi haqqında məlumat əksini tapıb» - *V.Ə.*

Kitabda Əlağa Vahidin və Mir Yaqub Ağayevin şəkillərinin verilməməsi, bu işə məsuliyyətsizlik V.Əhmədin yazıda qəzəbinə tuş gəlir və «Bizə belə gəlir ki, Əlağa Vahidin və 1970-ci il təvəllüdü Mir Yaqubun şəkillərini tapmaq çətin deyildi» - deyir. Topluda Nizami Rəmzi və Kəbir Azəriyə yer verilməməsindən təəssüflənən V.Əhməd iradalarının islahının gələn nəşrlərdə öz yerini tapmasını tövsiyə edir.

«Görkəmli ədəbiyyatşünas alimimiz Əziz Mirəhmədov yazır: «Meyxana – Azərbaycan şifahi xalq şeri və müəyyən mənada xalq teatrı formalarından biridir. Geniş kütlələr içərisindən çıxan şairlərin xalq şənliklərində bəzən musiqçinin müşayəti ilə, çox vaxt da musiqisiz söylədikləri meyxanalarda canlı həyat hadisələri, ayrı-ayrı adamların xasiyyət və rəftarı, nöqsan və eybləri təsvir olunur. Meyxanada satira, xoş yumoru və hazırcavablığı, oynaq və şux əhval – ruhiyyə üstünlük təşkil edir». Burada söylənilən meyxana üçün spesifik cəhətləri «Meyxanalar» məclisindəki poetik nümunələri lə şamil etmək olar» - V.Ə.

V.Əhməd rəyində A.Çıldağın, Balasadığın ustad Əlağa Vahida olan ehtiramlarını əks etdirən meyxanaları xüsusi qiymətləndirmiş və Əlağa Vahidin xatirəsini yad etməyi unutmayanları alqışlamışdır.

«AXTARIŞDA KEÇƏN ÖMÜR» VƏ YA DİLÇİLİYİN ƏLÇATMAZ ZİRVƏSİNDƏ

«Müasir Azərbaycan dili, ədəbi dil tariximiz, türkologiya, üslubiyyət, Orxan-Yenisey abidələri, orfoqrafiya, orfoepiya, ümumiyyətlə linqvistikaya aid elmi axtarışları ilə 30 illik yaradıcılıq fəaliyyətində həmişə nüfuzlu, yenilikçi bir alim kimi ədəbi ictimaiyyətin diqqətini cəlb edən Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor, əməkdar elm xadimi, millət vəkili Nizami Xudiyevin həyat və fəaliyyətini əks etdirən «Axtarışda keçən ömür» kitabı «Elm» nəşriyyatında kitabı çapdan çıxıb - V.Ə.

V.Əhmədin «Axşam» qəzetinin 27 aprel – 2 may 2002-ci il tarixli sayında «Axtarışda keçən ömür və ya dilçiliyin əl çatmaz zirvəsində» adlı məqalə –rəydə professor Nizami Xudiyevin həyat və yaradıcılığının bütün sahələrindəki fəaliyyəti analiz edilir. Yazıda

V.Əhməd kitab haqda öz fikirlərini oxucularla bölüşərək N.Xudiyevin hələ gənc yaşlarından Azərbaycan ədəbi dilinin, onun tarixi qrammatikasının tədqiqində göstərdiyi xidmətlərdən söz açır, yazdığı monoqrafik əsərlərə nəzər salır. V.Əhməd kitabı görkəmli alimin yaradıcılığı, elmi biblioqrafiyası haqqında mükəmməl bir toplu hesab edir.

«Azərbaycan televiziyasına gəlişi ilə efirə gedən verilişlərin yüksəlməsinə, aparıcıların ədəbi normalarla, dilin qayda-qanunlarına riayət etməklə mətnlərin düzgün oxunmasına tələbkarcasına yanaşaraq qarşısına qoyduğu məqsədə nail oldu. Elə ona görədir ki, son 7 ildə efirə gedən verilişlər əvvəlki illərdən fərqli olaraq ədəbiliyi ilə seçilir. Hər sözə, cümləyə qarşı tələbkar olan Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, dilçi-alim Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya yayımlanması yollarında yazdığı bənzərsiz elmi əsərə bərabər televiziya ssenariləri, verilişlərə verdiyi dəyərli elmi məsləhətlər verilişlərimizi daha da dolğun, məzmunlu edir, tamaşaçıda sözə qarşı maraq və məhəbbət hissi oyadır» - *V.Ə.*

V.Əhməd yazısında oxucuya professor N.Xudiyevin insani keyfiyyətlərindən söz açır və alimin daxili dünyasına baş vurmağa, o dünyadan bəhrələnməyə şərait, imkan yaradır. Bir sözlə, öz oxucusuna kitab, N.Xudiyev yaradıcılığı haqda dolğun məlumat verir və N.Xudiyev fenomeni yaradılan kitabı oxumağa, ondan bəhrələnməyə çağırır.

BİR İÇİM SU İSTƏDİM... VƏ YA DUYĞULARIM DUYĞULANANDA

«Xoşbəxt o yaradıcı şəxs – yazıçıdır ki, onun imzalar içində öz imzası, deməyə sözü, yazmağa ilhamı, poeziyaya həssas münasibəti var. Sözü dəyərinə, lazımınca istifadə etmək, qarşısına qoyduğu məqsədə nail olub öz ideyasını, yazıçı təxəyyülünü və fantaziyasını reallıq prizmasından real faktlarla – düzü-düz, əyrini-əyri qələmə almaq, qələmə aldığı hadisələrdə insanlarda həyat eşqi aşılamaq, sabaha ümidlə baxmaq, Vətəni sevmək, insanları, insanlığı, haqqı, ədaləti qiymətləndirmək, kimsəsizə kimsə olmaq, ülvü sevgi yolunda mübarizə aparmaq, Qarabağ dərdimizi yaşamaq, onun azad olunması yollarında büdrəməyib mətin dayanmaq gözəl qələm sa-

hibi Aqşin Babayevin yaradıcılıq amalı, qələmə aldığı mövzuların ana xəttidir» - *V.Ə.*

Bu sətirlərlə başlayır V.Əhmədin Aqşin Babayevin «Bir içim su istədim» adlı şerlər kitabına yazdığı rəy «Min bir mahnı» qəzetinin 1(20) 14 yanvar 2003-cü il tarixli sayında çap olunan rəydə V.Əhməd yazır: «Gözəl yazıçı, nasir, şərqsünas, Nazim Hikmət yaradıcılığının tədqiqatçısı, filologiya elmlər doktoru, professor, əməkdar jurnalist Aqşin Babayevin «Bir içim su istədim» şerlər kitabı xalq şairi Fikrət Qocanın təkidi ilə çapa hazırlanıb. Kitabda ön söz kimi verilən Fikrət Qocanın «Dost sözü» yazısında bu sətirlər məni çox kövrəltdi. «Qırx ildir ki, gözəl ziyalı, nasir, alim, nəhayət dostum Aqşin Babayevi tanıyıram. Sırr saxlamaqda bu qədər möhkəm olduğunu bilməzdim. Bu qırx il ərzində şer yazdığım bir dəfə də dilindən qaçırmayıb. Aqşin baba olub. Nəvəsi uzaq ölkədədir. Sən demə, nəvə həsrəti ilə bir şer yazıb.

Nəvə həsrəti ilə yazdığı şer Aqşindən güclü çıxdı. Aqşin boğazını boğub o şeri sinəsində gizləyə bilmədi. Məni görəni kimi şer özü Aqşinin dodaqlarında səsləndi. Şeri oxuduğuna görə tutuldu da...»

V.Əhməd Aqşin Babayevin şerlərini analiz edərək belə bir qənaətə gəlir ki, Aqşin Babayev şer yazmaq qüdrətinə malikdir, o, şairdir və şerin mahiyyətini dərk edən söz sahibidir.

«Mən şair deyiləm. Sizə təqdim etdiyim sadəcə könül duyğularımdır» - deyən A.Babayevin şerlərinə təvazökarcasına yanaşmasını, şerlərindəki həsrəti, nəvə ağrısını V.Əhməd sanki özü yaşayır və onu təhlil edərək oxucuya təqdim edir. Kitab haqda səslənən xoş sözləri A.Babayev qələminə, şəxsiyyətinə V.Əhmədin məhəbbəti kimi də dəyərləndirmək olar.

ANKARADA NƏŞR OLUNMUŞDUR

«Novruz» qəzetinin 24 aprel 1991-ci il tarixli sayında V.Əhməd Türkiyənin paytaxtı Ankarada Türk Kültürünü Araşdırma İnstitutu tərəfindən nəşr edilən «Qarabağ sənədləri» kitabı haqda məlumat verir. V.Əhmədin sözlərinə əsasən deyə bilərik ki, məqalələr məcmuəsindən ibarət olan məcmuənin nəşirləri professor, elmlər doktoru Dursun Yıldırım və dosent, elmlər doktoru Cihat Özönderdir. Kitabın ikinci nəşridir.

«Ənənəvi sadalama tərzilə deyək ki, kitab sözbaşır (giriş) və dörd fəsildən ibarətdir. Məqalə və sənədlər osmanlı və azəri türkcəsiyədir. Qədim Qarabağımızın haqqında türk oxucularına düzgün məlumat verən kitabda osmanlı türkcəsi ilə yanaşı bəzi materiallar azəri türkcəsi, kiril əlifbası ilə verilmişdir» - V.Ə.

Məqalədən bəlli olur ki, kitaba öz sözü nəşirlərdən biri – professor Dursun Yıldırım yazmışdır. 1989-cu ilin iyun ayında qələmə alınmış «Ön söz»də professor yazır: «Qarabağ Dosyası tarixi dərinlik və perspektiv içində söz konusu problemi ələ alıb incələməkdədir. Problemin günümüzdə aldığı son biçim və bu mövzuda yetdiyi ağızların yaptığı konuşmalar, Azərbaycan Cumhuriyyəti xalqının haqqı tələblərini əks etdirən sənədlər və ilgili anlaşma mətnləri də, oxuculara «Dosya»da eynən təqdim olunmuşdur. «Qarabağ Dosyası» dosent, doktor Cihat Özender ilə hazırlandı. Redaksiyonu tərəfimizdən yapılan bu çalışmanın, Qarabağ probleminə çeşidin yönərdən işıq tutacağı və ilgilərin, doğruları təsdiq etmələrinə yardımçı olacağı düşüncəsindəyəm».

«Tarixi dərinlik içində Azərbaycan», «Erməni iddiaları və gerçəklər» fəsillərinin tarixi sənədlər əsasında hazırlanmasını V.Əhməd oxucuya açır.

1920-ci ildə imzalanmış «Türkiyə-Ermənistan Barış Andlaşması», 1921-ci ildə razılaşdırılmış «Türkiyə-Sovet Rusiya Dostluq və Qardaşlıq Andlaşması», yenə 1921-ci ildə imzalanmış «Türkiyə ilə Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstan arasında Dostluq Andlaşması», «Ermənistan SSR ilə Azərbaycan SSR Ali Sovetlərinin Dağlıq Qarabağ Məsələsi Barəsində Qərarları» haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin qərarı, 1988 –ci ildə M.Qorbaçovun Ali Sovetin iclasındakı çıxışının mətni və s. Kitabda didərgin soydaşlarımızın vəziyyətinə əks etdirən fotosəkillər, Azərbaycanın xəritəsi də əks edilmişdir.

V.Əhmədin fikrincə, bu kitab həqiqətin dünyaya yayılması yollarında ən dəyərli bir təbliğatdır.

V.Əhmədin belə bir kitab haqqında bizləri maarifləndirməsi Türkiyə-Azərbaycan arasında təkcə ədəbi əlaqələrin deyil, həmçinin tarixləşən həyatımızın dünəni haqda dolğun məlumatların yayılmasında bir körpü salır.

GÜLLƏBARAN EYLƏDİLƏR

«Günay» qəzetinin 01 mart 1995-ci il tarixli sayında V.Əhmədin xalq şairi Qabilin «Gülləbaran eylədilər» adlı şeirlər kitabına yazdığı rəy dərc olunmuşdur.

«Azərbaycan şerində orijinal fərdi üslubu, dəsti-xətti, deyimi, duyumu, dünyaya həssas və özünəməxsus baxışı olan Qabil şerində poetik kəsər, sözün məna tutumu, mənzum axar, ifadələrin yerində işlədilməsinin yaradıcılıq və sənətkarlıq sabitliyi şairin poeziyasında Sabir ruhunu yaşadır.

70-ci illərdə ədəbi aləmə «Nəsimi» poeması ilə səs salmış şairin bu günlərdə «Günay» qəzetində dərc olunmuş «Nəsimi bazarında» adlı şeri Qabil yaradıcılığının və ümumiyyətlə, poeziyamızın (əsasən sosial, çağdaş məzmununa görə – V.Ə.) son illərdəki uğurlarındandır» - **V.Ə.**

V.Əhməd öz rəyində şeirlərin müxtəlif illərdə qələmə alındığı kimi, mövzuca da müxtəlif olduğunu qeyd edir. Şəhid və dost itkisi, sosial haqsızlığa və bəlalara etiraz, musiqinin və ifaçı sənətkarlığının tərənnümü, simasızlıq və nanəcibliyə poetik nifrət, «səhv düşən yerlərə» qəzəblənən misralar, bəndlər...

V.Əhməd şeirlər kitabına Qabilin «Səhv düşəndə yerimiz» şerinin daxil edilməsindən fərəh duyduğunu və bu şerin insanları ayıldırıb sabaha ehtiyatla baxa biləcəklərində yardımçı olacağını xüsusi vurğulayır və şeirlərin poetik analizini verir.

**VÜQAR ƏHMƏDİN QƏZET
REDAKTORU KİMİ FƏALİYYƏT
DAİRƏSİ**

V.Əhməd həm də gözəl qəzetçidir, qəzetçilik işini dərindən bilir və gənc qələm sahiblərinin püxtələşməsi üçün geniş imkanlar yaradır.

V.Əhməd, 1990-cı ildən «Azərbaycan dünyası» - Beynəlxalq mərkəzinin ədəbi-bədii, publisistik nəşri olan «Novruz» qəzeti ilə sıx əlaqəyə başlamış, 1993-cü ilin yanvar ayının 15-dən baş redaktor əvəzi, 1993-cü ilin mart ayının 4-dən isə baş redaktor kimi fəaliyyətini davam etdirmiş və qəzetin tirajının 5000 nüsxəyə qədər qalxmasına nail olmuşdur. Həmin dövrlərdə V.Əhməd Kamal Abdullayev, Mikayıl Abdullayev, Canpyero Bellinçeri (İtaliya), Əbülfət Bəndəroğlu (İraq), Turan Yazqan (Türkiyə), Hafiz Nimatullah (Yuqoslaviya), Tadeuş Svetoviç (ABŞ), Mişel Süleyman (Livan), Cavad Heyət (İran), Əli Sərdar Cefri (Hindistan) kimi dəyərli alim və şəxsiyyətləri redaksiya heyətinə cəlb edə bilmişdir. Qürbətdə yaşayan soydaşlarımızın həyatı, elm, sənət, qələm sahiblərimizin portretləri, gənc şairlərin şeirləri, Qarabağ həqiqətləri qəzetdə obyektiv şəkildə işıqlandırılmış, oxucu auditoriyasının mühakiməsinə buraxılmış, «Novruz» sevilən bir qəzetə çevrilmişdir. O taylı, bu taylı Azərbaycana, dünya azərbaycanlılarına körpü salan «Novruz» qəzeti V.Əhmədin baş redaktor kimi fəaliyyəti dövründə öz sözünü demiş, kəsərini göstərmiş və milli mətbuatımıza öz layiqli töhfələrini vermişdir. Mövzu zənginliyi, əhatə dairəsinin genişliyi qəzetin oxunaqlı olması üçün zəmin yaratmışdır.

V.Əhməd 2002-ci ilin avqust ayından isə «Min bir mahnı» qəzetinin redaktoru kimi redaktorluq fəaliyyətini davam etdirmişdir. Qeyd edirəm ki, mədəniyyətimizə, incəsənətimizə xidmət edən «Min bir mahnı» qəzetinin yaranmasının ilk təşəbbüsçülərindən biri də V.Əhməd olmuşdur. Qəzet bolluğunda mədəniyyətimizin və incəsənətimizin layiqincə təbliğindəki qıtlığı aradan qaldırmaq, onu yeni şövqlə doldurmaq üçün belə bir qəzetin yaranması vacib və labüt olduğundan «Min bir mahnı» qəzeti işıq üzü gördü.

2003-cü ilin fevral ayından isə V.Əhməd «Min bir mahnı» qəzetinin baş redaktorudur. Qəzetdə dərc olunan hər bir məqaləyə,

hər bir yazara, oxucuya tələbkarcasına yanaşan V.Əhmədin qəzetin səhifələrində Ə.Vahidin, İranlı Savalanın, Alim Qasımovun, şair Aqşin Babayevin, professor N.Xudiyevin, akademik Vasim Məmmədaliyevin həyat və yaradıcılığı haqqında dolğun yazıları oxucular tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır.

Onu da qeyd edim ki, «Min bir mahnı» qəzetinin mətbu orqanlar içərisində tanınmasında V.Əhməd şəxsiyyətinin rolu danılmazdır. Belə ki, bu gün «Min bir mahnı»nı başda elit kütlə olmaqla hamı oxuyur. Alimlərimiz, musiqiçilərimiz, elm yazdığı xadimlərimiz, səhnə ustalarımız böyük həvəslə «Min bir mahnı» qəzetini oxuyur, hər bir nömrəsini səbirsizliklə izləyir.

V.Əhməd baş redaktor kimi qəzetdə Cənubi Azərbaycan mədəniyyətinə və incəsənətinə xüsusi yer ayırır və müntəzəm olaraq unudulan, dünyadan köçən, eləcə də o tayda yaşayan şer, sənət fədailərimizin yaradıcılığını bu taylı soydaşlarımıza təqdim edir. Gənc qələm sahiblərinin ilk qələm təcrübələrinə yiyələnmək, duyğularını oxucularla bölüşmək yolunda onlara yardımçı olur. Özü, qələmi, sözü, əqidəsi kimi təmənnasız...

VÜQAR ƏHMƏD VƏ «MİN BİR MAHNI» REDAKSIYASI

XXI əsrin mahnı kitabı olan «Min bir mahnı» kitabı fizika-riyaziyyat elmləri namizədi, nəşir Rafiq Xan Sayad oğlu tərəfindən tərtib edilib. Kitaba V.Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş 500-ə yaxın mahnı daxil edilib. Qeyd edək ki, topluda daxil olunan mahnılar nəğməkar şairdən xəbərsiz toplanaraq «Min bir mahnı» kitabında özünə yer tutmuşdur. Kitabın tərtibçisi və nəşiri Rafiq Xan Sayad oğlunun dedikləri:

- «Min bir mahnı» kitabının oxucu sevgisi qazanmasında V.Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş mahnılar mühüm rol oynamışdır. Kitabın tərtibçisi və nəşiri kimi V.Əhmədin şerlərini oxuyandan sonra heyrətləndim, gördüm ki, nə gözəl yazır, nə sadə yazır, sanki məndən yazır. Şerlərində özümü, ətrafımdakıları gördüm. Elə bil bu şerlər yaşadığımız anlar, dəqiqələr, gündəlik həyatımızdır. Şairin xoşbəxtliyi ondadır ki, şerləri özündən xəbərsiz çap olunur. V.Əhməd də belə xoşbəxt qələm sahiblərindəndir. Qeyd edərək tam səmimiyyətimlə açıqlayıram ki, V.Əhmədin sözlərinə

bəstələnən mahnılar müəllifin yox, pərəstişkarlarının arzusu, istəyi və tələbi ilə daxil edilib. Kitab hazırlanan zaman mən V.Əhmədi qiyabi tanıyırdım. «Min bir mahnı» kitabı çap olunan sonra isə biz V.Əhmədlə dostlaşdıq. Dostluğumuza körpü salansa nəğməkar şairin şerləri oldu.

... Beləcə V.Əhmədlə «Min bir mahnı» redaksiyası arasında qırılmaz körpü salındı. V.Əhmədin redaktorluğu və aparıcılığı ilə «Vahid» Poeziya Evidə «Min bir mahnı» kitabının təqdimatı keçirildi. 55 dəqiqəlik veriliş AzTV-1 proqramı ilə efirə verildi.

«Min bir mahnı» kitabının çapından sonra tələblər şairin şerlərinə oxucular tərəfindən tələbat çoxaldı və oxucuların istəyi təkidli ilə nəğməkar şairin «Mənim nəğmələrim» adlı şerlərindən, nəğmələrindən, qəzəl ruhlu şerlərindən, poemalarından ibarət kitab və «Anam mənim» poeması çap olundu, oxucuların ixtiyarına buraxıldı: «S.C.«Pişəvəri: həyatı, yaradıcılığı və mühiti» kitabı rus dilli oxucuların istəyi ilə tərcümə olunaraq çap olundu. «Min bir mahnı» mükafatının ilk laureatı da məhz V.Əhməd oldu. Bu mükafat, həmçinin V.Əhməd nəğmələrinin əvəzsiz, yaxşı ifasına görə bir çox sənətçilərə də təqdim edildi. «Min bir mahnı» redaksiyasında V.Əhməd öz qələmini sınaqda. Müğənni Baloğlan Əşrəfovun həyat və yaradıcılığında bəhs edən «Səsi Quran sədasıdır», su problemləri sahəsində dünya şöhrətli alim, professor, texnika elmlər doktoru İsmayıl Babayevin 65 illiyinə həsr olunmuş «Saf su» adlı xatirə kitablarını yazdı. Xalq artisti Firəngiz Mütəllibovanın həyat və yaradıcılığı ilə bağlı yazılan «Səndən doymadım, Şuşam» adlı kitabın redaktoru oldu.

2002-ci ilin avqust ayından çap olunan «Min bir mahnı» mədəniyyət və incəsənət qəzetində redaktor kimi fəaliyyətə başladı. 2003-cü ilin fevral ayından isə «Min bir mahnı» qəzetinin baş redaktoru oldu. Hal-hazırda həmin redaksiyada nəğməkar şairin «Əlağa Vahid - 110» və meyxana ustası Vüqara həsr olunan «Meyxanamızın Vüqarı» adlı kitabları üzrə işlərini davam etdirir. Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçilməyi xəbərini də nəğməkar şairə ilk dəfə «Min bir mahnı» redaksiyası çatdırıb. Çünki Nyu-York Elmlər Akademiyasının təbrik teleqramı məhz bu redaksiyaya, V.Əhmədin ünvanına göndərilmişdir.

VÜQAR ƏHMƏD VƏ CƏNUB MƏTBUATI

Cənub və xarici mətbuat V.Əhməd yaradıcılığından yan keçməyib. Beləki tənqidçi ədəbiyyatşünas, filologiya elmləri namizədi Vüqar Əhmədin Tehrandə çıxan «Varlıq» dərgisində xalq şairi Nəbi Xəzrinin anadan olmasının 70 illiyi ilə əlaqədar və Yunanıstanda çap olunan «İncələmələr» məcmuəsində «Batı Trakiya türkləri ədəbiyyatı» haqqında məqalələr həmin jurnallarda öz əksini tapıb. İran mətbuatında çap olunan yazıya doktor Cavad Heyət, Yunanıstanda dərc olunan məqaləyə isə ədəbiyyatşünas Fəyyaz Sağlam ön söz yazmışlar.

İrənin birinci baş qəzeti olan «İstilaal» qəzetində də V.Əhmədlə maraqlı müsahibə dərc olunub. Müsahibədə V.Əhməd yaradıcılığı, onun ədəbi-irsi, fəaliyyəti cənublu oxucuların ixtiyarına buraxılır. Bu bizlərə aydındır ki, İrənin bütün şəhərlərində Vüqar Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş mahnılar səslənir. Şairin şerləri səgah kimi iranlı xanəndələrin repertuarına daxil edilir. V.Əhmədin özünün dediyi bir fikir – «Məni o tayda bu taydan çox sevir, dərindən tanıyırlar» - məni hər zaman düşündürüb. Görəsən bu nədəndir? Cavabsa birdir, yekdildir – V.Əhməd ürəkdən-ürəyə, könlüdən-könlü körpü salmağı bacırır, çünki onun bütün şerləri ürəkdən, qəlbədən gəlir və köüllərimizi oxşayır. Eyni torpaqdan güc alan köüllərimizi...

V.Əhmədin Tehrandə fars dilində çıxan «Afərinəş» jurnalında tehranlı oxuculara V.Əhməd yaradıcılığı haqqında məlumat verilməmiş, oxuculara şairlə aparılan müsahibə təqdim edilmişdir. Bununla yanaşı şairin şerləri, yaradıcılığı Doktor Cavad Heyətin diqqət mərkəzində olmuş və «Varlıq» jurnalında özünə yer tuta bilməmişdir.

Bütün bunlar əyani şəkildə göstərir ki, həqiqətən V.Əhməd təkəcə bu taylı Azərbaycanın deyil, eyni zamanda o taylı Azərbaycanın da nəğməkar şairi, alimidir. V.Əhmədin Cənub və xarici mətbuatdakı çıxışı, onun yaradıcılığına verilən yüksək qiymət hər birimizi sevindirməli və bunu mətbuatımızın bir uğuru kimi qiymətləndirməliyik.

ISSN 1023-7186

فصلنامه فرهنگی، ادبی، هنری

سایه ۲-۱۰۱

پای ۱۳۷۵

تورکجه - فارسجا . ۱۸ - نجی ایل

واریق

علی کمالی (۷۵-۱۳۲۳)

۱۴۶ صحیفه

قیمت ۲۵۰ تومان

شماره امتیاز ۸۵۴۸

شعر دیگران

سه شعر از

«وقار احمد»

شاعر آذربایجان

ترجمه از:

رسول رحیمی دیزجی

وقار احمد

متولد: ۱۹۶۳

محل تولد: باکو

کتابهای منتشر شده: «صدای مرکب»، «ادبیات کودک»، «هر شیم تاریخ بود»، «آینه ملت»، «بیوند ناگسسته با ادبیات»
دکترای ادبیات دارد و حالا رئیس بنیاد انتشاراتی «دنیای آذربایجان» است.

۱

تورا

در بیداری یافتم

حال آنکه

در رویاها به منت بخشیده بودند

تو از خیالم

به چشمانم آمدی.

۲

ایستادم

غمگین و تنها

و چشم انتظار صفای مقدس

که شادم کند

سعادت را

از سرزمینم جیداند

من دنیای تنها هستم

و دنیا

تنهایی من است.

۳

برای دهضه‌ام

سینه‌ریزوت

از شتهای سپید است و

دانه‌های انگور

تو را دوست دارم

تو را که

مهمانخانه‌ای مهربان هستی

برای مسافران غریب.

***VÜQAR ƏHMƏDİN JURNALİST-
REDAKTOR KİMİ RADİO VƏ
TELEVİZIYA FƏALİYYƏTİ***

VÜQAR ƏHMƏDİN BƏSTƏLƏRİ VƏ
PEDAQOJİ FƏALİYYƏTİ

Vüqar Əhməd yaradıcılığının əsas tərkib hissəsini Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Şirkəti təşkil edir. V.Əhməd 1987-ci ildən 1991-ci ilin fevral ayına qədər Azərbaycan radiosunun musiqi baş redaksiyasında ədəbi redaktor və xalq musiqi şöbəsinin baş redaktoru işləyib. Bu illər ərzində o, radio dinləyicilərə dolğun məzmunlu musiqili verilişlər təqdim etmişdir. «Unudulmaz ifaçılar», «Nəğməli ürəklər» və s.

Xalq artistləri Ağaxan Abdullayev, Alim Qasımov, Niyaməddin Musayev, Məmmədbağır Bağırzadə, Yaqub Məmmədov, Əlibaba Məmmədov, əməkdar artistlər Nisə Qasıмова, Tələt Qasımov, Simarə İmanova, müğənnilər Şamo İsayev, Baloğlan Əşrəfov, «Nigar» qızlar ansambli, cənub türk musiqiçiləri Əziz Nəsiri, Vədud Müəzzinzadə haqda hazırladığı musiqili verilişlər hələ də dinləyicilərin qulaqlarında səslənir. Ssenarilərdəki mövzu axarlığı, rəngarəngliyi, sualların təkrarlanmaması, dinləyici nəbzini tutması V.Əhmədin mikrofon və dinləyici qarşısındakı uğuru idi. V.Əhməd öz radio verilişləri, oçerkləri, ssenariləri ilə sanki radiomuza aparıcı redaktor sərbəstliyi gətirdi. O, standartlığı efirdən uzaqlaşdırdı, efirə sərbəstlik gətirdi. Sənətçilərimizin özəl həyatlarına efirdən körpü saldı. Sənətçilərimizin sənətləri ilə bəhəm, onların ailələri, dinləyicilərə bəlli olmayan digər tərəflərini açdı, bir sözlə, qonağı və tədqiqat obyektini olan sənətçini bütöv bir şəkildə öz dinləyicisinə təqdim etdi.

Sonralar isə V.Əhməd ömrünü Azərbaycan televiziyasının musiqi verilişləri redaksiyasına həsr etdi. Həmin redaksiyada baş redaktorun müavini oldu. Radio dinləyiciləri V.Əhmədi artıq televiziya ekranlarından görməyə başladı. Onun rəhbərliyi və redaktorluğu ilə AzTV-də canlı verilişlər efirə çıxmağa başladı. N.Qasımovanın apardığı «Ulduzlar görüşəndə», və «Gəl, səhərim» kimi musiqili verilişlər canlı efirə çıxdı. Canlı efirin nə dərəcə məsuliyyətli olduğunu hər birimiz dərk edirik. Ancaq V.Əhməd belə bir məsuliyyətin altına girdi və tamaşaçı ilə canlı körpü yaratdı.

«Nəğməli görüşlər», «Ay işığında», «Sizin istəyinizlə», «Musiqi mozaikası», «Nəğmə çəlləngi», «Sevgi nəğmələri» kimi baxımlı musiqili verilişlər V.Əhmədin ssenari müəllifliyi və redaktorluğu ilə hazırlanır. «Sabahınız xeyir» adlı musiqili verilişin də sevilməsi, uğur qazanması V.Əhmədin xidmətləridir. «İrs» folklor ansambli, C.Cahangirov, M.Muradova, Vəzirov haqda hazırladığı və aparıcısı olduğu verilişlərə baxanda göz yaşlarımızı saxlaya bilmədik. İmkansız, unudulan, qocalan sənətçilərimizin təzədən efirdə görünməsi də məhz V.Əhmədin adı ilə bağlıdır – müğənni Məmməd Salmanov, qavalçalan Əzizəğa Nəcəfzadə, xanəndə Bəkir Haşimov, Gülxar Həsənova, Firudin Mehdiyev, Kifayət Gəncəli ilə bizim efir görüşlərimiz əsas səbəbkarı V.Əhməd oldu. Dünyasını dəyişən sənətçilərimizin müntəzəm lent yazılarının verilməsi, klip saatının efirdə özünə yer tutmasında biz gözəl televiziya işçisi V.Əhmədə minnətdar olmalıyıq.

Biz bunu çox sadalaya bilərik. Ancaq efir özü hər şeyi deyir. Ona görə də Sizi AzTV-nin efiri ilə başbaşa buraxırıq. Obyektiv kanalımızdan heç zaman ayrılmayın!

VÜQAR ƏHMƏDİN BƏSTƏLƏRİ

V.Əhməd nəğməkar şair olmaqla yanaşı həm də gözəl mahnılar müəllifidir. O, özünü bir bəstəkar kimi də sınamış və uğur qazanmışdır.

«Humayun» üstə «Sevdiciyim» (ifaçı: İzzət Bağirov), «Şur» üstə «Söz» (ifaçı: Sabir Əliyev), «Şur» üstə «Kimə neylədim» (ifaçı: Vidadi Bərdəli, Zabit Nəbizadə), «Yaşayırım sənin üçün» (ifaçılar: Zahidə Məmmədsalahova, Təşkilat Nəsirov), «Şüştər» üstə «Azərbaycan» mahnısı (hələ səslənməyib).

Sadaladığımız bu mahnılara fikir verin. Heç birində musiqi təkrarlanmır, yəni mahnılar özünəməxsusdur. Mövzunun və musiqinin müxtəlifliyi V.Əhmədin bir bəstəkar kimi duyumunun, zövqünün əhatə dairəsinin genişliyindən xəbər verir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, V.Əhmədin bəstələri əsasını milli qaynaqlarımızdan-muğamlarımızdan götürür və milliliyə tapınır. Onun bəstələrində yad, əcnəbi elementlərə rast gəlinmir. Bəstələrini mahnı

janrının tələbləri əsasında nota köçürür. Bir də bir faktı Sizə açıqlayım ki, V.Əhməd mahnını nota keçirməyi bacarır və bəstələdiyi mahnıları özü nota köçürür. Bəstələdiyi mahnını müğənniyə notla birgə təqdim edir. Deməli, musiqi təhsili olan V.Əhmədi biz bir bəstəkar kimi də qəbul edə bilərik. Bunu biz yox, onun bəstələdiyi mahnılar deyir. V.Əhməd bütün musiqi alətlərində çala bilir, gözəl səsi var. Çox gözəl muğam oxuyur, geniş səs diapozonu var. Şəxsən mən özüm onun «Cahargah» muğamını oxuduğu zaman kənardan müşahidə etmişəm və heyfşilənmişəm ki, görəsən V.Əhməd niyə muğam ifaçısı olmayıb...

VÜQAR ƏHMƏDİN PEDAQOJİ FƏALİYYƏTİ

1984-87-ci illər... Şamaxının Dərəkənd orta məktəbi... V.Əhməd N.Tusi adına API-nin filologiya fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirdikdən sonra təyinatla Şamaxının Dərəkənd orta məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi kimi fəaliyyətə başlayır. Bakılı bir gənc üçün kənd məktəbində dərs demək, kənd həyatına alışmaq, həmin mühitə uyğunlaşmaq nə qədər çətin idisə, bir o qədər xoş idi. Sadə kəndçi balalarına elm öyrətməklə, onları doğma Azərbaycan dilimizin saflığı ilə yaxından tanış etməklə, Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli xadimləri haqda kitablarda olmayan məlumatları toplayıb şagirdlərə çatdırmaqla V.Əhməd şagirdlərin, valideynlərin və pedaqoji kollektivin sevimlisinə çevrilmişdir. O, işlədiyi dövrdə məktəbdə «Azərbaycan dili və ədəbiyyatı» dərniyi açmış, şagirdlərlə əlavə məşğələlərdə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı ilə bağlı maraqlı «dəyirmi masa»lar keçirmiş, sinifdən xaric tədbirlər hazırlamışdı. M.Füzulinin «Leyli və Məcnun», H.Cavidin «İblis», C.Cabbarlının «Almas», İ.Əfəndiyevin «Mahnı dağlarda qaldı» və s. əsərləri məktəb səhnəsində tamaşaya qoyaraq şagirdlərin teatra, ədəbiyyata, doğma dilimizə olan məhəbbətlərini artırmışdır. V.Əhməd kənd məktəbində işləyən zaman tez-tez inşa müsabiqələri keçirdər, hər bir şagirdə fərdi yanaşaraq, onlarda Vətənimizə, ədəbiyyatımıza məhəbbət hissi aşılada bilmişdir. Zəif oxuyan şagirdlərlə fərdi məşğələlər aparmış, dərstdən yayınan uşaqları dərniyə cəlb edərək onları

tamaşaya hazırlanan əsərlərdə rollar həvalə etmişdir. Bu yolla dərsdən yayınan bütün uşaqları təzədən məktəbə cəlb edə bilmişdir. Onu da qeyd edim ki, V.Əhməd Şamaxının Dərəkənd orta məktəbində müəllim işlədiyi dövrdə o, Şamaxının ədəbi mühitində də bir dönüş yarada bilmişdir. Gənc yazarlarla söhbətlər aparmış, məsləhətlər vermiş, şerlərinin respublika mətbuatında çap olunmasında əsil yardımçı olmuşdur.

V.Əhməd müəllimlik fəaliyyəti dövründə Dərəkənd orta məktəbinin sorağı, orada keçirilən tədbirlərin sədası, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fənni tədrisindəki uğurlar artıq respublika maarifinə səs salmışdır. V.Əhmədin müəllim kimi qabaqcıl təcrübəsi respublikada yayılmış, verdiyi açıq dərslər uğurla qarşılanmışdır.

Müəllim üçün ən böyük xoşbəxtlik şagird sevgisini qazanmaqdır. V.Əhmədsə bu sevgini çox qısa zamanda öz işgüzarlığı, qabiliyyəti, savadı və seçdiyi sənətə vurğunluğunun sayəsində qazana bilmişdir

TƏBRİK

Azərbaycan Kütləvi İnformasiya Vasitələri İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Rəyasət Heyətinin qərarı ilə Azərbaycan mətbuatında, teleradio proqramlarında uzun müddətli səmərəli, uğurlu fəaliyyətinə, publisistik əsərlərinə və Azərbaycan-İran ədəbi-jurnalistik əlaqələrinin möhkəmləndirilməsində xidmətlərinə görə filologiya elmləri namizədi, yazıçı-jurnalist Vüqar Əhməd (Vüqar Mikayıl oğlu Əhmədova) «Araz» Ali Ədəbi mükafatı verilmişdir.

«Səhər» 15 oktyabr, 1994

BORÇALILARA HƏDİYYƏ

Azərbaycan Dünyası Nəşriyyatının baş redaktoru Vüqar Əhməd özünün yenicə çapdan çıxmış kitablarından 200 ədədini borçalılara hədiyyə vermişdir.

«Səhər» 19 mart, 1993

DAHI FÜZULİYƏ EHTİRAMLA

Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Mövlanə Məhəmməd Füzuliyə iltifat əlaməti olaraq Beynəlxalq Humanitar Fond və AzərKİVİHİ-nin Sponsorlar Şurası tərəfindən təsis edilmiş xatirə mükafatları bu il ilk dəfə olaraq öz sahiblərini tapmışdır.

Fondun rəhbərliyi və sponsorlar şurasının qərarı ilə «Mövlana Məhəmməd Füzuli - 500» fəxri diplomları ilə təltif edilənlərin sırasında yazıçı və ictimai xadimlərdən Anar Rzayev, Elçin Əfəndiyev, Oqtay Salamzadə, görkəmli füzulişünaslar, professor Əlyar Səfərli, professor Sabir Əliyev, professor Rafael Hüseynov, professor Azadə Rüstəмова, Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Fuad Qasımzadə vardır.

Füzuli yubileyinə yaradıcılıq töhfəsilə gəlmiş alim və tədqiqatçılar sırasında dosent Firuz Sadıqzadə, filologiya elmləri namizədləri Vüqar Əhməd, Lalə Əlizadə, Vəcihə Feyzullayeva, filologiya elmləri doktoru Nüşabə Araslı da fəxri diplomlara layiq görülmüşdür.

Füzuliyə həsr olunmuş tədbirlərin yüksək bədii səviyyədə keçirilməsində fərqlənmiş müəllim tələbə kollektivlərindən Azərbaycan Ali Tətbiqi Elmlər Kolleci, «Açıq söz» qəzeti Elm və Təhsil Mərkəzinin «Təfəkkür» İnstitutu diplomçular cərgəsindədir.

«Zaman» (Türkiyə) qəzetinin yaradıcı kollektivi də bu cərgədə öz şərəfli yerini tutmuşdur.

«Səhər» 14 dekabr 1994

**V.ƏHMƏDİN TAMAŞAÇILARLA
GÖRÜŞLƏRİNİN EFİR
KÖRPÜSÜNDƏN**

«ARZULU DÜNYAM»

«...Sözləri Vüqar Əhmədir». Bu kəlmələrə qulağımız elə öyrəşib ki! Televiziya ekranlarımızda nümayiş etdirilən, radio dalğalarında səsləndirilən musiqi proqramlarının əksər hallarda yaddaqalan nömrələrinin sözləri və bəzən elə musiqi də gənc həmkarımız, Az.TV-nin Musiqi verilişləri redaksiyası baş redaktorunun müavini, istedadlı şair, tənqidçi-ədəbiyyatşünas Vüqar Əhməd məxsusdur...

İnsanın böyüklüyü sadəliyindədir. Gözəllik və məhəbbət aşiqi Vüqar Əhməd də öz sadəliyi, səmimiyyəti ilə seçilən şəxslərdəndir. Hər gün çiyin-çiyinə çalışdığı kollektiv üzvləri, ünsiyyətdə olduğu sənət adamları onun təmiz ürəyi, geniş qəlbinin işığında dadlı-duzlu söhbətlərini həvəslə dinləyirlər. Belə anların şəhd-şirəsini çağdaş ədəbiyyatımız, musiqi sənətimiz haqda incələmələr, fikir və mülahizələr təşkil edir. Bir tərəfdən də Vüqarın yeniyetmə yaşlarından sehrinə düşdüyü poeziya və musiqi... Əslində, o öz sözünü ruhi qida aldığı bu yöndə deməyi daha çox xoşlayır: tutarlı və vüqarlı!

Nə çoxu, azı arzulayıram
Minlərlə arzu arzulayıram.
Arzular ümman, arzu nə boldu
Arzulu dünyam taleyə yoldu.

Vaxtilə Vüqarın isti bir ürəklə qələmə aldığı bu misralara duyğusuz yanaşmaq olmur. İndi dillərdə gəzən bir mahnıya (ilk dəfə Brilliyant Dadaşovanın ifasında) çevrilmiş bu sözlərə görə bəzən yaxın dostları, həmkarları ona sataşmaqdan da qalmırlar: «Arzular deyə-deyə hər diləyinə yetibsən, məşallah».

Doğrudan da Vüqar Əhməd bu gənc yaşında dünyanın çox üzünü görüb, çox şeyə nail olubdur. Nəğməkar şairin qələmindən çıxan yüzlərlə şerə mahnılar bəstələnib, neçə-neçə ifaçı məhz bu mahnılarla populyarlıq qazanıbdir: «Anam mənim» (müğənni Baloğlan Əşrəfov), «Arzular» (müğənni Brilliant Dadaşova),

«Bacılar» (müğənni Yusif Mustafayev), «Sevdiciyim» (müğənni İzzət Bağirov)...

Muğam sənətimizin, musiqi tariximizin öyrənilməsi və təbliğində də onun zəhməti böyükdür. Vüqar Əhməd ona yaxın poetik, elmi və publisistik kitabın müəllifidir.

Sevindirici haldır: istedadlı həmkarımızın geniş yaradıcılıq fəaliyyəti ictimai təşkilatlar iş adamlarının da diqqətindən kənar qalmır. İyunun 5-də «Azəri Kastel-Xırdalan» Şirkətinin sponsorluğu ilə Respublika sarayında keçiriləcək gecədə yüzlərlə sənətsevər Vüqar Əhməd poeziyasının işığına toplaşacaq. Gecədə Ağaxan Abdullayev, İlhamə, Brilliant Dadaşova, Nisə Qasımova, Aygün Kazımova, Ruhəngiz Allahverdiyeva, Mətanət İskəndərli, Manana, Səməd Səmədov, Yusif Mustafayev, Baloğlan Əşrəfov, İzzət Bağirov və daha neçə-neçə xanəndə və müğənni iştirak edəcəkdir. Gecənin musiqi rəhbəri Ramiz Mirişli, televiziya rejissoru Nailə Əkbərova, aparıcısı Könül Həbibqızıdır.

Bu ecazkar görüşün videoyazısı televiziya ilə iyunun 11-də saat 14⁰⁵-də nümayiş etdiriləcək, Vüqar Əhməd poeziyasının nurundan minlərlə tamaşaçıya pay düşəcəkdir.

«Ekran efir» 2 iyun 2001

MƏNİM NƏĞMƏLƏRİM

Yaxın günlərdə «Araz» nəşriyyatında nəğməkar şair, filologiya elmləri namizədi Vüqar Əhmədin «Mənim nəğmələrim» adlı yeni kitabı çapdan çıxıb. Kitaba müəllifin lirik şeirləri, nəğmələri, poemaları, qəzəlləri, digər poetik örnəkləri daxil edilib.

Ötən həftə «Şəhriyat» adına mədəniyyət mərkəzində həmin kitabın təqdimat mərasimi keçirildi. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin Mədəniyyət İdarəsi ilə birgə keçirilən tədbirdə idarənin rəisi, əməkdar incəsənət xadimi, «Dan ulduzu» instrumental ansamblının bədii rəhbəri Həsənağa Qurbanov, xalq artisti Əlibaba Məmmədov, əməkdar artist Tələt Qasimov, kitabın nəşiri Rafiq Babayev çıxış edərək şairi ürəkdən təbrik etdilər.

Sonra xalq artistləri Ağaxan Abdullayev, Mələkxanım Əyyubova, müğənnilərdən Baloğlan Əşrəfov, İzzət Bağirov, Nüşabə Ələsgərli, Yaqut Babayeva, Zöhrə Abdullayeva, Sabir Əliyev,

Mətanət İskəndərli, Səbinə İlyasova, İlkağa Şahbazov, Səidə Dadaşova Vüqar Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş mahnıları ifa etdilər.

Mərasimdə şairin sözlərinə bəstələnmiş yeni mahnılar da səsləndi. Şer və musiqi bayramını xatırladan gecənin aparıcıları xalq artisti Firəngiz Mütəlimova və tənqidçi - jurnalist Alim Nəbioğlu idi.

Hörmətli tamaşaçılar, «Mənim nəğmələrim» kitabının təqdimat mərasimindən hazırlanmış verilişin videoyazısına (televiziya rejissoru Xanım Muradovadır) aprelin 28-də saat 23¹⁰ dəqiqədə baxa bilərsiniz.

«Ekran efir» 20 aprel 2002

VÜQAR ƏHMƏDLƏ GÖRÜŞƏ TƏLƏSİN

Sentyabr ayının 23-də saat 16⁰⁰-da Sumqayıtda Kimyaçılar Mədəniyyət Sarayında nəğməkar şair, ədəbiyyatşünas alim, musiqi tədqiqatçısı, «M.Araz», «A.Şaiq», «M.Füzuli», «Min bir mahnı», «Sənətinin fətəhi», «Məftunedici qələm», «Qızıl açar» mükafatları laureatı Vüqar Əhmədlə görüş keçiriləcək. Gecədə Nisə Qasımova, Ağadadaş Ağayev, Baloğlan Əşrəfov, İzzət Bağirov, Sabir Əliyev, Yaqut Babayeva, Zöhrə Abdullayeva, Məhəbbət Kazımov, Səyyad Əlizadə, İlahə Fəda, Zahidə Günəş, İlkin Fərhadoglu, Elşad və Rəvan Qarayevlər, İlkağa Şahbazov, Səidə Dadaşova, Reyhan İskəndərova, Faiq Yunusoğlu, Aşiq Samirə iştirak edəcəklər. Gecədə nəğməkar şairin təzə-təzə mahnıları səslənəcək. Elə isə Sizi əvəzsiz qələm sahibi Vüqar Əhmədlə musiqili gecəyə dəvət edirik. Unudulmaz gecənin aparıcısı isə tənqidçi-jurnalist Alim Nəbioğludur.

«Min bir mahnı» 14 sentyabr 2002

ƏSL SƏNƏT GECƏSİ

«Araz» nəşriyyatı tərəfindən nəğməkar-şair, filologiya elmləri namizədi, musiqişünas alim Vüqar Əhmədin «Mənim nəğmələrim» kitabı çapdan çıxdıqdan sonra Bakı şəhəri İcra Hakimiyyəti Mədəniyyət idarəsi ilə birgə Şəhriyar adına Mədəniyyət Mərkəzində həmin kitabın təqdimat mərasimi keçirildi.

Budur, saat 18⁰⁰-i göstərir. Aparıcılar Respublikanın xalq artisti Firəngiz Mütəllimova və tənqidçi jurnalist Alim Nəbioğlu səhnəyə çıxıb gecəyə toplaşanları salamlayır. Vüqar Əhmədin yaradıcılığı haqqında məlumat verirlər.

Sonra səhnəyə kitabın nəşiri Rafiq Babayev dəvət olundu. Nəşir kitabın necə yaranması haqqında məlumat verdikdən sonra kitabın ilk nüsxəsini nəğməkar şairə təqdim etdi. Bakı İcra Hakimiyyəti Mədəniyyət idarəsinin rəisi, əməkdar incəsənət xadimi, Gülarə Əliyeva adına «Dan ulduzu» instrumental ansamblının bədii rəhbəri, maestro Həsənağa Qurbanov çıxış edərək Vüqar Əhməd yaradıcılığını təhlil etdi. Gözəl bəstəkarmız Sevil Əliyevanın «Ana» mahnısını pianoda ifa etdi. Respublikanın xalq artisti Əlibaba Məmmədov, əməkdar artist Tələt Qasimov çıxış etdilər. Söz müğənnilərə verildi. İlkağa Şahbazov, Vaqif Gülməmmədov, Əlikram Bayramov, Yaqut Babayeva, Zöhrə Abdullayeva, Səbinə İlyasova, İzzət Bağirov, Baloğlan Əşrəfov, Səidə Dadaşova nəğməkar şairin sözlərinə yazılmış mahnıları ifa etdilər. Respublikanın xalq artistləri Ağaxan Abdullayev, Səkinə İsmayılova, Məmmədbağır Bağırzadə, əməkdar artistlər Nisə Qasimova, Mələkxanım Əyyubova, Ağadadaş Ağayev öz nəğmə töhfəsini gecəyə toplaşanlara ərməğan etdilər. Müğənnilərdən Süleyman Abdullayev, Cabir Abdullayev isə şairin qəzəlləri üstə muğam ifa etdilər. Bəstəkardan Nailə və Hikmət Mirməmədlilər, Əli Baxış, şair Tofiq İmişli şairin yaradıcılığına yüksək qiymət verərək onunla işləmələrindən zövq aldıklarını vurğuladılar. Aparıcı Vüqar Əhmədin anası Hacı Almaxanım ananı da səhnəyə dəvət etməyi unutmadı. Ana sevincindən kövrələ-kövrələ oğlu haqqında danışdı. Firəngiz xanımın ifasında şairin «Anam mənim» şeri gur alqışlarla qarşılandı. Akademik, dünya şöhrətli təbib Əhliman Əmiraslanovun təbrik teleqramı oxundu. Axırda şair təzə şeirlərini də oxudu.

Şer, musiqi gecəsini xatırladan təqdimat mərasimi müğənni Mətanət İskəndərlinin ifasında nəğməkar şairin sözlərinə Ramiz Mirişlinin bəstələdiyi «Azərbaycan» mahnısı ilə başa çatdı.

Biz də Vüqar müəllimi ürəkdən təbrik edir, ona uğurlar arzulayır və yeni-yeni şeirlərinizi gözləyirik!

«Axşam qəzeti» 11-17 may 2002

NƏĞMƏLİ SƏTİRLƏR

Respublikamızın ədəbi və musiqi ictimaiyyətinə yaxşı tanışdır Vüqar Əhməd. Ədəbiyyatşünas alim, musiqi tədqiqatçısı, tənqidçi, jurnalist V.Əhməd ondan çox kitabın, beş yüzə yaxın məqalənin, yüzlərlə teleradio verilişinin müəllifidir. Bütün bunlarla yanaşı o, nəğməkar şairdir. Sözlərinə çağdaş bəstəkarlarımız beş yüzdən çox mahnı bəstələyiblər.

Milli televiziyaımız nəğməkar şairin mahnı yaradıcılığını əks etdirən «Nəğməli sətirler» silsiləsindən veriliş hazırlayıb (televiziya: 7 dekabr, saat 21²⁰)

«Ekran-efir» 7 dekabr 1999

SÖZLƏRİ VÜQAR ƏHMƏDİNDİR

Fonotekamızın rəflərində şair-jurnalist Vüqar Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş xeyli mahnı var. Populyar müğənnilərin ifasında səslənən bu mahnılara vaxtaşırı efir dalğalarında qulaq asırsınız.

Bu günlərdə Vüqar Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş ilk mahnı albomu işıq üzü görüb. Nəfis, incə zövqlə işlənmiş bu albomda Nailə Mirməmmədli, Rauf Məmmədov, Zamiq Əliyev və özünün mahnıları toplanıb. Mahnıların ifaçıları respublikanın əməkdar artistləri İlhamə, Ağaxan Abdullayev, müğənnilərdən Brilliant Dadaşova, Zahidə Məmmədsalahova, Zöhrə Abdullayeva, Simarə İmanova, Sabir Əliyev, Baloğlan Əşrəfov və İzzət Bağirovdur.

Biz, həmkarımız Vüqar Əhmədi ilk mahnı albomu münasibətilə təbrik edir, ona yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Sizi isə əziz dinləyicilər, sentyabrın 6-da saat 12²⁵ dəqiqədə Vüqar Əhməd və onun sözlərinə yazılmış mahnılarla görüşə dəvət edirik.

«Musiqili görüşlər»də bizimlə olun.

«Ekran efir» 29 avqust 1997

Görüşlər çoxdur, biz isə Sizə onların bir qismini təqdim etdik.

**SƏNƏTKARLARIMIZIN VÜQAR
ƏHMƏD HAQQINDA
DEDİKLƏRİ**

Ramiz Mirişli - bəstəkar, xalq artisti professor:

-Vüqar Əhməd çox maraqlı bir insandır. Həm ədəbiyyatı, həm də musiqini çox gözəl bilir. Ələlxüsus da xalq musiqisini. Bu da ondan irəli gəlir ki, musiqi ilə gənc yaşlarından məşğul olub və musiqi təhsili alıb. Bu da onun şerlərində öz əksini tapıb.

Vüqar Əhmədin bir neçə kitabları dərc olunub. Bunlardan biri musiqi aləminə həsr olunub və musiqisevərlər tərəfindən rəğbətlə qarşılıb. Vüqar Əhmədin onlarla şerinə bəstəkarlarımız tərəfindən mahnılar bəstələnib. Onun bu yaxınlarda şerlərindən ibarət bir kasset albomu işıq üzü görüb və bu da ona misal ola bilər. Və bu albomdakı mahnılar da bizim görkəmli müğənnilərimiz tərəfindən ifa olunub. Mən də V.Əhmədin bir neçə şerinə mahnı bəstələmişəm. «Mavi dünyam», «Sevgi bayatıları», «Dünyanın sevinci», «Aysel», «Demə, eşqə düşmüşəm». Mənə elə gəlir ki, gələcəkdə də belə istedadlı şairlərlə yaradıcılıq əlaqəsini davam etdirəcəyəm. Ona yaradıcılıq işində uğurlar arzulayıram.

Mobil Babayev, bəstəkar:

-Vüqar Əhməd haqqında çox sox deyə bilərəm. Bilmirəm ona bəstəkar deyim, şair deyim, yoxsa ədəbiyyatşünas deyim. Sadəcə onu deyə bilərəm ki, Vüqarın gənc olmasına baxmayaraq o, çox istedadlı bir insandır. Onu tək biz bəstəkar dostları deyil, bəlkə də bütün incəsənət xadimləri – sevir və hörmət edir. Hal-hazırda Vüqar Əhmədin sözlərinə bir mahnı bəstələyirəm və bu mahnını da müğənni Aygün Hübətova ifa edəcəkdir. Vüqarın yaradıcılıq işlərində yeni-yeni müvəffəqiyyətlər arzulayıram. Əminəm ki, onun pərəstişkarları bu təzə qədəm qoyduğumuz ildə də yeni mahnılarını müğənnilərimizin ifasında eşidəcəklər.

Rauf Məmmədov, bəstəkar:

-Vüqar Əhmədlə mənim tanışlığım 1986-cı illərdən başlayıb. Onunla 1993-cü ildə bir yerdə çalışmışıq. Onun şerlərinə mənim musiqi bəstələdiyim bir çox mahnılar var ki, o mahnılar indiki populyar müğənnilər tərəfindən ifa edilib və rəğbətlə də qarşılıb. «Eşqinə qul olmuşam» mahnısını Şamo İsayev ifa edib. Bal oğlan Əsrəfovun ifa etdiyi «Anam mənim, Zöhrə Abdullayevanın

«Qarabağdayam», Yusif Mustafayevin «Bacılar», yenə Zöhrə Abdullayevanın «Bilə-bilə» mahnısını ifa edilib və artıq o mahnılar indi populyarlıq qazanıb. Vüqar Əhmədin dini mövzuda yazdığı şerlərin musiqisi də çox gözəldir və mən onun «Ya Rəbbim» dini şerinə musiqi bəstələyirəm. «Qardaş» haqqında şerinin musiqisi üzərində işləyirəm. Vüqar Əhmədə sürpriz kimi bir şeyi qeyd etməyinizi istərdim. Onun «Sevgilim» şerinə mən musiqi bəstələməli idim. Lakin mən onu «Sevgilim» yox «Afətim» kimi musiqi bəstələdim. Həmin mahnı həm məndən, həm Vüqar Əhməddən onun gözəl, mehriban bacısı Afət xanıma bir hədiyyədir. Mahnını sevimli müğənnimiz Sabir Əliyev ifa edəcək.

Ümumiyyətlə, Vüqarın şerlərinə bəstələdiyim 12 musiqisini albom kimi işləyib musiqisevərlərə və Vüqarsevərlərə təqdim edəcəyəm.

Vüqar mənim həm özümün, həm ailəmin ən yaxın dostudur. Onun çox böyük ürəyi, gözəl bacarığı, həyata çox aydın baxışı var. Həm elm sahəsində, həm ədəbi sahədə Vüqar dəst-xətti artıq özünə yer tapıb və mənə elə gəlir ki, gənc nəslin nümayəndəsi üçün bundan böyük xoşbəxtlik günlər və mübarizələrlə dolu həyatda dönməzlik arzu edirəm. Qoy Tanrı özü ona yar olsun!

Arif Babayev, xalq artisti, professor:

-Vüqar Əhməd gənc nəslin ən öncül nümayəndəsi kimi mənim həmişə məhəbbətimi qazanıb. Vüqar çox zövqlü şairdir. Xatırladım ki, hətta mənə də şer yazıb və mən bundan çox məmnun oldum. Vüqarın çox incə, gözəl musiqi duyumu var. Bir də ki, o mənim stilimə uyğun mahnı mətni yazarsa mən onu məmnuniyyətlə ifa edərdim. Onun dini şerlərinə bəstələnmiş mahnılara daha çox qiymət verirəm. Həm də mənim dostumdur. Elə ona görə də mən ona xoşbəxtlik arzu edirəm. Bir də arzu edirəm ki, muğam xalq sənətinə çox diqqətli oldubu kimi onun bəzi problemləri ilə də daha çox məşğul olsun. Ona ən gözəl cünlərin ləzzətini diləyirəm.

Nailə və Hikmət Mirməmmədli (bəstəkar)

Vüqar Əhmədin populyar mahnılarının səslənməsində Nailə və onun həyat yoldaşı Hikmət Mirməmmədlinin çox böyük əməkləri olmuşdur. Məhz ona görə də onlarla görüşüb söhbət etmək bizim üçün daha maraqlı idi. Beləliklə söhbətə birinci Nailə xanım başlayır:

-Vüqarla biz hələ sənət dostluğundan çox qabaq məhəllə qonşusu olmuşuq. Valideynlərimizin çox yaxın mehriban münasibətləri olub. Rəhmətlik atası da çox gözəl, sadə insan idi. Həyat elə gətirdi ki, sənət yolunda da Vüqarla birgə işləməli olduq.

Söhbətə Hikmət qoşulur:

-Şəxsən mənim Vüqarla ilk yaxın tanışlığım 1992-ci ildən başlayıb. O vaxt Vüqar Gürcüstanda azərbaycanlılar üçün konsertlər təşkil edirdi və bu iş çox əmək sərf edirdi. Növbəti konsert səfərlərinin birində orada tanış olduq və Bakıya qayıtdıqda o mənə beş şerini təqdim etdi. Xoşbəxtlikdən şerdə o qədər musiqi duyumu vardı ki, elə beşinə də musiqi bəstələdim. Nurlan Əzizbəylinin «Cənnət dünyam» mahnısı, «Niyə məhəbbətim bu sayaq oldu» mahnısını isə Anaxanım Tağıyeva ifa edirdi, özü də yenə Nurlan Əzizbəyli ilə.

Nailə xanım:

-Vüqar Əhmədin sözlərinə mənim bəstələdiyim «Gecələr» mahnısını sevimli müğənnimiz Brilliyant Dadaşova 1994-cü ildə yeni il gecəsində ifa etdi. Bundan sonra biri-birinin ardınca hər əlamətdar gündə Brilliant xanıma Vüqar Əhmədin sözlərinə musiqi bəstələməyə başladım. Novruz bayramında «Novruz», İstiqlal günündə «İstiqlal», 1995-ci il gecəsində «Xatirələr», «Sənə bir sözüm var» və Vüqarın şəxsən Brilliant Dadaşovaya həsr etdiyi «İzim qalacaq» mahnısını ilin ən populyar mahnısı adını aldı. Bundan başqa radio «Sara»nın təklifi ilə «Arzular, istəklər» verilişinə «Arzular» musiqi girişi bəstələdim və bunun da sözləri Vüqar Əhmədir. Bundan başqa «Xəzər» mahnısı, «Neylərdin, İlahi» mahnısı radio «Sara»da səslənib. Vüqarın anası həm də çox dinə qiymət verən insandır. Məhz buna görə Vüqarın dini şerlərinə də həmçinin musiqi bəstələmişəm: Hikmətin «La İllahə İlləllah», «Həzrət Əli» nohə üstündə cahargah muğamı əsasında idi

ki, İslam Rzayev o mahnını ifa edir. Ağadadaş Ağayevin ifa etdiyi «Vuruldu», Nisə Qasımovanın oxuduğu sözləri Vüqar Əhmədə aid «Nələr oldu», «Köməyim ol, ey Allah», Aygün Kazımovanın ifa etdiyi «Bitməyəydi heç zaman», Hikmətin isə «Sən oldun sən» mahnısına musiqi bəstələmişik. Elçin Cəlilovun «Al qoynuna sən məni», İlhəməninin «Məni duyan bir aşiq», Rühəngiz Allahverdiyevanın «Sən də mənsiz» mahnılarının sözləri də Vüqar Əhmədin dir. Bundan başqa Hikmətin Vüqarın sözlərinə bəstələdiyi «Yetmədi, yetmədi» Elmira Rəhimova tərəfindən, «Keçir günlərim» Zöhrə Abdullayeva tərəfindən ifa olunur. İslam Rzayevin ifa etdiyi nohə üstündə Allaha müraciət kimi səslənən «Ürəyim yar əlindədir», «Ya Rəbb» dini mahnısı da həmçinin Allaha müraciət xarakterlidir. Bu mahnını Aygün Bayramova ifa edəcək. N.Əzizbəyli «Bakı» mahnısını ifa edir. Arif Babayevlə «Yarə mən yalvarıram», «Sən əbədi ol qonağım» mahnısı üzərində işləyirik.

Ümumiyyətlə Vüqar Əhmədin sözlərinə Hikmətlə mənim 500-dən artıq mahnımız var.

Hikmət:

- Vüqar Əhmədlə işləmək bizim üçün çox asandır. Ona görə ki, Vüqarın şerlərində musiqiyə uyğun düzəlişlər aparanda o, bundan incimir. Onun yumşaq, sadə xarakteri insanlığından xəbər verir. Vüqarla işləmək mənim üçün, Nailə üçün həmişə asan və gözəl olub. Bundan sonra da bizdə Vüqarın sözlərinə yazılmalı çox mahnılarımız var. Əminəm ki, Vüqarla bizim münasibətlərimiz bundan sonra da davam edəcək. Vüqara səma qədər aydın sabahlar, gözəl arzular diləyirəm.

Nailə:

-Vüqarın həm şəxsiyyətinə, həm sadəliyinə böyük hörmətim var. Onunla işləmək mənim üçün böyük şərəfdir. Vüqara can sağlığı, uzun ömür, ailə səadəti və adı kimi Vüqarlı ömür yolu arzu edirəm.

* * *

Niyaməddin Musayev, xalq artisti:

-Vüqar haqqında danışmaq mənim üçün çox xoşdur. O, yalnız mənim deyil, həm də bütün müğənnilərin, bəstəkarların, işlədiyi kollektivin sevimlisidir. Onun mahnılarında bir axarlıq, ritmiklik,

mənə hiss olunur ki, sevimli müğənnilərimiz tərəfindən sevilə-sevilə ifa olunur. Onun mahnılarını diqqətlə dinləyirəm və yaqın ki, yaxın günlərdə öz stilimə uyğununu ifa edəcəyəm.

Vüqar Əhməd həm də xalq musiqisini çox gözəl bilir. Gənc istedadların üzə çıxarılmasında çox böyük əməyi var. Müğənnilərimizin əməyini yüksək qiymətləndirir və bu da «Şahnaz sədası» kitabında öz əksini tapıb. Eyni zamanda Vüqar gözəl ədəbiyyatşünas və tənqidçidir. Bir çox kitabları işıq üzü görüb. Arzum budur ki, Vüqar «professor» elmi adına layiq görülsün.

* * *

Zöhrə Abdullayeva, müğənni:

-Günlərin birində Vüqar Əhməd mənə zəng vurub dedi ki, bəstəkar Rauf Məmmədov «Qarabağdayam» şerimə musiqi bəstələyib. İstəyirəm onu siz ifa edəsiniz. Çünki, bu mahnı sizin qəlbinizə daha yaxındır. Bundan başqa oxuduğum «Bilə-bilə», «Sevindir mənə» mahnısının sözləri də Vüqarındır.

Vüqar Əhməd gözəl və sadə insan, istedadlı ədəbiyyatşünas və tənqidçidir. Onun mahnıları tək mənim yox, bütün müğənnilər tərəfindən sevilə-sevilə oxunur. Gənc yaşlarında bu qədər sevilmək hər bir sənətkara nəsb olmur. Vüqar Əhmədə yaradıcılığında uğurlar, müqəddəslik və xoş günləri arzulayıram.

* * *

Brilliant Dadaşova, əməkdar artist, Teleradio şirkətinin solisti:

-Vüqarla bizim dostluğumuzu bağlayan musiqidir. Vüqar mənim ailəmlə, yoldaşım ilə dostluq edir. Mən Vüqar Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş musiqiləri həmişə ürəklə oxumuşam. Mahnılarımın çoxusunu bəstəkar Nailə Mirməmmədli ilə işləmişəm. Hər yeni il gecəsində, Novruz bayramlarında yeni mahnılar ifa edirdim. «Gecələr», «Novruz», «İstiqlal», «Xatirələr», radio «Sara»da tez-tez səslənən «Arzular», «Xəzər» mahnısı, «Neylərdin İlahi» və Vüqarın mənə şəxsən həsr etdiyi «İzim qalacaq» mahnıları və s. «İzim qalacaq» mahnısı 1996-cı ildə ilin ən yaxşı mahnısı hesab olundu. Düzü, mən «İzim qalacaq» mahnısını ifa edən ərəfədə çox tərəddüd etdim. Vüqarın öz sadə dili olduğu kimi, şerləri də ürəyəyatımlığı ilə sevilir. Vüqara mənim, ailəmin çox böyük hörmətim var və mən həmişə bu dostluğa şadam. Vüqara həyat

yollarında böyük uğurlar arzulayıram. Həmişə onun sözlərinə mahnı oxumaq da böyük arzumdur. Vüqara ucalıq, məhəbbət və ailə səadəti arzu edirəm.

* * *

Hacı Ağaxan Abdullayev, xalq artisti:

-Əgər Vüqar haqqında nəşə bir söz demək mənə də qismət olubsa, o zaman mən özümü çox xoşbəxt hiss edirəm. Çünki, Vüqar olduqca istedadlı və talantlı bir gənkdir. O, həm biz müğənnilərin, həm bəstəkarların, həm də xalqın sevimli nəğməkarıdır. Vüqarın «Ya Məhəmməd Füzuli» mahnısını mən ifa etmişəm...

Vüqara yaradıcı işlərində yeni-yeni nailiyyətlər, həyatda ən gözəl nemət olan cansağlığı və xoşbəxtlik arzulayıram.

* * *

Qədir Məmmədov, müğənni:

-Əgər Vüqar Əhməd haqqında xoş söz demək mənə də nəşib olursa, mən buna çox şadam.

Vüqar haqqında həm bir insan kimi, həm güclü filoloq, həm də duyumlu şair kimi çox söz demək olar. Vüqarla mənim dostluğum var və mən bu dostluq etdiyim müddət ərzində təəssüf edirəm ki, onun mahnısını ifa etməmişəm. Amma çox güman ki, yaxın bir vaxtda Vüqar Əhmədin şerinə bəstələnmiş mahnının növbəti ifaçısı olacağam. Mən həyatda özümə nə arzu edirəmsə, Vüqar Əhmədə də onu arzu edirəm. Həyatın məna dolu, keşmə-keşli yollarında hamar cığır və bu cığırın sonunda isə bundan uca mövqə fəth etməyi arzu edirəm.

* * *

Elşad Qarayev, müğənni:

-Mənim Vüqar Əhmədlə tanışlığımın qəribə tarixçəsi var. 1991-ci ildə Novruz bayramı ərəfəsində «Muğam» teatri ilə İrana getmişdik. Orada otelə gedərkən otaqda gördüm kimsə mənə farsca müraciət etdi. Mən isə farsca bilmədiyimə görə tərcüməçi axtardım ki, görüm bu adam nə deyir. Bir də gördüm ki, Vüqar bərkdən gülüb özünü təqdim etdi və tanışlıq verdi. Dedi ki, mən tərda müşayət edəcəyəm sən oxu, elə də etdik. Və çox da maraqlı alındı. Beləliklə Vüqarla mənim dostluğum başlandı. 1996-cı ildə

isə o, mənim mahnılarımın fonda düşməsində çox yaxından köməklik göstərdi. Baxmayaraq mənim ifa etdiyim «Zəngi» mahnısına qəzətdə iradını bildirmişdi və mən o iradın yerində olduğuna görə bizim dostluğumuz daha da yaxınlaşdı. Vüqar Əhməd səmiyyətinə, insanlığına və yüksək elmi bacarığına görə çox diqqətə və məhəbbətə layıqdır. Onun şerləri, istərsə də danışq təzi adama sanki rahatlıq, həvəs gətirir. Həyatda mübariz olan Vüqar Əhmədə ən xoş diləyim ailə xoşbəxtliyi, elmdə yüksəliş, ədəbiyyatda ulduz, musiqidə şirinlikdir. Səni həmişə bəxtiyar görək, Vüqar Əhməd!

* * *

Baloğlan Əşrəfov, müğənni:

-Vüqar Əhmədlə mən bir neçə vaxtdır ki, dostluq edirəm və bu dostluqdan da çox məmnunluq hissi duyuram. Onun şerlərinə bəstələnmiş mahnıları ifa etmək mənim üçün həmişə xoş olub. Vüqarın «Anam mənim» şerinə bəstələnmiş mahnını ifa edəndə, o mahnının həm sözləri, həm musiqisi çox məhəbbətlə qarşılandı. Bu yeni il gecəsində ifa etdiyim «Gül üzlü yarım» mahnısının sözləri də həmçinin Vüqar Əhmədə məxsusdur. Vüqarın gözəl düşüncəsi, yüksək intellektual səviyyəsi və həddən ziyadə sadəliyi onu tanıyanlara sevdirməyə bilmir. Bunu onun şerlərində, istər təfəkküründə çox böyük həssaslıq və həyat eşqi var və mən arzu edərdim ki, bu həyat eşqi heç zaman sönməsin. Biz nəğməkarların onun kimi insana, onun kimi şairə həmişə ehtiyacımız var. Vüqara böyük uğurlar, həm də Tanrı yolçüsü kimi müqəddəslik arzu edirəm.

«Bakı-post» qəzeti
02.02.1998

V.Əhməd haqda sənətçilərimizin fikirləri çoxdur. Həmin fikirləri toplayıb bir kitab yazmaq olar. Ancaq biz Sizə səmimi fikirləri təqdim edirik.

İSTEDADLI PUBLİSİST, NƏĞMƏKAR ŞAİR

Vüqar Əhməd gözəl xasiyyətli, sözüünə düz, dostluğa sədəqətli, öz işini bacaran gözəl istedadla malik olan publisist, nəğməkar bir şairdir. Onun yaradıcılığı Azərbaycan xalqına bəllidir. Çünki onun artıq ona qədər kitabı çıxmış və mahnıları müğənnilərin dilində əzbər olub, xalqın qəlbinə yol tapmışdır. Vüqar Əhməd güclü bir publisist şair olmaqla bərabər, gözəl bir bəstəkardır. O, bütün alətlərdə ifa etməyi bacarır. O, nə qədər şerlərə musiqi bəstələmişdir. Bir gün Vüqar Əhməd məni gözəl muğam ustası Səfər Məmmədovun məşq otağına qonaq dəvət etdi. Orada bir neçə alətlər var idi. Vüqar Əhməd əvvəl tarı sinəsinə basdı, bir muğam çaldı ki, sözün düzü mən ona heyran qaldım. Sonra o, tarı yerinə qoyuğb kamançaya əl atdı. O, kamançanı elə çaldı ki, sanki kamança ağlayırdı. Kamançadan sonra qavala əl atdığını görəndə doğrusu ilhama gəldim, aşağıdakı şer misraları qəlbimdən keçdi

Tarı basdı sinəsinə
Muğam çaldı Vüqar Əhməd.
Sanki tarın simlərindən
İlham aldı Vüqar Əhməd.

Tarın həzin-həzin səsi,
Valeh etdi hər bir kəsi.
Artdı yazmağa həvəsi,
İlham aldı Vüqar Əhməd.

Tarı qoydu bir tərəfə,
Kamança düşdü hədəfə.
Ağladı kaman bu dəfə,
İlham aldı Vüqar Əhməd.

Bir az da qavalı çaldı,
Tofiq ondan ilham aldı.

Xudaya, barmaqlar baldı,
Bir dəryadı, Vüqar Əhməd.

Biz heç də onun yaradıcılığını şerlə, sözlə, xalqımıza tam izah edə bilmərik. Ən gözəli odur ki, onun yaradıcılıq gecələrinin birində iştirak etmək. Mən nəğməkar şairimiz Vüqar Əhmədin Sumqayıtın «Kimyaçılar» sarayında keçirilən yaradıcılıq gecəsində iştirak etdim. Orada çoxlu müğənnilər və aktyorlar iştirak edirdi. Müğənnilər Vüqar Əhmədin sözlərinə bəstələnmiş mahnıları o qədər gözəl ifa edirdilər ki, dinləyicilərin alqışlarının ardı-arası kəsilmirdi. Orada mənim dostum, Azərbaycan xalqının sevimli müğənnisi Baloğlan Əşrəfov mənə söz verdi. Mən səhnəyə çıxıb tamaşaçılar içərisinə baxanda, nəğməkar şairimiz Vüqar Əhmədin anasını tamaşaçılar arasında gördüm. Mənə aydın oldu ki, Vüqar Əhməd bütün konsertlərə özü ilə bərabər anasını da gətirir. Bu o deməkdir ki, Vüqar Əhməd anaya, torpağa, vətənə, xalqına, ürəkdən bağlı vətənpərvər bir şairdir. Mən üzümü tamaşaçılara tutub dedim:

-Hörmətli tamaşaçılar! Bu gün biz adı dillərdə əzbər olan, səsi radiodan, televiziyanı gələn nəğməkar şairimiz Vüqar Əhmədin nəğmə dolu yaradıcılıq gecəsinin dinləyiciləriyik. Belə gözəl bir axşamda hər bir poeziyanı sevən kəs öz ürək sözlərini nəğməkar şairimiz Vüqar Əhməd haqqında söyləməlidir. Bu sözlərdən biz poeziyaçıların da payına düşür. Əvvəla mən Vüqar Əhmədə öz təşəkkürümü bildirirəm ona görə ki, o, həmişə bütün konsertlərə özü ilə bərabər anasını da gətirir. Bu o deməkdir ki, Vüqar Əhməd anaya, torpağa, vətənə, xalqına ürəkdən bağlı vətənpərvər bir şairdir. Belə vətənpərvər bir şairi Azərbaycan xalqına bəxş eyləyən anaya mən öz təşəkkürümü bildirirəm, onun qarşısında hörmətlə baş əyirəm və ona bir şe-rimi söyləmək istəyirəm.

Dünyaya bir övlad bəxş eyləmişəm,
Adını Vüqar Əhməd söyləmişən.
Azərbaycan xalqın şad eyləmişən,
Zəhmətin bəhrəsin gör bu gün, ana
Bu gözəl axşamda sevin, gül, ana.

Vaxtı ilə gecələr layla çalmısan,
Ağlayanda qadasını almısan.
Xəstələnib, min xəyala dalmısan,
Zəhmətin bəhrəsin gör bu gün, ana,
Bu gözəl axşamda sevin, gül, ana.

Vurmusan o çətin illəri başa,
Bu gün Vüqarlasan konsertdə qoşa,
Deyirəm, ay ana, düz yüz il yaşa,
Zəhmətin bəhrəsini gör bu gün, ana,
Bu gözəl axşamda sevin, gül, ana.

Möhkəm alqışlar səsləndi, alqışlardan sonra çıxışımı davam etdirdim.

-Hörmətli tamaşaçılar! Azərbaycan xalqının vətənpərvər övladı, poeziyamızın vuran ürəyi nəğməkar şairimiz Vüqar Əhmədin şerləri, şerlərinə bəstələnən mahnılar dinləyicilərin qəlbinə geniş yol tapmışdır. Onun şerlərinə qulaq asan hər hansı bir kəs əgər poeziyaçıdırsa, əgər şairdirsə, o, istər-istəməz hansı şerinisə nəğməkar şairimiz Vüqar Əhmədə həsr etməlidir. Ancaq biz Vüqar Əhmədə bir şer yox, on şer həsr etsək də, tək onun yazdığını «Anam mənim» mahnısını əvəz edə bilmərik. Vüqar Əhməd «Anam mənim» mahnısını o qədər gözəl yazmışdır ki, və eyni zamanda, müğənni Baloğlun Əsrəfov onu elə gözəl, məharətlə ifa edir ki, biz poeziyaçılar ona qulaq asanda ilhama gəlirik, hansı şerisə nəğməkar şairimiz Vüqar Əhmədə həsr edib, xalqımıza. Yəni belə gözəl Sumqayıt, Bakı camaatına çatdırmaq istəyirik.

Şerin, adın bəzəyibdir elləri,
Yaz Vüqar Əhməd, əllərin var olsun.
Qələmin mizrab vurdurur tellərə,
Nəğməkar şair, əllərin var olsun.

Bu axşam dost, tanış səndən danışır,
Müğənnilər elə bil ki, yarışır.
Alqış səsi bir-birinə qarışır,
Yaz Vüqar Əhməd, əllərin var olsun.

Musiqi bəstələnib hər şerinə,
Müğənnilər düşüb mahnı meylinə.
Yazanda çıxır təbiət seyrinə
Yaz Vüqar Əhməd, əllərin var olsun.

Vətəndən, anadan ilham almısan,
Ana mahnısının dillərə salmısan.
Ay Baloğlan, oxu, harda qalmısan?
Yaz Vüqar Əhməd, əllərin var olsun.

Tofiqəm, nə arzu edirəm sizə,
Yaşı az etməyin, yetirin yüzə.
Misraları quş təki süzə-süzə,
Yaz Vüqar Əhməd, əllərin var olsun.

Şerdən sonra çıxışımı aşağıdakı sözlərlə sona yetirdim.

-Nəğməkar şair Vüqar Əhməd! Mən sizə poeziya sahəsində ən uca qartal zirvəsi arzulayıram, yazan qələminiz adınız kimi nəğməkar, sözləriniz kəsərli, şerləriniz mənalı, əlləriniz var olsun!

Yaradıcılıq gecəsinin sonunda Vüqar Əhməd özü gözəl çıxış etdi və öz şerləri ilə alqışlandı.

Mən bu yaxınlarda «Gözəl məkan» restoranında keçirilən muğam ustası Səfər Məmmədovun əlli illik yubileyində Vüqar Əhmədin gözəl çıxışına qulaq asdım.

Bir sözlə, desələr Vüqar Əhməd yaradıcılığı bir bulaqdır, mən deyərəm yox, Vüqar Əhməd yaradıcılığı böyük bir dəniz-

dir, dəryadır, özü də söz xəzinəsi tükənməyən dərya. Mən onun yaradıcılığına nə qədər şər həsr etsəm yenə də az hesab edirəm. Ancaq bir poeziyaçı kimi sözümlün sonunda Vüqar Əhməd yaradıcılığına şərlə aydınlıq gətirmək istəyirəm.

Sənə bulaq deyim, bulaq nədir ki,
Böyük bir dənizsən sən, Vüqar Əhməd,
Tükənmir sərvətin, hey yaradırsan,
Dəniz yox, dəryasan sən, Vüqar Əhməd.

Ulduzun sayı var, şerininə yox,
«Ana» mahnısının bərabəri yox.
On kitabın çıxıb, hələ bəlkə çox,
Tükənməz dəryasan sən, Vüqar Əhməd.

Bütün mövzulara sən əl atmısan,
Bu yaşda sən dahilərə çatmısan.
Pişəvəri kitabını yaratmısan,
Tükənməz dəryasan sən, Vüqar Əhməd.

Arabir tar, kaman, düşür eyninə,
Musiqi qoşursan hər bir şerinə.
Mahnın çoxdur ana, vətən, xeyrinə,
Nəğməkar dəryasan sən, Vüqar Əhməd.

Vüqar Əhməd! Səndən nə yazsam azdır,
Yaz, yarat, cavansan, qələmin sazdır.
Heyif, bu qəzətdə mənə yer azdır,
Səndən çox yazardım mən Vüqar Əhməd.

Tofiq İmişliyəm, yazıram düzü,
Səndən uzaq olsun bədnəzər gözü,
Sənə kömək olsun, o tanrı özü,
Tükənməz dəryasan sən Vüqar Əhməd.

Tofiq İMİŞLİ

AXTARIŞ YOLLARINDA

Dünyanın ən çətin, ən ağır və əziyyətli yolu elmə gedən yoldur. Bu yolun sərt dolanbaclarına, enişli-yoxuşlu cığırlarına tab gətirməyə, sinə görməyə çoxlarının hövsələsi çatmır. Dünyanın bu ən çətin yolunu şərəflə addımlamaq üçün insanda tələb olunan başlıca keyfiyyət elmi axtarışlara alim vicdanı ilə yanaşmaqdır. O zaman bu yolun əziyyətlərini təbii bir mənəvi döyüş əvəz edir. Mən Vüqar Əhmədi belə bir çətin yolun yolçusu kimi də görmüşəm, indi bu alim əziyyətinin mənəvi bir duyumla əvəz olunduğunu da görürəm. Çünki, Vüqar Əhməd üz tutduğu hər bir mövzuya ilk yaxınlaşmağı bacaran, hər şeyə həqiqi elmi prizmadan baxmağa can atan alimdir.

Bu yaxınlarda bir xoş xəbər həm bu istedadlı alimi, həm də onun dostlarını çox sevindirdi. Ona filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi verilmişdir. Bu sevindirici xəbərə qədər isə, yüzlərlə yuxusuz gecələr, elmi axtarışlar, tədqiqatçı narahatlığı keçirmək lazım gəlmişdi. Elmə böyük həvəs, tədqiqatçı marağı Vüqar hələ ADPU-nun filologiya fakültəsində oxuduğu vaxtlardan özünü büruzə verirdi. Təsadüfi deyil ki, onun yazıçı Elçinin nəsrinə həsr etdiyi diplom işi böyük maraqla qarşılanmışdı. Ali məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirən Vüqar, 3 il Şamaxıda kənd müəllimi işləyir. Yuxusuz gecələrin hesabına öyrəndiklərini yenə vicdanla öz şagirdlərinə öyrətməkdə, Azərbaycanın mənəvi dünyasının geniş xəritəsi olan yazıçı və şairlərimizi onlara sevdirməkdə davam edir. 3 ildən sonra Vüqar, yenidən kitabxana və arxivlərdə damla-damla Azərbaycanın elm dünyası üçün çalışmaq və yaratmaqla məşğul olur. Aspiranturada oxuya-oxuya Azərbaycan radiosunda çalışır. Vüqarın yeni bir sahədə jurnalistika və musiqişünaslıq sahəsində istedadı az keçmir ki, onu tanıyanları sevindirir. Vüqarın 20-dən çox radio oçerki, musiqili-hekayəsi və konsert oçerki Azərbaycan radiosunun «Qızıl fondu»na daxil olub.

Jurnalistika sahəsində istedadlı qələmi onun elmi, publisist, tənqidi məqalə və yazılarını oxuculara sevdirdikcə Vüqarın həyatına bir sevinc də daxil olur. O, həm Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinə, həm də Azad Qələmlər Cəmiyyətinə üzv qəbul olunur. Baş redaktor vəzifəsində çalışarkən «Novruz» qəzetinin oxunaqlı olmasına və oxucu marağını əsas meyar götürən Vüqar az keçmir ki, «Novruz» qəzetinin nüfuz və hörmətini artırır, onun Azərbaycandan da çox-çox uzaqlarda sevilməsinə can atır.

Məhz bütün bunlara görə 100-dən çox elmi, publisistik, tənqidi, bədii məqalə və yazıların müəllifi, «Azərbaycan dünyası» nəşriyyatının baş redaktoru Vüqar Əhmədin sevinci təbiidir. Axı, onun əsl arzusu aspiranturani başa vurub alim olmaq, həyatını elmi axtarırlara həsr etmək, beləliklə doğma Azərbaycana xidmət etməkdir.

Vüqarın mövzu dünyasına sədd çəkilməyib. Həqiqətən də «Rus uşaq ədəbiyyatı və Azərbaycan» monoqrafiyası, görkəmli Qafur Rəşad Mirzazadənin həyat və yaradıcılığında, maarifçilik baxışlarına həsr olunmuş «Ayineyi-millət» kitabı, nəşr prosesində olan musiqi sahəsində axtarış və tədqiqatı özündə cəmləyən «Şahnaz sədası» oçerklər toplusu, XX əsrin poeziyasında ancaq öz sözünü demiş, Hüseyn Cavidin «Səyavuşun faciəsi» (Ə.Naxçıvanlı ilə müştərək) kitabı, «Hər nəslin öz səsi» tənqidi məcmuəsi İslamın təbliğinə həsr olunmuş «Qurban» kitabçası dediklərimi bir daha təsdiqləyir.

Elmin yolları çətin, ancaq şərəflidir. Bu şərəfli yolu alim vıcdanı ilə bu yaxınlarda 30 yaşı tamam olacaq Vüqar ləyaqətlə addımlamaqdadır. Yollar nə qədər çətin, əzablı olsa da Vüqarın ləyaqətlə addımlamaqdadır. Yollar nə qədər çətin, əzablı olsa da Vüqarın inadından heç vaxt güclü olmayacaq! Bu yolda həmişə ona alim məsləhəti ilə arxa durmuş, Vüqarın dostlarının sevimlisi professor Xeyrulla Məmmədovun da, onu tanıyan dos tlarının da fikri belədir.

Azərbaycan dünyasına yeni bir alim gəlib və özünə məxsus dili ilə, elmi həqiqətlərə söykənmiş dəlillərlə sözünü deməkdədir. Vüqarı Vüqarın özündən də yaxşı tanıyıram. Ona görə də cəsarətlə yazıram. Vüqar elmdə hələ öz böyük sözünü deməyib. Elmin qaranlıq qalan həqiqətlərini işıqlandırmaq üçün Vüqar hələ əziyyətli və çətin yol getməkdə, öz elmi axtarışlarını davam etdirməkdədir.

Vüqara uğurlar arzulayıram!

1993-cü il
Zümrüd ORXAN,
Gürcüstan Parlamentinin üzvü,
millət vəkili, yazıçı-jurnalist

**MÜSAHİBƏLƏR,
MÜSAHİBƏLƏR,
MÜSAHİBƏLƏR...**

İŞLƏRİM DÜZ GƏTİRMƏYƏNDƏ ALLAHA DUA EDİRƏM

-Pərəstişarları arasında yüksək karyeraya malik olan gənc alim, nəğməkar şair, tənqidçi ədəbiyyatşünas Vüqar Əhməddə bu istedad haradandır?

-İstedadı insan sonradan həyatda qazanır. Məktəbdə oxuyanda və sonrakı illər çoxlu mütlaliə etmişəm. Bir sözlə istedadı öz zəhmətimlə qazanmışam. Həm də nəslimizdə olub. Əmim Əhməd Bilal Türk İşçi Teatrının baş rejissoru olub. Həm də tərcüməçi və yazıçı olub. Qardaşım Mövsüm Əhməd bəstəkardır və s.

-Şair Vüqar Əhməd ilk şerini xatırlayırımı?

- Mən özümü şair hesab etmirəm. Yalnız nəğmə yazıram. Bunu şerlərimin birində də etiraf etmişəm:

Şair deyil Vüqar Əhməd,
Hərdən sözə verir zəhmət.

İlk şerimi isə Şüvələnda 1981-ci ildə yazmışam. İnstitutdan pioner düşərgəsinə pedaqoji praktikaya göndərilmişdim. Orada «Gecələr» şerini yazdım.

-İlk nəğməniyə musiqi nə vaxt bəstələnib və hansı müğənni tərəfindən ifa olunub?

-1993-cü ildə Nailə Mirməmmədli «Gecələr» şerimə musiqi bəstələyib və 1994-cü ilin Yeni il gecəsində Brilliant xanım ifa edib.

-Yəqin ki, Vüqar Əhmədin də məhəbbət məhfumu deyilən bir gözəllik ələmi var...

-Əlbəttə, məhəbbət mənə daha yaxındır. Ən əvvəl məhəbbət olmasaydı mənim nəğmələrim də olmazdı. Hansı mövzuda yazıramsa deməli, ona məhəbbətim var. Ümumiyyətlə, məhəbbət mövzularında mahnılarım da az deyil.

-Gözəllik və məhəbbət. Bunlar bir-birilə necə bağlıdır?

-Doğrusu mən gözəllik aşıqiyəm. Mənfə xüsusiyyətdə malik olan hər bir insanın da hansısa bir gözəlliyi var. Həyatın özü gözəldir. Ana gözəldir. Vətən gözəldir. Övlad gözəldir. Dünya gözəldir. Məhəbbətin özü də gözəlliyin bir simvoludur.

-Vüqar müəllim, sarı sim tarın şah simidir. Qəlbimizdə yəqin sarı simə oxşar tellər var. Sizin qəlbinizdəki o tellərə heç toxunan olubmu?

-Mən çox həssas insanam. Ona görə də qəlbimdəki o tellərə toxunmaq çox asandır.

-«Səyavuşun faciəsi» monoqrafiyasında Səyavuşun ideya, məf-kurə problemlərinə, Cavid dünyagörüşünün qüvvətli və zəif cəhətlərinə obyektiv tarixi qiymət vermişiniz. Cavid kimi böyük bir sənət-kara müraciət etmək, onu tədqiq etmək gənc ədəbiyyatşünas üçün çətin deyildimi?

-Orta məktəblərdə Cavid o qədər də geniş təhlil olunmurdu. Həm də Cavid ən çox sevdiyim şairdi. Ona görə də Əbülfəz Naxçıvanlı ilə birlikdə belə bir əsər üzərində işlədik və onu tədqiq etməyə başladıq.

-Hansı mahnılarınıza özünüz musiqi bəstələmişiniz?

-Özüm musiqi bəstələdiyim mahnılarım azdır. Cəmi 4-5 mahnıma musiqi bəstələmişəm. Məsələn, «Yaşayıram sənin üçün», «Söz» və s. belə mahnılarımdandır.

-Mahnılarınızın ən çox hansı müğənnilər tərəfindən ifa olunmağını istərdiniz? Ümumiyyətlə, ən çox sevdiyiniz müğənnilər hansılardır?

-Estradada ən çox sevdiyim müğənni Brilliant xanımdır. Tale elə gətirib ki, son zamanlar onun ifa etdiyi mahnıların əksəriyyətinin sözləri mənimdir. Brilyant xanıma məhəbbətdən irəli gələrək ona «İzim qalacaq» mahnısını həsr etmişəm. Bu mahnım «Mən sənətkaram» adı ilə tanınır. Buna görə də ANS mənə 1996-cı ildə ilin ən gözəl şairi adını verib. (Yəni bu tanışlıqla olmayıb, dinləyicilər özləri mənə səs verib) Xalq musiqisinə gəldikdə, Ağaxan Abdullayevi («Ya Məhəmməd Füzuli») Sabir Əliyevi, Əlibaba Məmmədovu və s. sevirəm. Z.Xanlarovanı çox sevirəm. Türk müğənnilərindən Adnan Şənsəs mənim ən çox sevdiyim müğənnidir. Dünyada 1-ci onu çox sevirəm. O «Səni versinlər ellərə» mahnısını elə bil ki, bütün varlığı ilə oxuyur. Mən çox istərdim ki, mənim sözlərim A.Şənsəsin dilindən eşidilsin.

-Orta məktəbdə oxuyarkən, heç düşünürdünüz mü ki, nə zamansa şair, bəstəkar, «Nəğməkar» olacaqsınız? Yaradıcılığınızdan razısınız mü?

-Razıyam. Çünki, dil-ədəbiyyata meylim var idi. Filologiyanı istəyirdim. Onuncu sinfi bitirdikdə fikirləşirdim ki, hüquqa verim sənədlərimi, yoxsa...

Hüququ niyə sevirdim? Belə ki, son zamanlar cəmiyyətimizdəki pozuntular, əyintilər o qədər idi ki, fikirləşirdim ki, prokuror olsam düzəldərəm. Amma gördüm ki, xeyri yoxdur. Həm də, hüquq fakültəsi çox nüfuzlu fakültə idi.

-Müğənni olsaydınız, hansı mahnınızı ifa edərdiniz?

-Mən müğənni olsaydım «Dilkəş» muğamını oxuyardım. Muğam oxuyardım, muğamı yaşatmaq üçün.

-Vüqar müəllim, bilirik ki, «Gəl, səhərim» verilişini siz hazırlayırsınız? Bu veriliş əvvəllər efirə canlı gədirdi. Sonradan isə hazırlanıb efirə verilir. Bunun efirə canlı getməsinə səbəb nə oldu?

-Bilirsiniz ki, veriliş canlı gedəndə gecə 3-ə, 4-ə kimi çəkirdi. Hardasa evə səhər saat 5-də gedib çıxırdım. Düzdür tamaşaçılarla canlı işləmək bizim üçün çox xoş idi. Ancaq haradasa bizim üçün çətin də idi.

-Bəs nəyə görə «Gəl, səhərim»in ilk aparıcısı olan Yaşar Nuri sonradan gözə görünmədi?

-Yaşar çox istedadlı, talantlı aktyordur. Yaşar eyni vaxtda 2 filmə çəkilirdi, teatrda tamaşaları. Bir günü ssenari ilə gəlib tanış olurdu. O, biri günü məşq... Bütün bunlar onun üçün çətin idi. Yaşar «Gəl, səhərim»lə nəfəs alırdı.

-İncəsənət aləmində sənətinə qiymət verdiyiniz hansı bəstəkarların, müğənnilərin adını çəkə bilərdiniz?

-C.Cahangirov mənim idealım olub. T.Quliyev, R.Mirişli, E.Sabitoğlu, N.Mirməmmədli, M.Babayev sənətinə qiymət verdiyim bəstəkarlardandır. Rauf Məmmədovla, C.Quliyevlə bir yerdə işləmişəm. Müğənnilərin hamısıyla işləmişəm. Bir çoxunun adını çəkə bilərəm. Arif Babayev, C.Əkbərov, Şamo, B.Əşrəfov, B.Dadaşova, M.Kazımov, İ.Bağirov, S. Nəsirov, E.Cəlilov və b.

-Müasir Estrada ulduzları dedikdə kimləri ulduz hesab edirsiniz?

-Brilliant, İlhamə, Aygün... İndi E.Şirinovla, S.Əlizadə ilə yeni mahnılar işləyirəm.

-«*Desəm öldürərlər, deməsəm ölləm*» - *belə bir el məsəli var...*

-Bilsəm ki, öldürürlər, yenə də öz sözümün dalında dururam, sözümün ağasıyam.

Hələ mənə televiziya da bir ad da qoyublar. «Basılmaz insan»...

-1998-ci ildə hansı arzularınızın həyata keçməsinə istərdiniz?

-Arzular çoxdur. Ən böyük arzum torpaqlarımızın geri qaytarılmasıdır. Naxələf insanlar var ki, hər zaman istedadlı adamları gözü götürmür. O cürə insanlar istərdim ki, məndən əl çəksinlər, uzaqlaşsınlar. Xalqıma can sağlığı, xoşbəxtlik arzulaıyram.

-*Bərk əsəbi olanda – əsəbinizi necə sakitləşdirirsiniz?*

-Bərk əsəbi olanda otururam pianonun arxasında və yaxud bir musiqi alətini əlimə alıb çalırım. Evdə heç kəs olmayanda isə as-tadan oxuyuram. Əsəbim onda sakitləşir.

-*Bəs işdə necə?*

-İşdə yoldaşlarım sakitləşdirir, sağ olsun ağsaqqallar. Siqareti bir dənə çəkirəmsə, əsəbləşəndə beş dənə çəkirəm.

-Ən çox hansı şairi, yazıçını sevirsiniz?

-Ən çox sevdiyim şair M.Füzulidir, Hüseyn Cavidin, M.Ə.Sabirin, Ə.Vahidin, Şəhriyarın, M.Cəmilin də əsərlərini sevə-sevə oxuyuram.

Dünya klassiklərindən Əziz Nesini, N.Hikməti, Viktor Hüqo-nu («Səfillər») sevirəm.

-*Ən çox sevdiyiniz və gündəlik oxuduğunuz qəzet?*

-«Ekran-efir» (gülür).

-*Dinə münasibətiniz? Özünüzdə dindar hesab edirsinizmi?*

-Mən dinə çox inanıram, özüm də dindar ailəsindənəm. Məşə-diyəm (anam həm hacıdır, həm məşədi, həm də kərbəlayi). Azər-baycanda nə qədər pirlər, ocaqlar varsa, mən onların hamısında demək olar ki, olmuşam, ziyarət etmişəm. Ziyarətdə olanda na-maz qılıram, dindar olduğum üçün dini mövzularda şerlərim də var. Məsələn: «Həzrət Əli» şəri məşhurdur. A.Babayev onu oxu-yur. Sonra «Uca Tanrım», «Ya Rəbb», mahnılarım var. Bütün işlərim düz gətirməyəndə, Allaha dua edirəm, hamısı yerinə yetir. Allahdan çox razıyam.

-Sevimli məşğuliyyətiniz?

-Tar və kamançamdır.

-Vüqar müəllim, səmimi söhbətinizə görə çox sağ olun. Sizə yaradıcılığınızda uğurlar arzulayıram.

Söhbətləşdi:

**Solmaz HACIZADƏ,
VÜQAR TAHİROĞLU**

«Bakı post» qəzetinin

V.Əhmədə həsr olunmuş «Nəğməkar şair»

xüsusi buraxılışından.

02.02.1998

VÜQAR ƏHMƏD İRAN MƏTBUATINDA

İrannın birinci baş qəzeti «İTTİLAAT» da filologiya elmləri namizədi, tənqidçi-ədəbiyyatşünas, Vüqar Əhmədlə müsahibə dərc edilmişdir. İlk dəfədir ki, qonşu ölkə paytaxtının əsas mətbu orqanlarından biri ədəbiyyatımızın təbliğinə belə geniş yer ayırmışdır. Müsahibənin Azərbaycan oxucuları üçün maraqlı olduğunu nəzərə alaraq fars dilindən tərcüməsini ixtisarla çap edirik.

-Xahiş edirik özünüzü təqdim edin?

Mən ədəbiyyat adamıyam. Adım Vüqar Əhməd, 1963-cü ildə Bakı şəhərində doğulmuşam.

-Ümumiyyətlə, şərə münasibətiniz?

-Quranın dili ilə desək şairlər peyğəmbərlərdən sonra dururlar. Şairin ilahi, ülvi bir ruhu var və dünyanı kəşf etməyə gəlmişdir, şer də şairin kəşfidir.

-Sizin şerlərinizin mövzusu haradan götürülür?

-Bizim şerimiz Allah, Vətən və məhəbbət şerləridir. Biz gözlərimizi minarələrə, yaşıl bağlara, dostlara açmışıq. Şairlərimiz müqəddəs dünyagörüşə malikdirlər və bu da şerlərimizdə açıq-aşkar hiss olunur.

-Son illər Azərbaycan şerində şerində irəliləyiş hiss olunmamasının səbəbi?

-8 ildir ki, müharibə gedir. Gecəmiş-gündüzümüz yoxdur.

-Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində ən görkəmli şair kimi hesab edirsiniz?

Məhəmməd Füzulini.

-Bəs müasirlərimizdən kimi?

-Nəbi Xəzri və Bəxtiyar Vahabzadəni.

-Ancaq elə bu iki nəfər?

Vüqar Əhməd susmağı məsləhət bildi.

-Bəs Nüsrət Kəsəmənli, Fikrət Qoca?

-Onlar da istedadlı şairlərdir. Nəbi Xəzrinin şerləri dünyanın 50 dilində tərcümə edilib. Bəxtiyar Vahabzadəni də tanımayan yoxdur. Məmməd Araz, Qabil görkəmli şairlərdir.

-İran şeri Azərbaycanda necə tanınır?

-İran şerini əsrlər boyu bizim xalq sevə-sevə oxuyub, Firdovsinin «Şahnamə»sini, Xəyyamın və Hafizin qəzəllərini əzbərdən bilirlər.

-Mən müasirlərimizi nəzərdə tuturam.

-Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, müasir İran şeri bizə çox çətin çatır. Şəhriyar və Həmidə Rəsizadədən başqa demək olar ki, sizin dünya miqyaslı şairləriniz var. Məsələn, Nima Yuşic və Söhrab Sipehri böyük şairlərdəndir ki, bizim dilimizə tərcümə olunmayıb.

-Sizcə, şerin hansı xüsusiyyətləri olmalıdır?

-Şer məhəbbət və sevgidən bəhs etməkdən başqa, elə yaradıla ki, incəsənət xadimlərini və ziyalıları bir-birinə yaxınlaşdıra, yoxsa köçəri quşlar kimi heç kim onu uçurtmasa da özü uçub gedəcəkdir.

-Yaxşı bir şer tənqid təsir edə bilərmi?

-Əgər tənqiddən qərəzlik və ya dostluq qoxusu gəlmirsə, tənqid müsbət təsir bağışlayır. Təəssüf ki, tənqidçilərin çoxu qərəzçilik edir və ya dostluq münasibəti öz təsirini göstərir.

-Bilirik ki, uşaq ədəbiyyatının tədqiqatçısıyıq. Bizə Azərbaycan uşaq şeri tarixindən məlumat verin.

-Uşaq şeri Azərbaycanda XIX əsrin axırlarında S.Ə.Şirvaninin şerləri ilə başlanır və M.Ə.Sabir, A.Səhhət, Abdulla Şaiq şerləri ilə öz zirvə nöqtəsinə çatıb. Müasirlərdən Məmməd Aslan, Məstətan Günər, Zahid Xəlil uşaq şeri yazmaq sahəsində müvəffəqiyyət

əldə etdilər. Hal-hazırda Nəriman Süleymanov, Kamran Mehdi, Əzizə Əhmədova Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının sevilən nümayəndələridirlər.

-Ölkənizdə müharibə gedir. Bu barədə, yəni müharibə və müqavimət hərəkəti barəsində əsərlər varmı?

-Bəli, «O gecə» - Ramiz Məmmədzadənin şeri və M.Arazın bu mövzuda gözəl şeirləri var.

-Bu müharibədə şəhid olan sənət adamları varmı?

-Biri Hafiz Baxış idi ki, ürəyi partladı, Hafiz Baxış o şairlərdən idi ki, şeirlərinə mahnılar bəstələnmişdi. O birisi F.Kərimzadə məşhur romanist, qaçqınları, didərginləri görərkən infarkt oldu. Ülvi Bünyadzadə isə axırını şerini qanla yazdı. Ülvi çox gənc və istedadlı şair idi ki, müharibədə şəhid oldu, onun qəbri «Şəhidlər xiyabanı»dadır. Axırını qurbanlardan biri də görkəmli kino-aktyorlar Hamlet Xanızadə idi, onun da ürəyi dözmədi. Şəhidlərin qəbri üstündə ağladı, evdə ürəyi keçdi.

-İran təəssüratlarınız barədə nə deyə bilərsiniz?

-İran bizim mehriban qonşumuzdur və elə bir ölkədir ki, dünya müsəlmanlarına kömək edir.

-İranda Azərbaycan ədəbiyyatının tərcüməçiləri haqqında hansı fikirləriniz var?

-Onların əllərini öpürəm və Məhəmmədəli Fərzanə, Məhəmməd Xəlili, Rəsul Rəhimi, Əmin Sədiğiyə öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

-Qəzetimiz adından sizə təşəkkür edirəm.

-Çox sağ olun.

«Bakı-post» qəzeti
02.02.1998

MUSİQİDƏ PLAGİATLIĞIN QARŞISINI ALMAQ QARABAĞI AZAD ETMƏK QƏDƏR ÇƏTİNDİR

Bir zamanlar bizə «şair xalq» deyirdilər. İndi isə özümüzü tə-rəddüd etmədən «müğənni və bəstəkar xalq» adlandırma bilərik. Çünki az qala hər yerindən duran əlinə bir dəftər, sinəsinə bir saz alıb düşür meydana...

Yəqin ki, dahi Üzeyir bəy bunu heç vaxt arzulamazdı. Teleradio Verilişləri Şirkəti musiqi və əyləncəli proqramlar redaksiyasının baş redaktor müavini, şair Vüqar Əhmədlə söhbətimizi də bu problem üzərində qurduq.

-Söhbətə Musiqi və Əyləncəli Proqramlar Redaksiyasında vaxt bölgüsünün necə aparılmasından başlamaq istərdik.

-Ay ərzində redaksiyamıza 26 saat efir vaxtı ayrılır. Ancaq biz həmin vaxtdan 10-15 saat artıq, təxminən 35-40 saat efirdə oluruq. Vaxtın böyük hissəsini xalq musiqisinə həsr edirik. «Nəğməli görüşlər», «Sizin istəyinizlə», «Nəğməli görüşlər» və «Ay işığında» verilələrinin həm ssenari müəllifi, həm də redaktoru özüməm. Tamaşaçı rəğbəti qazanmış digər verilişlərimiz də var. «Musiqi mozaikası», «Sabahınız xeyir» və başqa musiqi verilişləri də tamaşaçı marağı ilə qarşılır.

-Efirə çıxmağın yolu necədir?

-Efirdə çıxış etmək arzusunda olan ifaçının fonogramına qulaq asırıq. Əgər fonogram yoxdursa, birbaşa çıxışını dinləyirik. İfa olunan mahnı tələblərə cavab verirsə və onun sözləri poetik cəhətdən zəif deyilsə, təbii ki, biz onu qəbul edirik.

-Vüqar müəllim, deyirlər ki, televiziya da çıxış etmək üçün rüşvət vermək lazımdır.

-Bir cür şeylələri əsasən istedadı ilə özünə yol açma bilməyənlər yayırlar. Rüşvət əleyhinə çıxış edənlər isə ən çox rüşvət alanlardır. Elə şirkətin içində bizim redaksiyaya qarşı çox qərribə münasibət var. Şirkətdəki çatışmazlıqlardan söz düşəndə, bəzi həmkarlarımız musiqi verilişləri redaksiyasını qabağa verir, bununla özlərini sığortalayıb diqqəti əsas hədəfdən yayındırmağa çalışırlar. Bizim haqqımızda bu cür qərəzli məlumatlar ən çox müxalifət və müxa-

lifətə yaxın qəzetlərdə dərc olunur. Şəxsən mənim çəkdiyim zəhmətə mütəqabilində gəlirim çox az olur. Məsələn, 15 iyun – Milli Qurtuluş günü münasibətilə Milli Parkda canlı musiqi proqramı ilə çıxış etdik. Tədbirin əsas ağırlığı mənim çiyinlərimə düşdüyü halda cəmi 420 min manat qonorar aldım. Halbuki rejissor və inzibatçı bir milyon, ssenari müəllifi isə bir milyon beş yüz min manat alıb.

-Ayrı-ayrı müğənnilər arasında söz və mahnı yazmaq da son vaxtlar dəb halını alıb...

-Müğənninin mahnı yazması təqdir olunması hal deyil. Onlar yalnız bəstəkardan öyrənməlidirlər. Doğrudur, tək-tük müğənnilər var ki, onlarda həqiqətən də bəstəkarlıq istedadı var. Ancaq bunu kütləviliyə çevirmək olmaz.

Bu cür mahnıların efirə yol tapması məsələsinə gəldikdə isə təəssüflə deyə bilərəm ki, bu çox vaxt bizdən asılı olmur. Bəzən biz nə qədər çalışsaq da, belə halların qarşısını almaqda aciz qalırıq.

-Vüqar müəllim, nədənsə son vaxtlar, belə demək mümkündürsə, bayağı mahnıların sayı yaman çoxalıb. Sizcə bunun səbəbi nədir?

-Gizlətməyə ehtiyac yoxdur ki, bu gün qazanc əldə etməyin yolu klassik musiqi və muğam ifa etməkdə deyil. Təsadüfi deyil ki, müğənnilərin çoxu buna görə toy mahnılarına çox üstünlük verir. Repertuarlarını əsasən belə şit və yüngül musiqilərdən tərtib edirlər.

Səid Rüstəmov, Cahangir Cahangirov, Tofiq Quliyev kimi bəstəkarlar yüksək zövqlü insanlar üçündür. El şənlikləri və toylarda isə daha çox sümüyə düşən, ritmik mahnılar ifa olunur.

-Mən plagiatlıq problemi üzərində xüsusilə dayanmaq istəyirəm. Doğrudan da bu gün musiqidə bu məsələ lap həddini aşıb.

-Əsasən oğruluqlar türk və ərəb bəstəkarlarının əsərlərindən olur. Bunun qarşısını almaq Qarabağı azat etmək qədər çətinidir. Ancaq mənim gücüm çatdı, çatmadı həmişə sözümü deyirəm, plagiatlıq edənlərə qarşı mübarizə aparıram. İfşa etməyə çalışıram. Təəssüflər olsun ki, çox vaxt bu mübarizənin heç bir səmərəsi olmur.

*Ziya,
«Kaspi», 12-14.08.1999*

«BÖYÜK ADAMLARIN KİNİ OLMUR»

Amma korifeylərimiz geri dönsələr, bizim üzümüzə baxmazlar

Son vaxtlar məni bir məsələ çox ağrıdırdı: Yəni Azərbaycanın böyük sənətkarlarının səsi «Aşdı uca dağları görünməz oldu»? Nə isə... Azərbaycan televiziyasına üz tutdum. Mahnılarımızı, musiqimizi yaşadanları kimdən soruşacağımı fikirləşə-fikirləşə nəğməkar şair kimi tanıdığım Vüqar Əhmədin telefon nömrəsini nə vaxt yığdığımı xatırlamıram. Söhbətimiz sabahkı günə qaldı. Vədləşdiyimiz vaxt görüşdük. İş başında idi. Vaxtın az olduğundan geri qayıtmaq istəmədim. Mane olmaqda düz deyildi. Ancaq nə etməli, mən də iş başında idim. Onu suallarım ilə üz-üzə qoymaqdan başqa yolum qalmamışdı...

-Əvvəllər Azərbaycan televiziyasında «Muğam axşamı» tez-tez tamaşaçıların zövqünü oxşayardı. Son illər isə...

-İndi də ənənəvi olaraq hər həftənin cümə axşamı xalq musiqisi və təsniflər, cümə günü isə «Muğam axşamı» efirə verilir. Tanınmış və gənc xanəndələrimizin ifasında Azərbaycan televiziyasının ekranlarında muğam və xalq mahnıları səslənir. Bundan başqa, yəni «Muğam dünyası» jurnalı açmışıq ki, muğamlarımızın tarxiylə bağlı verilişlər hazırlayırıq. İlk olaraq «Rahab»ı çəkmişik. Bu az oxunan muğamlarımızdandır. «Muğam dünyası»nı sevimli bəstəkarımız Ramiz Mirişli ilə birlikdə açmışıq. Aparıcısı sənətsünəşliq doktoru Rafiq İmranidir. «Bizim dəstgahlar» verilişimiz də var. Biz yeddi əsas muğam dəstgahını bir-bir kompozisiya şəklində, şöbə və guşələrini təhlil etməklə tamaşaçılarımıza muğamlar haqqında ətraflı məlumatlar verməyi nəzərdə tutmuşuq. Bu verilişin aparıcısı isə sənətsünəşliq doktoru Ramiz Zöhrabovdur.

-Bilmək istəyərdik, Vüqar Əhməd televiziya işçisi kimi özəl telekanallar barədə nə düşünür?

-Mən bir misal çəkim, deyirlər ki, sənətkarı müqayisə etməzlər. Eləsələr də belə eləyərlər ki, filan yazarda bu mövzu və

ya poetik, bədii fikir daha güclüdür. Bunu nəyə görə deyirəm... televiziya da müqayisə etmək mənə, düz deyil. Ancaq onu deyə bilərəm ki, Azərbaycan televiziyası beynəlxalq standartlara uyğun formaya salınıb. Bu da danılmazdır ki, özəl kanalların heç biri Azərbaycan xalqının tarixinə, keçmişini, adət ənənələrini bizim qədər işıqlandırmır. Fikir verin, bu gün tamaşaçıların böyük əksəriyyəti əyləncəli verilişləri xoşlayırlar. Başqa kanallar da öz işlərini bu istiqamətdə qururlar.

Beləliklə, tamaşaçılar, ələlxüsus da gənclər öz köklərindən, tarixlərindən uzaq düşürlər... Mən bir dəfə yazmışdım ki, musiqimizdə plagiatlığın qarşısını almaq Qarabağı almaq qədər çətinidir. Dediymiz lazımsız verilişlər sənət oğurluğuna təkan verən amillərdir. Bir-birinin bəhsinə «yaradıcılıq»la məşğul olanların sayəsində mədəni xüsusiyyətlər keyfiyyətini itirir. Azərbaycan radiosunun 75 yaşı, televiziyanın isə 44 yaşı var. Sözümlə ona gətirirəm ki, özəl kanallar onların törəmələridir. Mən şəxsən özəl kanallara pis yanaşmağın əleyhinəyəm. Əslində onlara istiqamət vermək, millətçiliyi, dövlətçiliyi, milli mədəniyyətimizi təbliğ etmələrinə kömək etmək gərəkdir.

«Space», ANS, ABA bunlar hamısı mənə doğma kanallardır. Onlara paxıllıqla yanaşmaq, informasiya vasitələrilə tənqid etmək düzgün olmaz. Keçən il bir məqaləyə çıxış eləmişdim ki, «Space» də musiqi şöbəsinin rəhbəri çox istedadlı adamdır. Amma milli musiqimizə az yer verilməsi təəssüf doğurur. Özəl olmaq o demək deyil ki, xarici musiqisini təbliğ eləyəsən. «Musiqili meydan» verilişində erməni bəstəkarı Bokanın əsərlərini tez-tez səsləndirirdilər. Mən buna qəti etiraz eləmişdim. Yəqin ki, məndən acıqları gəldi. Ancaq o musiqinin efirdə yayılanmasının qarşısını aldılar. Ondan sonra onlar Azərbaycan musiqisinə diqqəti bir az artırdılar.

Bu yaxınlarda İzzət Bağirovun konsertini çəkirdilər. Məni də nəğməkar qonaq kimi dəvət etmişdilər. Çıxışında bu məsələlərə bir daha toxunduğumdan, çox hissəsini montaj elədilər. Çünki heç kim özü haqqında tənqidi sevmir.

-Maraqlı bir hal mövcuddur; gənclərimiz keçmiş sənətkarlarımızı tanımırlar...

-Tanımazlar da... Dinlədikləri ancaq estrada və xarici musiqidir. Qınamaq olmaz. Televiziyalar Arif Babayevi, Alim Qasımovu, Ağaxan Abdullayevi göstərməyəndə onlar da fikirləşirlər ki, yəqin onlar oxuya bilmirlər ki, göstərmirlər. ...Birindən min dollar alıb klipini çəkib hər gün verirlər efirə. Musiqi savadı olmayan tamaşaçıda belə rəy yaranır ki, bu yaxşı oxuyur deyə, ancaq onu göstərirlər. Etiraf edirəm ki, bizdə də ara-sıra belə verilişlər olur.

-Vüqar müəllim, zənnimcə, on il əvvələ qədər televiziya çıxışı edən müğənnilər rejissorun təyinatına əsasən geyinməli idilər. İndi necədir?

-...Əksinə olub. Müğənni özü sifariş verir ki, mən belə istəyirəm, belə geyinəcəm, belə oxuyacam və sair. Çünki, hər bir müğənninin adamı var. Zəng edir onu belə elə, bunu belə elə... Amma yaxşı ki, bizim sədr arxamızda durub, bizdə belə şeylər keçmir.

-Gənclərlə apardığınız işlər barədə eşitmək istəyərdik.

-Biz onlara daha çox yer ayırırıq.

-Vüqar müəllim, son vaxtlar musiqimizdə təzə bir səs peyda oldu. Manananı deyirəm. Dilimizi bilməsə də, mahnılarımızı ustalıqla oxuyur və bizimkilərdən fərqli olaraq, geyimində «müasirliyə» o qədər də fikir vermir.

-Əvvəllər onun, belə desək, əleyhinə idim. Ancaq «Asiyanın səsi» müsabiqəsində Azərbaycanın adından çıxışı məndə ona rəğbət oyatdı. Çox yaxşı haldır ki, başqa millətin istedadlı bir qızı dilimizi öyrənir, xalqımızın adət ənənələrinə riayət edir və Azərbaycan musiqisini xarici ölkələrdə tanıdır. Bundan sonra mənim «Söylə» adlı mahnımın ifaçısıdır. Eşidirik ki, bəzi müğənnilər onun haqqında şayiələr uydururlar. Bilirsiniz niyə belədir? Görürlər Manana onları ötüb keçir, istər-istəməz başlayırlar paxıllığını çəkməyə. Həmişə istedadlı adamların başın-

dan basmaq istəyiblər. İstəyirdim ki, o, Azərbaycanı tərk edib getməsin.

-Paytaxtımızda müxtəlif səsyazma studiyaları fəaliyyət göstərir ki, gəlir əldə etmək üçün kim gəldi, oxuya bildi-bilmədi kasetini buraxırlar.

-Xalqın musiqi zövqünü korlayanlardan biri də onlar deyilmi?!

Amma «Səbuhi» kimi studiyalar da var. Korifeylərimizin kasetlərini, disklərini buraxırlar.

-Maraqlı bir sual dolanır başımda...

-Buyurun.

-Sizcə, korifeylərimiz qayıdıb gəlsəydilər, bizə nə deyərdilər?..

-Üzümüzə baxmazlar. Düzdür, böyük adamların kini olmur. Amma biz musiqini elə vəziyyətə salmışıq ki, günahımızdan keçiləsi deyil. Milli musiqiyə xəyanət edənlərə nə deyərlər?!

-Həmişə sənətçilər arasında olursunuz. Yuxarıda sadaladığınız çatışmazlıqları necə aradan qaldırmaq olar?

-Dövlət səviyyəsində həll olunmalıdır.

-Belə çıxmırmı dövlət nəyəsə qadağa qoysa, başlayacaqlar «müəllif hüququ, söz azadlığı pozulur» deyərək hayküy salmağa?

-Qanun olandan sonra heç kim heç nə edə bilməyəcək.

***Musahibəni apardı:
Teymur ZAHİDOĞLU
«Mədəniyyət» qəzeti, fevral, 2001-ci il № 3***

«QADINLAR SƏHNƏYƏ ÇIXMAĞA CAN ATIR, VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR İSƏ MAHNI YAZIRLAR»

AzTV musiqi redaksiyasının redaktor müavini Vüqar Əhməd deyir ki, indi zavod direktoru da, polis mayoru da, nazir də mahnı yazmaq xəstəliyinə tutulub

Azərbaycan Dövlət Televiziyasının musiqi redaksiyasının baş redaktor müavini şair Vüqar Əhmədin fikrincə, redaksiyanın musiqi siyasətinin olması vacibdir. Milli və çağdaş musiqinin təbliğ edilməsinin, gələcək nəsillərə ötürülməsinin gərəkliyini vurğulayan şair «milli musiqi gənclərin qan yaddaşına hopmalıdır» - deyir.

-Əvvəllər efirdə səslənən mahnılar bədii şuranın süzgəcindən keçdikdən sonra televiziya oxunurdu. Hazırda həmin şura fəaliyyət göstərirmi?

-SSRİ dağıldandan sonra şura da fəaliyyətini dayandırdı. Müstəqillik qazandıqdan sonra baş redaktor Ramiz Mirişli ilə qərara aldım ki, şuranın fəaliyyətini bərpa edək. Qeyd edirəm ki, üzvlər yazıçı, bəstəkar və şairlərdən ibarət idi. Təəssüf ki, şura özünü doğrultmadı. Belə ki, şuranın üzvləri mahnılara, əsərlərə sovet psixologiyası ilə yanaşırdılar. Məsələn, mənim «Azərbaycan-Türk bayrağı» mahnımı dinləyən yazıçılardan biri «Türk bayrağı» kəlməsinə irad tutdu. Nisə Qasımovanın ifasında yazılan mahnı lentdən pozuldu. Yeri gəlmişkən, hazırda həmin mahnı İlahə Fədanın ifasında yenidən lentə alınıb. Bundan əlavə, sifariş olurdu ki, bu adam kiminsə tanışdır, kiminsə uşağıdır, onun mahnısını efirə vermək lazımdır. Ona görə də qərara aldım ki, şura yalnız klassik əsərlərin alınması məsələsi ilə məşğul olsun.

Redaksiyamız yaşlı bəstəkarların əsərlərini almağa üstünlük verir. Bu yolla onlara maddi tərəfdən cüzi də olsa kömək edirik. Axı indi müğənnilər dəbdə olan populyar bəstəkarların mahnılarını alırlar. Bu mahnıların da əksəriyyətinin hansı səviyyədə olduğu bəllidir.

-Belə mahnıların efirə yol tapmasında telekanalların musiqi redaksiyalarının rolu böyükdür...

-Fikrimizcə, bu işdə özəl kanalların rolu daha böyükdür. Mən yeni yaranan kanallara uğurlar arzulayıram. Amma məhz bu kanalların işi sayəsində səsi olmayan müğənnilər də efirə yol tapdı. Biz hazırladığımız proqramlarda heç vaxt «sevimli», «populyar» sözünü işlətmirik. Televiziya adama populyarlıq gətirdiyi üçün hamı da efirə çıxmağa çalışır. Elmdə böyük xidməti olan qadınlarmız var ki, onların gördüyü işlər, əldə etdikləri nailiyyətlər göstərməlidir. İnanın, musiqi redaksiyasının quruca adı var. Elə digər redaksiyalar da bütün verilişlərinə müğənni dəvət edir. İndi hamı populyarlıq xəstəliyinə tutulub. Qadınlar səhnəyə çıxmağa can atır, vəzifəli şəxslər isə mahnı yazırlar. Zavod direktoru, polis mayoru, nazir də mahnı yazmaq xəstəliyinə tutulmuşdur.

Bəzən müğənni mahnı gətirir ki, filan rəhbər vəzifədə çalışan şəxsindir. Ramiz Mirişli ilə bir-birimizə baxırıq. Mahnını efirə verməsək, bizi təzyiqlər gözləyir. Ona görə də səsi olmayanlar da, səviyyəsiz mahnılar da efirə yol tapır. Xüsusilə də qadınlar səhnəyə çıxmaq üçün bərk cəhd göstərirlər. Yanlarında bir kişi gəlir, deyir ki, sponsorumdur. Əvvəllər bunun adı başqa idi.

Yeri gəlmişkən, son dövrlərdə müxtəlif qurumlar müğənnilərə adlar, titullar verir. Hesab edirəm ki, yalnız dövlət tərəfindən verilən titullar, mükafatlar etibarlıdır və adın yanında işlənilə bilər. Məsələn, 1996-cı ildə ANS telekanalı, ötən il isə Azərbaycan Demokratik Gənclər İttifaqı mənə «İlin şairi» adını verib. Sənətimə belə diqqət göstərdikləri üçün təşəkkür etsəm də, heç vaxt Vüqar Əhmədinin qarşısında verilən titulu demirəm. Həm də ki adları verəndə də ehtiyatlı olmaq lazımdır. Müğənninin sənəti ilə yanaşı, digər keyfiyyətlərinə də diqqət yetirmək lazımdır.

-Ümumiyyətlə, bugünkü mahnıların səviyyəsindən razısınızmi?

-İndiki mahnılar birdəfəlik şpris kimidir. Səbəb də odur ki, mahnının sözünü də, bəstəsini də müğənni özü yazır. Türkiyə, ərəb, fars musiqilərindən oğurlayırlar. Deyəndə ki, bu, filan mahnıya oxşayır, onda da günahı aranjemançının üzərinə atırlar. Sadəcə, illər keçdikdə müəlliflərin adı tarixdən silinsə də, mahnılar nəsil-dən-nəslə ötürülərək bu günümüzdə gəlib çatıb. Fikrimcə, peşəkar bəstəkarlar özləri yazmadıqları mahnıları ara mahnısı adlandırırırlar. Əcnəbi musiqilərdən oğurlanan, zəif sözləri olan mah-

nıya ara mahnısı demək olar. Təəssüf ki, bu gün sənətə xidmət edən mahnılara da ara mahnısı deyilir. Əsas odur ki, mahnı kimin yazdığından asılı olmayaraq dinlənilir və sevilir. Ən böyük tərifi də, tənqidi də xalq deyir. Son illər klassik bəstəkarlar da mahnı janrına müraciət etməyə başlayıblar. Baxmayaraq ki, onların bu janrda yazması peşəkarlıqlarına zərər gətirir. Çünki onlar klassik janrda gözəl əsərlər yazsalar da, mahnı janrında yaza bilmirlər.

-Verilişlərinizin çoxu şadlıq evlərində, restoranlarda çəkilir. Bu, reklamdır?

-Bilirsiniz, avadanlıqlar, xüsusən də işıq sistemi müasir tələblərə cavab vermir. Digər tərəfdən pavyonda işıq sisteminin, hər veriliş üçün yeni dekorasiyanın qurulmasına böyük maliyyə vəsaiti gərəkdir. Zövqlə bəzədilmiş şadlıq evlərində işıq da yaxşı qurulur. Bundan əlavə, STS-də 30 adam çalışır. Restoran rəhbərliyi 5-6 saat davam edən çəkiliş ərəfəsində işçilərə qulluq edir. Biz də minnətdarlıq əlaməti olaraq restoranın yerləşdiyi ünvanı və telefon nömrələrini yazırıq.

-Bildiyimə görə, redaksiyanız 10 adda veriliş hazırlayır. Verilişin adları dəyişsə də, məzmunu eyni olur...

-Bu mənada sizinlə razıyam. Verilişin adları dəyişsə də, məzmunu eyni olur. Biz də işçilərə bu barədə iradlarımızı deyirik. Amma deyəsən, adamlar şablondan çıxıb bilmirlər. Həm də ki musiqi redaksiyası olduğundan verilişlərin əsasını musiqi təşkil etməlidir. Lakin bir neçə verilişimiz var ki, çox rəngarəngdir. Məsələn, «Sən bir nəğmə» tamaşaçılar tərəfindən çox sevilir. Verilişdə dinamiklik olsun deyə müsabiqə xarakteri daşıyırdı. Amma müğənnilər, deyəsən, adi verilişdə belə uduzmaqla razılaşırdılar. Ona görə də müsabiqəni ləğv etdik.

A.Akifqızı «Ayna», № 34, 5.10.2001

MƏHƏBBƏTDƏN MƏHRUM OLAN İNSAN DÜNYADA GÖZƏLLİK AXTARA BİLMƏZ

-Necə oldu ki, Vüqar Əhməd şair oldu, sonradan isə incəsənət aləminə gəldi?

-Demək olar ki, dünyaya göz açandan sanki mayam musiqi ilə yoğruldu. Həm də mənim uşaqlıqdan musiqiyə məhəbbətim olub. Poeziyaya gəlişimdə isə irsi istedadın öz payı var. Qardaşım da musiqiçidir. İlk dəfə isə musiqiyə 9 yaşında gəlmişəm. Beləliklə, zaman öz işini gördükcə mən də musiqiyə alışıdım, sonradan poeziya, şer. Beləliklə, ümumən incəsənət aləminə mən də belə gəldim.

-Bəlkə sizi şair edən güclü məhəbbətiniz olub?

-Yəqin ki, onun da təsiri var, amma şairliyimdə irsilik də var, yəni nəslimiz poeziya vurğunu olub. Məhəbbət isə geniş məfhumdur və o insanın hər hansı fəaliyyətində, ilhamında özünü mütləq göstərməlidir? Əbəs yerə deməyiblər ki, şair könlü məhəbbətdən ilham alır.

-Yaradıcılığınız hamıya məlum olduğu kimi çoxşaxəlidir. Elmi yaradıcılığınızı bilmək də məhz bu baxımdan maraqlı olardı.

-İndiyəcən 10 kitabım çapdan çıxıb – 6-sı elmi, 4-ü bədii iktablardır. Sonuncu elmi əsərim «Göytürk» nəşriyyatında çap olunub ki, o mənim doktorluq dissertasiyamdır. Bir neçə elmi əsərlərim də hazırdır və çapını gözləyir.

Nəğmələr, musiqi aləmi olsa da mən özümü peşəkar alim sayıram, yəni belə götürsək poeziya, şer xobbim, alimlik peşəmdir.

Onu qeyd edim ki, doktorluq dissertasiyam milli mübarizə tariximizin ən parlaq simalarından biri olan Mir Cəfər Pişəvərinin məşəqqətli, ancaq şərəfli həyat yolundan. Onun alovlu yaradıcılığından ətraflı bəhs edir.

-Həm elmə, həm şairliyə mənəcə yeni nəsil içərisində erkən gələn şəxsiyyətlərdən birisiniz. Belə erkən, həm də müxtəlif sahələrdə fəaliyyət sizə necə təsir edib?

-Elmə ali məktəbi qurtaran kimi gəlmişəm. 1984-cü ildə aspiranturaya qəbul olmuşam. 500-ə qədər məqalə müəllifiyəm. Bu məqalələrin demək olar ki, 200-dən çoxu elmi-publisistik, tənqidi

ədəbiyyatşünaslıq, dilçilik, folklorşünaslıqla bağlıdır. Qalan isə poeziya-nəğmə dolu ürəyin müjdəsidir. Mən ümumiyyətcə məhdudluğu sevmirəm. Yəni sevirəm ki, qələmimi ədəbiyyatın bütün sahələrində sınaım. Ədəbiyyatın müxtəlif janrlarında hekayə, komediya janrlarında qələmimi sınamışam. Şükür pis alınmayıb.

-Vüqar müəllim, insan üçün məhəbbət çox ülvi bir hissdir ki, bu hissi heç nə ilə əvəz etmək olmaz. Siz necə, bu hissələri yaşamısınızmi, yaxud yaşayırsınızmi?

-Məhəbbət mənə insanın özü ilə doğrulur, qanına hopur və yaşayır. Sonrakı yaşlarda müəyyən münasibətlərin təzahürü nəticəsində bu ülvi hisslər nisbiliyə çevrilir. Amma məhəbbət ürəkdən silinib gedə bilməz. Məhəbbət ancaq zahirdə nifrətə çevrilə bilər. Ancaq daxili məhəbbət mənəvi ülvilik, nifrətin qarşısında sədd çəkir. Bu hisslər isə insan yaşadığıca özünü yaşadır. Mənim həyatımda da bu hisslər olub və mən o hissələri yaşamışam, ağrı-acısı, sevinci-şirini ilə elə indi də yaşayıram.

Müğənni Sakit Məmmədovun bəstələdiyi və ifa etdiyi bir şeiri demək istərdim.

*Ömür deyil əbədi,
Eşq varlığın tələbi.
Yaşamağın səbəbi,
Məhəbbətdi, məhəbbət.*

*Gözüm ovladı ovu,
Ürəkdədir alovu.
Bizi yaradan odu,
Məhəbbətdi, məhəbbət.*

-Məhəbbət, gözəllik insan üçün bunların hansı daha vacibdir?

-Məhəbbət özü gözəllikdir. Bünlardan 1-si daha vacibdir, yəni məhəbbət. Gözəllik isə insanın həyata açıq, zəkali, saf baxışı ilə birlikdə məhəbbətlə üst-üstə düşməlidir. Bunların hər ikisi birlikdə məhəbbət özü də saf və əbədi olur.

-Əgər bir qız sizə vurulsaydı və eşqini bəyan etsəydi bunu necə qarşılayıb ona necə qiymət verərdiniz?

-Belə hallar olub və mən ona çox təbii baxıram. Hər kəsin öz məhəbbətini izhar etməyə haqqı var. Şəxsən mən belə adamın məhəbbətinə cavab verməsəm də, səmimiyyətimi daha da möhkəmləndirmişəm ki, qəlbi qırılmasın. Yaxşı olardı ki, oğlanlar qızların məhəbbətinə görə onları qınamasınlar.

-Məhəbbətdən məhrum olmaq sizcə mənəvi boşluq deyil ki?

-Məhəbbətdən məhrum olan insan dünyanı və onun gözəlliyini seyr edə bilməz. Yaşından asılı olmayaraq Allahdan tutmuş sevgi yə qədər Tanrı heç kimi məhəbbətdən məhrum etməsin.

*Eşq qəlbimdə, içimdə,
Sevmək bir su içində.
Seviləndən, sevəndən,
Alovlandı içim də.*

-Sevgiyə xəyanət edib sonradan bağışlanmasını istəyəni bağışlamaq olarmı? Yaxud iki tərəfdən biri bağışlayarsa və sonrakı xəyanətdə kim günahkardır? Bağışlayan, bağışlanan yoxsa yenə xəyanət edən?

-Ümumiyyətcə, xəyanəti nəinki məhəbbətdə heç bir yerdə, heç bir sahədə bağışlamaq olmaz, olarsa ikinci xəyanət hökmən olacaq. Çünki insanların qəlbində, içində iblis deyilən qüvvə var ki, xəyanət ondan törənir. İblis qəlbli insanı bağışlamaq bağışlayanın səhvi və səhvdən doğan faciəsi deməkdir.

-İnsan qəlbində sarı simə bənzər kövrək tel var ki, ona toxunduq da yara göynəyir. Sizin necə, ümumiyyətcə, istər məhəbbətdə, istər sənətdə qəlbimizin sarı siminə toxunan olubmu və bu nisgili necə yaşayırınsız bu gün?

-Məhəbbətdə yox, sənətdə qəlbimə toxunan çox olub və var. Mətbuat aləmində mənim haqqımda qərəzli mövqedə olanlara bir sual edərdim ki, mənim elmi işlərimi, tədqiqatlarımı, poeziya, nəğmə yüksəlişlərimi hansı dəyəərə malik olduğunu demir, əksinə mənim qəlbimə toxunan, ürəyimi telini qıran sözlərlə çıxış edirlər.

Müsaibəni qələmə aldı:

Solmaz HACIZADƏ

«Məhəbbət», № 5 04.11.1998

AZ.TV HƏR YOLDAN ÖTƏNİN YERİ DEYİL

37 yaş! Nələr görməyib bu illərdə. Gözəllik... Sevgi... Kədər... Qüسسə... Qayğıya möhtacıq... Düşünülməmiş ali bir sözdən inciyan qəlb. Hər kəsdən seçilən, kimsəyə bənzəməyən şair qəlb. Keşmə-keşli həyat yolları... Maneələr, problemlər, tənqidlər, təriflər. Amma o bunların heç birinin fərqiə varmur. Çünki təmiz, paklardan pak qəlbini dərinliklərində ona kömək üçün yuva quran Allah sevgisinə arxalanır. Bəlkə bu sevgidəndir onun insanlara qarşı həssaslığı, kimsəni kimsədən üstün tutması, hamını bağışlaması. Bəlkə bu sevgidəndir xalqın əzab-əziyyətinə ürəkdən yanması. Nə qədər təmiz qəlbli, pisi yaxşıdan, yaxşını yamandan ayıran insandır.

Şair sözü... Şairin sözünün işığı, ziyası, nuru hər birimizin ürəyinə, canına həmişə bir razatlıq gətirir, ruhumuza öz şöləsi ilə işıq salır. Söz, onun qüdrəti davadan, qılıncdan kəsərli olub həmişə. Sözü inciye çevirib yaradanlar, muncuq misralarla, sətirlərlə bizə nələrdən söhbət açıb. Qələmin qüdrəti sözlə birləşəndə, qələmin gücü və bir də qələm sahibinin ruhunun təmizliyi, saflığı qələmlə «dostlaşanda» bəxş etdiyi əsərlər nələrdən söhbət açmayıb bizə.

- Vüqar müəllim, əvvəla, Sizin qarşından gələn Novruz bayramınızı təbrik edirəm. Və bilmək istərdim, Novruz adət-ənənələrinə əməl edirsinizmi?

-Çox sağ olun. Mən də sizin bayramınızı təbrik edirəm. Bilirsiniz də, İslam dünyasının 3 böyük bayramı var. Qurban, Ramazan və Novruz. Bunların hər üçü əslində dini bayramdır. Amma Novruz o birilərindən fərqli olaraq həm də Baharın gəlişi münasibətilə dinilikdən çıxıb milli bayrama çevrilib. Yeni Novruzu özəlləşdirmişik. Mən bütün «Elçi»lərə yaradıcılıq uğurları, nailiyyətlər arzu edirəm. Hal-hazırda populyarlığa qədəm qoyan «Elçi», vaxt gəlsin, dövrü mətbuatımızın öncül mətbu orqanına çevrilsin.

NOVRUZ BAYRAMINI ÇOX SEVİRƏM

Novruz ənənələrinə indi yox, lap uşaqlıqdan, yəni hələ sovet dövründən, totalitar rejimin mövcud olduğu vaxtlardan əməl edi-

rəm. Evimizdə bu bayram münasibətilə şam yandırılar, süfrələr bəzədilər, tonqallar qalanardı. Bütün bayramlar içərisində mənə Novruz qədər əziz olan ikinci bir bayram yoxdur. Amma indi ürəyimdən keçsə də, tonqaldan atlana bilmərəm. Bir neçə gün bundan əvvəl qaçqınlara yardım aparıb tanınmış müğənnilərimizlə İmişli rayonuna getmişdik. Tonqal qalandı. Hamı atlandı. Ürəyimdən keçsə də, atlana bilmədim. Qaçqınlardan yox, müğənnilərimizdən ehtiyat etdim. Dedim birdən gəlib deyərlər ki, Vüqar Əhməd dəli olmuşdu. Qulaq falına isə çıxmasam da, o ənənəni şerlərimdə təbliğ etmişəm. Biz dindar ailə olmuşuq. Anam həmişə deyir ki, çalışın çərşənbə axşamı pis söz danışmayın. Çünki sənin danışdığıın sözdən sonra kimsə əhvalı pis ola bilər.

YAŞAMAQ İSTƏYİRƏM

-Vüqar müəllim, söhbət Novruzdan düşmüşkən, televiziya da Novruzla bağlı çəkilişləriniz nə yerdədir?

-Ssenari müəllifi Mailə Muradxanlı olan televiziyanın əsas bayram tədbiri çəkilib qurtarmaq üzrədir. Mən isə ayın 19-da efirə gedəcək. «Nəğməli görüşlər» martın 21-ə isə 90 dəqiqəlik «Bahar bayramınız mübarək!» verilişin hazırlayıram.

-Keçən ilki verilişlərinizlə bu ilki çəkilişlər arasında yenilik etmişinizmi?

-Zənnimcə, heç bir şeydə yenilik olmadığı kimi, bizim çəkilişlərdə də yenilik ola bilməz. Mən hal-hazırda türklərin tikdiyi binalardan başqa, şəhərdə heç bir yenilik görmürəm.

-Belə vəziyyətdən çıxış yolu tapmaq üçün özümüz nə isə etməli yik...

-Artıq insanın marağı öləziyəndə həyata marağı da azalır. Mən dindar ailədə böyümüşəm. Həmişə Allah sözü dilimdə olub. İndi də ümidim ancaq Allaha qalıb. O qədər problemlərimiz var ki, adam hərdən ölüm arzulayır. Çünki belə yaşamaq olmaz.

-Vüqar müəllim, Sizin televiziya da musiqi baxımından gördüyünüz işləri danmaq ən azı ədalətsizlik olardı. Bu haqda Reyhan Müslümova da qəzetimizə müsahibəsində demişdi. Bəs Sizin gördüyünüz bu işlərdən sonra qarşılaşdığınız ittihamlar nə ilə bağlı

olmuşdu?

-Təvazökarlıqdan uzaq olsa da, deyim ki, xalq musiqilərinin ifaçıları və bu janrı dəstəkləyən musiqi ictimaiyyəti mənim televiziya da olmağımdan bir sevinc hissi keçirir ki, nə yaxşı ki, sən və Ramiz Mirişli orda varsan. Özüm filoloq olsam da, klassik musiqi təhsili alsam da, xalq musiqisinin bütün janrlarına heyranam. Mən fəsillərlə, 13 illik televiziya fəaliyyətimdə xalq musiqisini dəstəkləmişəm. Siz də, Reyhan Müslüмова da və bir çox müğənnilərimiz də sağ olsunlar ki, mənim işimi, zəhmətimi qiymətləndirirlər. Bir də ki ideal insan yoxdur axı. Yəqin ki, mənim də səhvlərim olur.

-İndiki zəmanədə düzü-düz, ərini-əyri demək bir az qorxulu deyilmi?

-Mən heç nədən qorxmuram. Çünki Allah-Təala həmişə məni qoruyur. Bütün qəzətlərə – baxmıram ki, iqtidardır, ya müxalifət – eyni mövzuda, eyni stildə müsahibə verirəm. Yenə təkrar edirəm ki, mənim heç nədən qorxum yoxdur. Çünki böhtan yox, həqiqəti deyirəm.

Bir şəm ki, həqdən yana, onu külək söndürə bilməz.

SON OLARAQ

Söhbətimiz olduqca maraqlı keçdi. Verdiyimiz suallara aldığımız bir-birindən maraqlı cavablar növbəti suallar üçün zəmin yaradırdı. Deyəsən, söhbətimiz yamanca tutmuşdu onunla. Bunu sözarası özü də etiraf etdi. «Mən çox az jurnalistlə sizin kimi həmsöhbət oluram. Əgər yorulmamısınızsa, mən sizin daha bir neçə sualınıza cavab vermə bilərəm» deyərək üzümə baxdı. Elə məsum baxışları var ki, elə bil indicə dünyaya göz açıb. Heç istəmədiyim bir halda «Vüqar müəllim, olubmu ki, hansısa bir arzunuz həyata keçməsin» deyə soruşdum. «Hə, olub». «Allah Sizin qalan arzularınızı da həyata keçirsin» deyib, onunla söhbətin bizim üçün nə qədər maraqlı olmasına baxmayaraq, söhbətimizi elə buradaca yekunlaşdırmaq qərarına gəldim.

*Pərvanə YƏHYƏQIZI
«Elçi» qəzeti, 19-26 mart 2000, № 19.*

HƏYATDA ÖZ MƏHƏBBƏT ULDUZUMA BİR AZ GEC RAST GƏLMİŞƏM

Öz sevilən mahnıları ilə neçə-neçə könüllər oxşayan populyar şair, bəstəkar Vüqar Əhməd «İki sahil» qəzetinin incəsənət rubrikasının qonağıdır. Vüqar Əhmədlə müsahibə olmaq maraqlıdır. Telefon vasitəsilə apardığımız müsahibə zamanı bu insanın daxilində böyük bir şair ruhunun dərin kök saldığının şahidi olduq.

-Vüqar bəy, siz məhəbbət şairi olduğunuz üçün sizinlə müsahibəyə də məhəbbətdən başlamaq istərdik. Sizin mahnılarınızın əksəriyyətində ülvü, saf məhəbbət əks olunur. Məhəbbətdən yazan bir şair nə üçün öz sevgisinə həyatda gec rast gəlib?

-Bu da taleyin uğurlu bir qismətdir ki, həyatda öz məhəbbət ulduzuma bir az gec rast gəlmişəm. Mən bunu yalnız və yalnız ulu tanrımın mənə yazdığı bir alın yazısı kimi qiymətləndirirəm.

-Yazdığınız şerlərdən hansı sizin həyatınızı əks etdirir?

-Populyar müğənni Brilliant Dadaşovanın ifasında səslənən mənim sözlərimə yazılmış «Mən sənətkaram» adlı mahnı ürəyimə çox yaxındır.

-Vüqar Əhmədin həyatda ilham pərisi.

-Mən həyatda bir çox şeydən ilham alıram. Məsələn, məhəbbətdən, dənizdən, şən ovqat, əhval-ruhiyyəmə xoş olanda şən şerlər yazıram.

-Nə üçün sizin mahnılarınızı və ya şerlərinizə bəstələnmiş mahnıların əksəriyyətini gənc müğənni İzzət Bağırov ifa edir. Bu şəxsi qohumluq əlaqəsindən irəli gəlir, yoxsa, onun ifası sadəcə olaraq sizi razı salır?

-Onun səs tempi, istedadı məni çox qane və tək məni yox, qardaşım Mövsüm Əhmədi də qane edir. O da öz mahnılarını İzzət Bağırovun ifasında eşitmək istəyir.

-Siz eyni zamanda həm də jurnalistsiniz. Bir jurnalist kimi özünü nəzərə hansı sualla müraciət edərdiniz?

-Ey Vüqar Əhməd! Allah-Təala bu istedadı, həvəsi, sənəti, qabiliyyəti sənə verib, bu sənətin enişli-yoxuşlu yollarından

keçməkdən peşiman deyilsənki?

-*Bəs bu suala necə cavab tapırsınız?*

-Hey axtarıram, tapa bilmirəm.

-*Dillər əzbəri olan populyar bir mahnınızın bir neçə misrası ilə sizə müraciət edirik:*

Hifz eyləyən duasıdır,

Səsi Quran sədasıdır.

Anaların anasıdır,

Anam mənim, anam mənim!

Sizcə doğrudanmı ananın səsi Quran sədasını əks etdirir. Bu bənzətməylə əsasən nəyə işarə edirsiniz?

-Ana həyatda ən müqəddəs varlıqdır. Bəli, ananın səsi həqiqətən də Quran sədasıdır. Göydə Allah, yerdə isə ana ən müqəddəs varlıqdır.

-*Həyatda unudulmaqdan qorxursunuzmu?*

-Xeyr. Çünki mən həyatdan getsəm də, mənim ruhum şerlərimdə, mahnılarımda öz əksini tapacaq. Mən öz yaradıcılığımıza arxalanıram. Mən ölməz Füzulinin, Vahidin yadigarıyam. Mən daima öz mahnılarımla yadda qalacağam.

-*Bir bəstəkar kimi hansı muğənnilərlə işləməyi xoşlayırsınız?*

-Brilliant Dadaşova, Sabir Əliyev, Nisə Qasımova, Ağaxan Abdullayev, Baloğlan Əsrəfov və başqaları.

-*Sizin üçün dostluq məfhumu nədir və ən yaxın dostunuz kimdir?*

-Dostluq çox böyük ülvi hissidir. Mənim ən yaxın dostum və sirdaşım İzzətdir.

-*Ən çətin anlarda kimin köməyinə arxalanırsınız?*

-Yalnız və yalnız Allahın.

-*Səmimi müsahibə üçün sizə təşəkkürümüzü bildiririk.*

Sevinc GƏNCƏLİ,

«İki sahib», 8.09.1999 № 171

«İNSANI ZİRVƏYƏ UCALDAN DA SÖZDÜR, AYAQLAR
ALTINA ATANDA...»

Azərbaycan televiziyasının Musiqi və Əyləncəli Verilişləri Redaksiyasının baş redaktor müavini Vüqar Əhməd son vaxtlar nəğməkar şair kimi tanınsa da daha çox elmə bağlı adam olduğunu söyləyir. Filologiya elmləri namizədi, Azərbaycan Yazıçılar və Jurnalistlər Birliyinin üzvü Vüqar Əhmədin əsərləri İran, Türkiyə və Yunanıstanda çap olunub.

-Vüqar müəllim, fəxri adlar Sizin üçün nədir?

-Əslində titullar sovet vaxtı yaxşı olub. Yəni, bu adlardan istifadə edirdilər. Ev, maşın, bağ, vəzifə sahibi olurdular. İndi əziyyət çəkirsən, əvəzində isə heç nə yoxdur. Məsələn, elmləri namizədi 19 min manat pul alır. Doktorluq işini müdafiə etsəm isə, 25 min manat alacağam.

-Mənə elə gəlir ki, Siz vaxtın, zamanın imkanlarından istifadə etməyi bacaran adamsınız. Zaman Sizin üçün nədir?

-Mən belə deməzdim. Zamanın imkanlarından o qədər də istifadə edə bilmirəm. İnsanın qabiliyyəti, istedadı Allah vergisidir. Biz hamımız zamanla yaşasaq da, onu üstələyə bilmirik. Bir də baxırıq ki, ömür keçib gedir. Əsas odur ki, yaşamağı bacarasan.

-Şeri çox sevirsiniz, yoxsa musiqini?

-Musiqini. Özüm də bir çox alətlərdə ifa edirəm. Musiqi təhsilim olsa da, bu qabiliyyətimi daha çox Allah vergisi hesab edirəm.

-Həm sözə, həm də musiqiyə bağlı adamsınız. Sizcə hansı daha güclüdür. Söz, yoxsa musiqi?

-Söz. İnsanı zirvələrə ucaldan da sözdür, ayaqlar altına atan da...

-Çox vaxt elmə bağlılıq ailədən gələn bir ənənə olur. Bir qədər də böyüdüyünüz ailə haqqında?

-Bakıda doğulmuşam. Atam Teatr texnikumunu bitirsə də, ömrünü dənizə bağlamışdı, dənizçi idi. Anamsa evdar qıdandır. Ailədə 6 uşaq olmuşuq. Hamımız da təhsilə, elmə həvəsli idik. Ağlım kəsəndən ailədə Allaha və dinə inam görmüşəm. Özüm də fanat yox, dindar adamam.

-Sizcə, cəmiyyətdə insanlara daha çox puluna, vəzifəsinə görə hörmət edirlər, yoxsa istedadına, qabiliyyətinə görə?

-Qısaca desək, puluna görə. Çox vaxt müəyyən təzyiqlərlə istedadlı adamı məhv etmək, aradan götürmək istəyirlər. Çünki kal adamlar çoxdur. Və onlarla işləmək bəzilərinə sərf edir. Ona görə ki, qabiliyyətsiz insanlar haqsızlığa qarşı heç vaxt etiraz etmir, cavab qaytarmırlar.

-İnsanlarda daha çox hansı keyfiyyəti qiymətləndirirsiniz?

-Bircə yalan danışmasına! Onda hər şey düzəldir. Yalan danışmayan adamda. Deməli, yaxşı keyfiyyətlər var.

-Heç aldanmışsınız mı?

-Çox. Məni aldatmaq asandır. Bir xoş sözlə aldana bilərəm.

-Eşitdiyimə görə, danışib-gülməyi, zarafatı xoşlayırsınız. Çətin anlarınızda xarakteriniz köməyinizə gəlirmi?

-Elə adam olsam da, çox az zarafat edirəm. Çünki mənə düşür. Sonra tez qanım qaralır. Əsəbiləşəndə isə bir-iki gün sakitlik tapa bilmirəm. Heç zarafat da köməyimə gəlmir.

-Ümumiyyətlə, ciddi adamsınız?

-İşdə ciddiyəm. Zarafat boş şeydir. Əsas işdir. Zarafat işçilərin könlünü sındırmaq, əhval-ruhiyyə yaratmaq üçündür.

-Ümumiyyətlə, rəhbərlikdən qorxan adamsınız?

-Yox, heç kimdən qorxmuram. Rəhbərliyə qarşı ancaq hörmətim ola bilər. Bəzən deyirlər ki, insanın qəlbində Allah xofu, Allah qorxusu olmalıdır. Mənsə Allahı sevirəm. Çünki məni yaradıb. Qorxaqlıq pis şeydir. İnsan gərək ölümdən də qorxmaya. Onsuz da yerim cənnətdir.

GÜNƏŞ

«ULUS», № 86, 17.04.1999

«MƏN ŞERİ YAZANDA ONU NƏĞMƏ KİMİ YAZIRAM»

Tanıyanları onun haqqında «Allah adamı»dır deyirlər. Belə olmasaydı, İlahi diqtəsi olan şer və musiqi bu insanın barmaqlarından süzülüb nəğməyə çevrilməzdi ki... Yer üzündə bu Allah bəndəsi kimi gözü, könüü tox çox az adam tanıyıram. Bu dünyada varidatı tək övladı, sevgisi, nəğmələri, tanıdığı tək Allahu, baş qoyub ağladığı bir çiyin varsa, o da anasıdır. Məgər bundan böyük var-dövlət olarmı? Bu sərvətin sahibi Vüqar Əhməddir.

Nəğmələri dillərdə dolaşsa da, o, özünü bəstəkar saymur. «Bəstəkarlar inciyər», deyir.

İstəyir ki, onu ədəbiyyatşünas-alim və bir də nəğməkar şair kimi təqdim edək. Nə deyirik. İxtiyar sahibidir. Keçək mətləbə.

-Deyirlər, musiqi ürəyə yatan sözdən sonra yaranır. Bəs Vüqar Əhməd şeriyəti necə, həmişəmi ürəyə yatan olub?

-Qoy bunu dinləyici desin. Bir də ki mən şeri yazanda onu artıq nəğmə kimi yazıram. Çox vaxt isə konkret olaraq bu nəğmələri kimin ifa edəcəyi də beynimdə canlanır. Sonra mahnı kimi işləmək üçün bəstəkarlara verirəm. Ümumilikdə, 600-a yaxın mahnım var.

-Demək, nəğmə ilə mahnının arasında bir o qədər fərq yoxdur?

-Mahnı janrdır, nəğmə isə o deməkdir ki, yəni sənin yazdığın şer birbaşa bəstə üçün nəzərdə tutulub. O, qiraət üçün yaramaz.

«KİMƏ NEYLƏMİŞƏM, NƏDİR GÜNAĞIM»

-Elə isə gəlin şair Vüqar Əhməddən danışaq.

-On ilə yaxındır ki, Vüqar Əhməd bir şair kimi musiqiyə xidmət edir. Müasir mahnılarımızın 60-70 faizi mənim sözlərimədir. Hələ uşaqlıqdan musiqi ilə məşğul olmuşam. Orta musiqi təhsilim, musiqişünas kimi tədqiqatlarım var. 600-ə yaxın nəğmə mətninin və bir neçə mahnının musiqisinin müəllifiyəm. Amma bununla yanaşı həm də ədəbiyyatşünas aliməm.

-Onu da deyirlər ki, bütün yaxşı insanların qəlbində gecələr musiqi yatır. Və hər səhər o musiqini istər istəməz zümzümə edirsən.

-O nəğmələr müxtəlif olur. Amma son vaxtlar sözləri və musiqisi özümün olan bir mahnım var: «Kimə neyləmişəm, nədir günahım...» Elə onu zümzümə edirəm.

-*Yəni bu deyimə birbaşa sizə dəxli var?*

-Əlbəttə ki.

-*Belə başa düşdüm ki, bu çağadək Vüqar Əhmədin badalaq vurunu arxa duranından çox olub.*

-Bəli, mənim bu səviyyəyə gəlib çatmağında bir Allahımın köməyi, bir də istedadım olub. Amma yaxşı adamların əhatəsində də olmuşam. Məni tanıyanlar bilir ki, heç vaxt kimisə tərifləmək, kiməsə yaltaqlanmaq xarakterimdə yoxdur. Mən bu barədə çox demişəm, amma jurnalistlər nədənsə yazmamağı məsləhət biliblər. Neynək, yenə deyərəm. Yeganə kömək əli uzadanım professor Nizami Xudiyev olub. Bu şəxs mənim ali məktəbdə müəllimim kimi sonralar müdafiəmə də kömək etdi. İndi mənim sədrim olduğu üçün demirəm. Adamın Allahı var axı... Bir də ki, mənə mənəvi kömək olanlardan biri də Ramiz Mirişlidir.

-*Şair-alim-bəstəkar Vüqar Əhməd. Sizcə cəmiyyət bunların hansı gərəkdir?*

-Düzdür, musiqisiz həyat mümkün deyil. Mənsə sadaladıqlarınızı biri-birindən ayrı təsəvvür etmirəm. Yəni ümumilikdə bunların hər biri cəmiyyətə, xalqa gərəkdir. Bir faktı deyim. Akademiyada doktorluq dissertasiyamın müzakirəsi gedirdi. Filologiya elmləri doktoru Rəhim Əliyev onda belə bir söz işlətdi. Dedi ki, Vüqar, biz səni məşhur telejurnalist kimi tanıyıyıq. Sən həm də nəğməkar şairsən. Və ola bilər ki, neçə illər sonra sənə mahnılarını xatırlayan belə olmasın. Amma Pişəvəri haqqında kitab yazıb, çap elətdirmisən. Elə bəsdir. Çünki sən bununla tarixə düşmüşsən.

Yəni demək istəyirəm ki, mən bu kitabla ədəbiyyatşünaslıq tarixinə düşmüşəmsə, bu elə fəxrdir. Xalq isə məni yazdığım nəğmələrimlə tanıyır.

İLİN ƏN SEVİMLİ ŞAİRİ

*-«Hifz eliyən duasıdır
Səsi quran sədasıdır,
Elimizin anasıdır,*

Anam mənim, anam mənim» - Səhv etmirəmsə, Baloğlan Əşrəfovun ifa etdiyi bu məşhur mahnının sözləri sizindir.

-Bəli. Bunun özü elə xoşbəxtlikdir. Yəni əgər şairin şerləri sevilirsə, bəyənilirsə, daha ona nə lazımdır ki... Yeri gəlmişkən qeyd edirəm ki, dünən mənə Respublika Demokratik Gənclər Təşkilatından zəng vurub dedilər ki, Azərbaycan gəncləri bir neçə ay müddətində davam edən gizli səsvermə nəticəsində 200-ə yaxın şair və yazıçı içərisindən mənə ilin «Ən sevimli şairi» hesab edib. Sağ olsunlar. Baxmayaraq ki, bir fəxri ad kimi həmin mükafatın təqdim etmə mərasimi də keçiriləcək, amma mən bunun çox şişirdilməsinin əleyhinəyəm.

-Siz özünüz də dinləyicisiniz. Bəs nəğmələri ilə gənclərin sevimlisi olan Vüqar Əhməd hansı bəstəkarın vurğunudur?

-Cahangir Cahangirovun. Mən onu Şərqi ən böyük bəstəkarı sayıram. Tofiq Quliyevin, Ramiz Mirişlinin, Oqtay Kazımovun, Emin Sabitoğlunun, Vasif Adıgözəlovun, Tahir Əkbərovun, müasirlərdən Nailə və Hikmət Mirməmmədilərin mahnıları, həvəskarlarından isə Əli Baxışın, Razim Paşayevin bir çox bəstələri ürəyimcədir.

-Bəs gənc müğənnilərin ifası necə?

-Gənc müğənnilərdən Aygün Hübətovanın, Simarə İmanovanın səsini çox bəyəniyəm. Onları Azərbaycan efirinə mən gətirmişəm.

-Səhv etmirəmsə, siz artıq neçə illərdir ki, Azərbaycan Dövlət Televiziyasının musiqi verilişləri baş redaksiyasında baş redaktor müavini-siniz. Və bu günkü tamaşaçılar bilavasitə musiqi verilişləri redaksiyasının xeyri-duası ilə səhnəyə çıxan bəzi gənc müğənnilərin ifa tərzindən, onların səhnə mədəniyyətindən narazıdırlar.

-Mənsə tamaşaçılar yox, yaşlı müğənnilər deyərdim. Bu fikri onlar yaradıb. Onlarda qəribə bir eqoistlik var. Cavan istedad görəndə kimi deyirlər: «bunlardan bir şey çıxmaz, bizdən muğayət olun». Daha demirlər ki, onlar da cavan olublar. Axı bu gün bizim elə istedadlı gənclərimiz var ki, onlara əl tutmaq gərəkdir. Bir də ki, bizim dövlət televiziyasında bu cür hallara nadir rast gələrsən. Özəl teleka-

nallarda isə vəziyyət lap siz deyən kimidir. Bir də ki, Azərbaycan televiziyasında ictimai siyasi proqramlar daha çoxdur. Həftədə iki dəfə konsert veririk, orada da ki, peşəkarlar oxuyur.

«MƏNİM ŞERLƏRİM DƏ QƏMLİ DOĞULUR»

-Ürəkdən süzülüb qələmin ucuna gələn sözün «yolda» düşüb itəni də olur... Vüqar Əhmədin bu cür itkiləri çoxdurmu?

-Olur... Sonra da onları itirdiyinə görə heyfslənirsən.

-Bəs şerləriniz necə doğulur, niskilli, qəmli, yoxsa...

-Niskilli, qəmli. Amma onu da deyim ki, 2000-ci ildə mən şer yazmamışam. Və heyfslənirəm ki, bu il gör neçə nəğməm «doğulmadı».

-Bayaq söhbət əsnasında dediniz ki, şerlərinizin ən yaxşılari Allahın adın ilə bağlıdır...

-Bəli. Bizim hər birimiz onun buyruğu ilə hərəkət edirik. Və Allah heç bir hərəkəti cavabsız qoymur. Mən uşaq vaxtı çox dəcəl olmuşam. Söyüşkən olduğum üçün anam ağzıma istiot sürtərdi, su içməyə də qoymazdı. Məktəb illərində müəllimlərə dərs keçməyə imkan vermirdim. Onuncu sinifdə oxuyanda tarix dərslərində stula tərsinə oturub maşın kimi sürərdim. Müəllim də məni o dəqiqə lövhəyə çağırırdı. Mən də dərslərimi danışib «əla» alardım. Sonra da elədiyim hərəkətlərə görə xəcalət çəkərdim. İnstitutda oxuduğum illərdə Rəsim Həsənov adlı bir üslubiyət müəllimimiz var idi. Onun ətilərə qarşı allergiyası olduğunu bildirdim. Təsəvvür edin ki, hər dərs 1-2 şüşə odekolonu götürüb sinfə boşaldırdım. O da haldan-hala düşürdü.

Düz otuz ildir ki, gecələr kəlməyi-şəhadətimi deyib Allahdan günahlarımın əhv olunmasını xahiş edirəm. Və bir də o Ulu Tanrının böyüklüyünə, onun İzzəti cəlalına and verib deyirəm ki, o, mənim bütün xalqıma, millətimə əmin-amanlıq bəxş etsin.

-Amin.

Söhbətləşdi:

Zakirə ZAKİROVİZİ,

«Gömrük xəbərləri», № 37, 15.09.2000

ALLAH ADAMI

Kiminin ilidir, kiminin qırxı,
Yaş gəlib yetişdi, haqladım qırxı,
İllər uçan quşdu, sanki bir qırğ,ı,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Bu qələm sahibi Allah adamıdır.

Yaşanan bu qırx il bəlkə yuxudur,
Qorxum Allah xofu – olan qorxudur,
Gözlərim qəlbimə yaşlar axıdır,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Sənət yollarında zəhər bal dadır.

Doğuldum Bakıda, qədim məhlədə,
Bir mənə axtardım mən hər kəlmədə,
Fərq qoymam, yerliyə ya da gəlməyə,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Bilən bilir, Vüqar haqq adamıdır.

Yaxşılığı peşə bildim özümə,
Doğma xalqım qiymət verdi sözümə,
Dünya malı görünmədi gözümə,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Hünər mənə yalan deyib aldadır.

Heyran qaldım öz-özümdə dözümə,
Zülmət, hünər düşdü mənim izimə,
Səhv edəndə əl çırpmadım dizimə,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Nə yaxşı ki, təbim coşur, yaradır.

Mən gülsəm də göz yaşlarım yanaqda,
Əsəblərim çeynədiyim dodaqda,
Sevincim dəyməyib qalıb burada,

Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Səadət Allahın bir savabıdır.

Yox olaydı Allah dərd acılarım,
Gün görə həm qardaş, həm bacılarım,
Anamdır – əbədi ehtiyaclarım.
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Anam mənim – hər balaya anadır.

Xoşbəxt ola oğlum, qızım, anası,
Fəqət onlar hər dərdimin çarası,
Ucaltmışam, mən məhəbbət qalası,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Mənim, bilin məhəbbətim yaşayır.

Yazım-pozum Allah verən ilhamım,
Sevincim az, yollarımda var ahım,
Hifz eləyir məni Rəbbim, pənahım,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Xəyallarım sanki tənha adadır.

Bəyənmirsə kimsə məni səhv edir,
Naxələflər sevinməsin qəsd edir,
Sevənlərin alqışları məst edir,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Qələmim ömrümün cah-calalıdır.

Nəğmələrdə qalıb izim, ləpirim,
Vətənimə vəsf eləyir hər sətrim,
Şer gülşəninə vardır öz ətrim,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Sənət yollarımız çox bələlidir.

Sayana bir qulam, saymaza ağa,
Ehtiram göstərrəm hər vaxt qonağa,
İtirdiklərim başa sadağa,

Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Qazancım deyirlər: - xoş halallıqdır.

Paxılların ürəkləri partlayır,
Xainlərin qara qəlbi çatlayır,
Bədnəzərlər addımlayır, artmayır,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Vicdan hər insanın xoş amalıdır.

Azərbaycan məmləkətim, Vətənim,
Bir nəğmədi layla deyən bu dilim,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Nəğməkar şairin haqq-salamıdır.

Dayım yox, əmim yox, çəkdim zəhməti,
Xalqım verdi mənə qədir-qiyməti,
Unumaz bu millət Vüqar Əhmədi,
Bilməm ömrün sonu, ya davamıdır,
Bu qələm sahibi haqq adamıdır.

Vüqar ƏHMƏD

23-25 mart 2003

VÜQAR ƏHMƏDİN BİBLİOQRAFİYASI

KİTABLAR

1. Qurban. Bakı – 1991
2. Rus uşaq ədəbiyyat və Azərbaycan – Bakı, 1992, Bilik.
3. Q.R.Mirzəzadə. Ayineyi-millət – Bakı, 1992, Maarif.
4. Rus uşaq ədəbiyyatı və Azərbaycan – Bakı, 1992, Bilik.
5. Hər kəsin öz səsi – Bakı, 1993, Azərbaycan dünyası.
6. Səyavuşun faciəsi – Bakı, 1993, Azərbaycan dünyası.
7. Şahnaz sədası – Bakı, 1994, Şərq – Qərb.
8. Ağ saçlı palma – Bakı, 1995. Şərq – Qərb.
9. Aktyorun dəfni – Bakı. 1995, Şərq-Qərb.
10. Mir Cəfər Pişəvəri – Bakı, 1995, Elm.
11. Pişəvəri publisistikasının xüsusiyyətləri – Bakı, 1996, Elm.
12. Mübarizlərdə yaşamış ömür – Bakı, 1996, Elm.
13. Qırılmaz ədəbi əlaqə – Bakı, 1997, Maarif.
14. Pişəvərinin klassik və çağdaş ədəbi əsərlərə münasibəti – Bakı, 1997, Elm.
15. Milli azadlıq və milli-demokratik mətbuat naminə – Bakı, 1997, Elm.
16. Pişəvərinin ədəbi tənqidi fikirləri – Bakı, 1998, Elm.
17. M.C. Pişəvərinin həyatı, mühiti və yaradıcılığı – Bakı, 1998, Göytürk.
18. Из истории Азербайджанско-русских литературных связей XX века (1905-1917) – Bakı, 1998, Şərq-Qərb.
19. Səsi Quran sədasıdı – Bakı, 2002, Araz.
20. Mənim nəğmələrim – Bakı, 2002, Araz.
21. Anam mənim – Bakı, 2002, El-Alliance.
22. Пишевери: жизнь прожитая в борьбе – Bakı, 2002, El-Alliance.
23. Saf su – Bakı, 2003, El-Alliance.

MƏQALƏLƏR

1. Cabir Əbdü və Vəli Qasım – «İki sahil», 22 dekabr, 1984.
2. «Əkinçi»dən «Molla Nəsrəddin»ə qədər – Azərbaycan gəncləri, 25 iyun, 1987.
3. Ürəkdən gələn söz – Bakı qəzeti, 20 iyul, 1987.
4. Uşaqlara hədiyyə – «Azərbaycan müəllimi», 11 dekabr, 1987.
5. Uşaq mətbuatında klassik-ədəbi irsin təbliği – Azərbaycan Ali Məktəb aspirantlarının XI respublika konfransının materialları. Bakı, 1988.
6. Keçid (Resenziya) – «Azərbaycan gəncləri», 7 yanvar, 1989.
7. Haqqın səsi – «Yeni fikir» 20 mart, 1989.
8. Görkəmli pedaqoq Qafur Rəşad Mirzəzadə – «Azərbaycan məktəbi» jurnalı, avqust, 1989.
9. Söz gülləsi – «Azərbaycan gəncləri» 2 noyabr, 1989.
10. Uşaq jurnalımızda rus və dünya ədəbiyyatının təbliği – «Müxbir» jurnalı, №8, 1989.
11. Ankarada nəşr olunmuşdur – Novruz, 24 aprel, 1991.
12. Azərbaycan qadınlığının poetik salnaməsi – Novruz, 1991.
13. Ölməzlik nəğməsi (N.Xəzri «Salatın») – Azərbaycan gəncləri, 9 iyun, 1991.
14. Əsrimizin Səyavuşu – «Novruz» - 2 iyul, 1991.
15. Həyata həssas münasibət – Ədəbiyyat qəzeti, 16 avqust, 1991.
16. Doqquz əsrlik Azərbaycan qəzəli – «Ədəbiyyat» qəzeti, 29 noyabr, 1991.
17. Yetkinlik – «Azərbaycan» jurnalı – səh. 186-188, 9-10 sayılı, 1992.
18. Baba yurdu dinle beni sen allah! – Gürcüstan qəzeti, 26 dekabr, 1992.
19. «Azərbaycan dünyasında görüş» - Novruz, 18 fevral, 1993.
20. Uçanda turadı, qaçanda ceyran – Novruz, 18 fevral, 1993.
21. Naxçıvanda gördüklərim – «Qurtuluş», 22-30 iyul 1993.
22. Dağlar dərdə düşməsin – 17 mart, Vətəndaş qəzeti, 1993.

- 23.«Xəmsə»də qədim musiqi alətləri və muğamlarımızın vəsfi – «Şəhriyar» qəzeti, 19 yanvar, 1993.
- 24.«Məhəbbət yaşa baxmır...» - Həyat qəzeti, 17 mart,1993.
- 25.«Yolun Şirvana düşsə» - Şəhriyar qəzeti, may,1993.
- 26.Tanrına qurban, a qızıl qum, dəniz – Şəhriyar, 31 mart, 1994
- 27.Borçalı – Borçalı, aprel-may, 1994.
- 28.Peyğəmbərin poetik obrazı – Tehran, Varlıq jurnalı, iyun-avqust, 1994.
- 29.Azərbaycan musiqiçilərinin ağsaqqalı xanəndə Əbazər – İki sahil, 1994.
- 30.Duzsuzluq – Qeyrət qəzeti, 13 avqust, 1994.
- 31.Güney Azərbaycandan gələn səslər – Qeyrət, 13 avqust, 1994.
- 32.Xanəndə Əziz Nəsiri – İki sahil, 1 sentyabr, 1994.
- 33.Şer ilahi məhəbbətdir – Tehran, «İtilaat» ruznaməsi, 15 sentyabr, 1994.
- 34.Tarzən Fərhad Fərəcli və xanəndə Vədud – İki sahil, 16 sentyabr, 1994.
- 35.Ustad aşiq Bulud – İki sahil, 16 sentyabr, 1994
- 36.Xanəndə Rəssam – Ekran-efir, 9 oktyabr, 1994.
- 37.Gənclərin qocaman dostu – Azərbaycan gəncləri, 13 oktyabr, 1994.
- 38.Şair-musiqiçi İbrahim Zahid Xəzayiri – İki sahil, 15 oktyabr, 1994.
- 39.Bəstəkar Cabir İtaəti – Vətəndaş, 25 noyabr, 1994.
- 40.Nəsrimizdə Füzuli obrazı – Zaman qəzeti, 26 noyabr, 1994.
- 41.Füzuli nəsrində – Vahid qəzeti, 20 dekabr, 1994.
- 42.Bu səsdə nə sehr var?! – Ekran efir, 21 dekabr, 1994.
- 43.Şair Rəsul Rəhimli – Axtarış, 22 dekabr, 1994.
- 44.Simlərin nağılı – Ekran-efir yanvar, 1995,.
- 45.Böyük Füzulinin yadigarı mən özüməm – Tehran, Varlıq jurnalı, yanvar-may, 1995.
- 46.Batı Trakyalı Fəyyaz Salam – Türk ədəbiyyatı məcmuəsi, Yunanıstan, 1995.

47. Nəbiyəm bir dağam. Nəbi Xəzri – 70 – Bakı qəzeti, 7 yanvar, 1995.
48. Şer-məhəbbət və sevgidir – «Şəhriyar» qəzeti, yanvar, 1995.
49. Füzuli ədəbi məktəbinin davamçıları. Ə. Vahid – 100 - Şəhriyar qəzeti, 1995.
50. İran mehriban qonşumuzdur – Tehran, «Əhli-qələm» jurnalı, səh. 32-33, 1995.
51. Əmirza Qəzvi – Vaxt, 1 fevral, 1995.
52. Kərbəladı, nəcəfdi söz – Söz 1-15 mart, 1995.
53. Şairəm, adım Savalan – Maarifçi, 4 aprel, 1995
54. İrandan gələn töhfə – 1-15 aprel, Söz qəzeti, 1995.
55. Varlığı ilə var etdi «Varlığı» – Söz qəzeti, 1-15 aprel, 1995.
56. Televiziyaımızın çağdaş günü I – II hissə – Güzəran, 24 aprel, 1997.
57. Gülləbaran eylədilər – «Günay» qəzeti, 14 iyul, 1995.
58. Maarifçi – alim – «Maarifçi» qəzeti, 16 avqust, 1995.
59. Açıq sözə, açıq ürəklə – Açıq söz. 20, dekabr, 1995,
60. Səfirlərimizdən biri – «Azərbaycan» qəzeti. 14 iyun, 1999.
61. Axtarışda keçən ömür – Axşam qəzeti, 27 aprel, 2 may, 2002.
62. Dünyanın harasında yam – Min bir mahnı, 21 sentyabr, 2002.
63. Oxuyan barmaqların izi ilə – Min bir mahnı, 21 sentyabr, 2002.
64. Vüqar Əhmədin sevənlərə şer töhfəsi - 15 fevral, Min bir mahnı. 2003,
65. Analar, bayramınız mübarək! – Min bir mahnı. 7 mart, 2003,
66. Televiziyaımızın ümid çırağı – Min bir mahnı. 21 mart, 2003,
67. Ağaxanın nəğməli dünyası – Min bir mahnı. 28 mart, 2003,
68. «Xatirəyə dönən illərin işığında» və ya Aqil Əliyev fenomeni Şəfiqə Əliyeva qələmində – Min bir mahnı, 4 aprel, 2003.
69. Son söhbət – Min bir mahnı, 4 aprel, 2003.
70. Həkim-müğənni – Min bir mahnı, 4 aprel, 2003.

ELMİ ƏSƏRLƏRİNİN SİYAHISI

ƏHMƏDOV VÜQAR MİKAYIL oğlu

Əsərlərin adı	Nəşriyyatın, jurnalın və s. adı
1. M.C.Pişəvərinin həyatı, mühiti və yaradıcılığı. Monoqrafiya.	Bakı, 1998, «Göytürk»
2. М.Дж.Пишевери Жизнь, прожившая в борьбе. Монография.	Baku, 2002, «El - Alliance»
3. M.C.Pişəvəri. Broşüra.	Bakı, Elm, 1995,
4. Mübarizələrdə yaşanmış ömür. Broşüra.	Bakı, Elm, 1996,
5. Pişəvəri publisistikasının xüsusiyyətləri.	Bakı, Elm, 1996,
6. M.C.Pişəvərinin bədii yaradıcılığı. N.Tusi adına APU-nun filologiya məsələləri. № 2	Bakı, 1996. №2.
7. Pişəvəri və bədii tərcümə. Tusi adına Azərbaycan pedaqoji universitetinin filologiya məsələləri. Humanitar elmlər seriyası.	Bakı, 1996, №1.
8. Pişəvərinin klassik və çağdaş ədəbi əsərlərə münasibəti.	Bakı, Elm. 1997,
9. Milli azadlıq və milli-demokratik mətbuat naminə yaşanan ömür.	Bakı. Elm, 1997,
10. Pişəvərinin klassik ədəbi irsə münasibəti.	Azərbaycan DPU Xəbərləri, humanitar elmlər seriyası, 1997. №1,
11. Pişəvərinin publisistikası.	Azərbaycan DPU Xəbərləri, pedaqoji, psixoloji elmlər seriyası. 1997, №2,

12. Pişəvərinin həyatı və mühiti. Azərbaycan DPU Xəbərləri, pedaqoji, psixoloji elmlər seriyası. 1997, №1, Bakı, 1997, VII cild.
13. Pişəvəri və dövrü mətbuat. AMEA Nizami adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyi. Bakı, 1997, VII cild.
14. Pişəvərinin ədəbi-tənqidi görüşləri. Bakı, Elm, 1998,
15. Pişəvəri. Güney Azərbaycan və ziyalılarımız. «21 Azər» jurnalı, 1998, №1, 12 dekabr, Almaniya, Dortmund
16. Pişəvərinin müəmmalı ölümü. «Azərbaycan» jurnalı, 1999, №1, Almaniya, Köln.
17. Pişəvəri həyatı və yaradıcılığının qısa xülasəsi. AMEA Nizami adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyi. Bakı. 2001, IX cild.
18. Pişəvərinin ilk qələm məhsulları. AMEA Nizami adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyi. Bakı. 2001, X cild.
19. M.C.Pişəvərinin uşaqlıq və gənclik illəri. Əmək fəaliyyətinin Bakı mərhələsi. AMEA Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyinin əsərləri. **Bakı. 2002.**
20. Pişəvəri Yaradıcılığının Ədəbi-Bədii Dəyərləri. «Mədəni İrsin Qorunması» Respublika Elmi Konfransının Tezisləri. AMEA Nizami adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyi. Bakı, 2002, 25 dekabr.

MÜƏLLİFİN ARAŞDIRMALARINA DAİR RƏYLƏR:

Əsərlərin adı	Nəşriyyatın, jurnalın və s. adı
1. Oqtay Gürşad. Mübarizələrdə yaşanmış ömür.	«İki sahil» qəzeti, 1998, 16 may
2. Anar Niftaliyev. Cənubi Azərbaycanın azadlıq mücahidi.	«Xalq» qəzeti, 1998, 22-28 may
3. Məmməd Aslan. Əməkdaşımızın yeni kitabı nəşr olunub.	«Ekran-efir» həftəliyi, 1998, 18-24 may
4. Qafar Əsgərzadə. Milli azadlıq hərəkatından danışan kitab.	«Hakimiyyət» qəzeti, 1998, 25 iyun
5. Rəfael Hüseynov. Müəlliflə müsahibə.	«Amerikanın səsi» radiosu, 1998, 27 iyun
6. Yaşar Qarayev. İki əsr və iki era ayrıcında (kitaba istinad). Ədəbiyyat məcmuəsi. AMEA Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutu.	Bakı, 1999, Ağrıdağ
7. Salman-Vilayətəoğlu. Tədqiqatın kamilliyi.	«Spektr» jurnalı. Bakı 2001, №2

ALİM NƏBİOĞLU
VÜQAR ƏHMƏDİN
SÖZ DÜNYASI

Naşir: *Rafiq Xan Sayad oğlu*
Texniki redaktor: *Natalya AXUNDOVA*
Korrektorlar: *Afər FƏTTAHOVA*
İlkin RƏHMƏTOV
Kompüterdə yığdı: *İradə ƏHMƏDOVA*
Afaq MƏMMƏDOVA

Yığılmağa verilmişdir: 05.02.2003
Çapa imzalanmışdır: 10.04.2003
Tiraj: 1000 nüsxə. Şərti çap vərəqi: 15
«El-Alliance» şirkəti mətbəəsində
çap olunmuşdur.